

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

111-de jaargang no. 1

januari-februari 2011

OOK AANPAK VAN ALCOHOL VRAAGT DAADKRACHT

We zijn het jaar 2011 ingegaan met een nieuwe regering. Een regering die vooral daadkracht wil uitstralen. Maar blijft het bij uitstralen, of leidt die daadkracht echt tot concrete daden? En wordt die daadkracht eerlijk verdeeld over alle sectoren van de samenleving? Evenveel daadkracht bijvoorbeeld op het gebied van welzijn als op dat van welvaart? Voorlopig hebben we meer vragen dan antwoorden. Maar de regeringsverklaring en het "gedoog-ackoord" stemmen ons vooralsnog somber. Daarin worden veel woorden besteed aan welvaart (economie en veiligheid), maar nauwelijks aan welzijn (sociale zaken, volksgezondheid, natuur en milieu).

De laatste minister van volksgezondheid die met betrekking tot alcohol echt daadkracht toonde was minister Borst. Zij bracht vaart in de herziening van de Drank- en Horecawet die zich al jaren voortsleepte. Zij wist die herziening eerst in het kabinet en daarna in het parlement aangenomen te krijgen.

De Drank- en Horecawet heeft het karakter van een raamwet. Hij biedt veel mogelijkheden, maar om die te benutten moeten eerst nadere uitvoeringsbesluiten genomen worden. Zo biedt de wet bijvoorbeeld mogelijkheden tot overheidsingrijpen op diverse terreinen (verkrijgbaarheid, reclame, verpakking, enzovoorts). De opvolgers van minister Borst hebben van die mogelijkheden te weinig en te eenzijdig gebruik gemaakt.

De opeenvolgende kabinetten Balkenende hebben het alcoholbeleid meer en meer laten verwateren tot symptombestrijding. De put dempen als het kalf verdronken is. Strafbaar stellen van uitwassen, dat wilde men wel. Maar dan vooral de uitwassen bij de gebruikers van drank, niet bij de verstreckers. Jongeren beneden de zestien werden strafbaar wanneer zij op straat in het bezit van alcohol worden aangetroffen. Maar preventie door een efficiënte leeftijdscontrole bij de kassa, werd niet verplicht gesteld. Dat mocht de branche zelf regelen, en dus bleef het bij een trage invoering van kwalitatief mindere systemen.

Strafbaar stellen leidt in eerste instantie tot pogingen om de straf te ontlopen door ontduiken of camoufleren. Zeker als de pakkans gering is, leidt het niet of nauwelijks tot verbetering van het gedrag. Onze voorouders wisten het al: voorkomen is beter dan genezen. Preventieve maatregelen zijn daarom onmisbaar.

De ministers na Borst hebben preventie vooral getracht te bereiken door voorlichting. Voorlichting aan ouders, in de hoop dat die dan hun kinderen onder de zestien van de drank af zouden houden. Voorlichting aan zwangeren dat alcohol echt heel slecht voor hun baby is. Maar een waarschuwing op de etiketten van drank tegen alcohol tijdens de zwangerschap, kwam er niet. De alcoholbranche was tegen. Die vreesde, waarschijnlijk terecht, dat de populariteit van hun product achteruit zou gaan wanneer jan en alleman met die waarschuwing geconfronteerd zou worden.

Als de regering al eens een effectieve preventiemaatregel voorstelde, dan zorgde de lobby van de alcoholbranche er wel voor dat de Tweede Kamer die maatregel verwierp. Zo ging het bijvoorbeeld met het voorstel van minister Ter Horst voor één leeftijdsgrens voor alle drank bij 18 jaar. Een voorstel om gemeenten de bevoegdheid te geven één leeftijdsgrens te stellen, ging dezelfde weg. Commercieel belang woog zwaarder dan gezondheid en welzijn.

Dr.ir. D.Korf

Betere naleving leeftijdsgrenzen zal probleem verkleinen

ALCOHOLVERGIFTIGING ONDER JONGEREN BLIJFT TOENEMEN

Het Nederlands Signaleringscentrum Kindergeneeskunde (NSCK) startte in 2007 met de registratie van ziekenhuisopnamen wegens alcoholvergiftiging bij jongeren onder de 18 jaar. Een evaluatie door dr. J. van Hoof (Universiteit Twente) maakt duidelijk dat de tot nu toe getroffen maatregelen geen effect hebben. Ieder jaar ligt het aantal opnamen weer hoger.

In 2007 kwamen bij het NSCK 297 meldingen binnen van alcoholgerelateerde spoedopnames door kinderartsen. In 2008 waren het er 337 en in 2009 maar liefst 500. In 2010 kwamen er tot met met juni 356 binnen, aanzienlijk meer dan in 2009 tot en met juni.

Zodra een jongere met een alcoholvergiftiging wordt gemeld, ontvangt de kinderarts een vragenlijst. Daarin worden nadere gegevens gevraagd over de patiënt en over de oorzaak van de opname. Niet alle vragenlijsten worden teruggestuurd, maar gezien de respons van circa 85 procent, zijn de te trekken conclusies behoorlijk representatief.

Het eerste dat opvalt is het feit dat vrijwel evenveel jongens als meisjes met alcoholvergiftiging worden opgenomen. De gedachte die bij sommigen nog leeft dat meisjes voorzichtiger met alcohol zouden zijn dan jongens, wordt door de feiten dus niet bevestigd. Verder is de gemiddelde leeftijd vrijwel constant gebleven met 15,3 jaar, een

beetje tegen de verwachtingen in. Het gemiddelde bloedalcoholgehalte is eveneens constant over de jaren, en ligt bij 1,8 promille. Het was trouwens op voorhand te verwachten dat het constant zou zijn, want de giftigheid van alcohol is in die jaren niet veranderd.

De hoop van kinderarts Van der Lely van het Reinier de Graaf ziekenhuis, dat de vele publiciteit rond de gevolgen van het comazuipen waarschuwend zou werken, is niet uitgekomen. Hij constateert: *"De hoop minder kinderen met een alcoholvergiftiging in de ziekenhuizen te zien is niet bewaarheid. We zien niet alleen meer en meer alcoholvergiftigingen, maar ook de daaraan gekoppelde verwondingen, seksueel misbruik en intellectuele schade"*.

Uit de antwoorden over de oorzaak van de opname blijkt dat veel vergiftigingen voorkomen hadden kunnen worden als de leeftijdsgrenzen beter waren nageleefd. Bij de 356 opnamen

in de eerste helft van 2010 ging het in 172 gevallen om kinderen beneden de 16 jaar. Die zouden dus geen alcohol gekocht mogen hebben. Toch hadden 52 van hen zelf alcohol gekocht in een supermarkt, slijterij of horeca bedrijf. Bij de jongeren van 16 en 17 bleek in 32 gevallen dat zij sterke drank hadden gekocht in een slijterij of in de horeca. Dat terwijl zij nog beneden de leeftijdsgrens van 18 jaar voor sterke drank waren.

Onderzoeker Van Hoof constateert dat de ziekenhuisopname van deze 84 jongeren misschien voorkomen had kunnen worden als de leeftijdsgrenzen waren nageleefd. Hij concludeert dat slechte naleving van de leeftijdsgrenzen daadwerkelijk serieuze gevolgen kan hebben voor de gezondheid. Eén leeftijdsgrens bij 18 jaar, zou verder tenminste een deel van de opnamen van kinderen beneden de 16 jaar, ook bij de huidige slechte naleving voorkomen kunnen hebben.

Bedrieglijke voorstelling van zaken

Soms kom je in Nederlandse kranten berichten over de alcoholproblematiek tegen die de plank volledig misslaan. Berichten die het vermoeden doen rijzen dat er in ons land krachten aan het werk zijn die systematisch de alcoholproblematiek bagatelliseren. Getuige het korte berichtje "Nederlander drinkt minder dan gedacht" dat wij woensdag voor Kerstmis in de krant aantreffen.

Daar stond te lezen: *"We denken dat we flinke drinkers zijn, maar vrijwel nergens in Europa wordt zo weinig alcohol gedronken als in Nederland. Alleen de Grieken, Italianen en Zweden drinken minder"*. Alsof Finland, Noorwegen, IJsland, Polen, Slowakije en het ministaatje Malta niet tot Europa zouden behoren. In al die landen ligt volgens de officiële statistieken het alcoholgebruik per inwoner lager dan in Nederland. Er zijn dus niet drie maar negen Europese landen waar minder gedronken wordt dan bij ons.

Nu zijn de officiële cijfers van de alcoholconsumptie afgeleid van de in dat land verkochte hoeveelheden. De hoeveelheid drank die toeristen en bewoners van grensstreken meenemen vanuit het buitenland, is hierbij niet meegeteld.

In landen die grenzen aan een land met heel goedkope alcohol is die import voor eigen gebruik vaak aanzienlijk. Dat geldt bijvoorbeeld voor Polen en Finland. Maar dan nog geldt voor deze twee landen dat het verschil met de

Nederlandse consumptie nooit groot kan zijn. Trouwens, ook in Nederland wordt heel wat drank geconsumeerd die gekocht is in Duitsland, Frankrijk of Luxemburg.

Op de officiële rangorde naar alcoholgebruik van meer dan honderd landen, zoals die is opgemaakt door de Wereld Gezondheidsorganisatie, staat Nederland op de vijftiende plaats. Als je vijftiende wordt in een competitie met meer dan honderd deelnemers, dan behoort je tot de topgroep.

Als we dan ook nog in aanmerking nemen dat in tal van ontwikkelde en welvarende landen als Canada, Japan, Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten minder alcohol wordt gedronken dan in Nederland, dan is er geen enkele aanleiding om nog te publiceren dat er in Nederland weinig alcohol wordt gedronken. Het kan nog veel minder, de voorbeelden zijn er.

Wij zouden wel eens willen weten wie dit soort misleidende berichten de wereld in stuurt.

Het zou ons inziens interessant zijn als bij de registratie door het NSCK ook de ziekenhuisopnamen van 18-, 19- en 20-jarigen meegenomen zou worden. Immers, de menselijke hersenen bereiken pas hun volledige ontplooiing bij een leeftijd van 21 à 23 jaar. Vóór die leeftijd kan het ontplooiingsproces dus nog door alcohol verstoord worden.

Om dezelfde reden verdient ons inziens één leeftijdsgrens bij 21 jaar dan ook de voorkeur boven één grens bij 18 jaar. De kans dat een éenentwintigjarige nog zo onverstandig is om aan comazuipen te gaan doen, is veel kleiner dan bij een zestienjarige.

Dingeman Korf

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

INVOERING ALCOHOLSLOT NABIJ

In mei van dit jaar zullen de eerste "alcomobilisten" met een alcoholslot worden uitgerust. Zo'n slot moet het hen onmogelijk maken om opnieuw onder de invloed van alcohol het verkeer in te gaan. Volgens de SWOV kan dit per jaar 30 tot 35 mensenlevens sparen.

Het alcoholslot is een apparaat dat nagaat of de bestuurder onder de invloed verkeert. Het blokkeert vervolgens het startmechanisme van de auto als blijkt dat de bestuurder te veel heeft gedronken. Het systeem is afkomstig uit de Verenigde Staten, waar de staat Californië de eerste was die het invoerde. Diverse andere staten van de VS volgden. Buiten de VS volgden Australië, Canada en Zweden in de eerste jaren van de éénnentwintigste eeuw het Californische voorbeeld.

Het slot bevat verder nog een registratie van door alcohol verhinderde startpogingen. Na twee jaar kan dan precies nagegaan worden hoe vaak iemand na alcoholgebruik heeft willen starten. Heeft hij zijn leven gebeterd, dan kan het slot verwijderd worden. Heeft hij nog vaak geprobeerd te starten met alcohol in zijn adem, dan wordt het slot voor twee jaar verlengd.

In genoemde landen kan de rechter het alcoholslot verplicht stellen voor recidiverende drankrijders. De wet formuleert het aldus: voor automobilisten die meer dan éénmaal veroordeeld zijn voor rijden onder de invloed van alcohol. Het wordt dus gebruikt als een aanvullende straf voor hardnekkige alcomobilisten. De afgelopen vijf jaar is daarnaast ook preventieve toepassing van het alcoholslot in de aandacht gekomen.

Nederland weinig voortvarend

In Nederland is invoering van het alcoholslot al meer dan acht jaar op het hoogste niveau in discussie. In 2002 suggereerde de toenmalige minister van Verkeer het al. In 2005 meldde de volgende minister dat hij besloten had om ook in ons land een alcoholslot verplicht te stellen voor notoire drankrijders. De verplichting zou opgelegd worden door de rechter, en gelden voor personen die meer dan éénmaal

veroordeeld waren voor rijden onder de invloed en voor personen die de promillagegrens zeer grof hadden overtreden (meer dan 1,3 promille). Omdat voor het alcoholslot een wetwijziging nodig was, had hij ter voorbereiding daarvan een departementale werkgroep ingesteld. Invoering van het alcoholslot was voorzien voor 2008.

Het gezegde dat ambtelijke molens langzaam malen, werd weer eens bewaarheid. In 2006 berichtte het ministerie dat invoering niet in 2008 maar pas in 2009 zou kunnen plaatsvinden. In 2008 berichtte het ministerie nog eens dat men werkte aan een wetsvoorstel tot invoering van het alcoholslot. De maatregel zou nu in januari 2010 ingaan. Elf maanden na genoemde invoeringsdatum, berichtte minister Schultz van Haegen dat het alcoholslot in mei 2011 ingevoerd gaat worden. In de tussentijd zijn er circa honderd doden gevallen als gevolg van recidiverende drankrijders.

Een aantal Europese landen is de afgelopen jaren Nederland voorgedaan. In België, Denemarken en Finland zijn reeds wetten uitgevaardigd die een verplicht alcoholslot voor drankrijders mogelijk maken.

Preventieve toepassing

De constatering ligt voor de hand dat als iedere auto van een alcoholslot voorzien zou zijn, er niemand meer onder invloed van alcohol zou kunnen gaan rijden. Dat zou heel veel doden en gewonden schelen. Ook iemand die voor het eerst dronken rijdt kan namelijk een ongeluk veroorzaken waarbij doden of gewonden vallen.

Nu is er (voorlopig ?) niemand die serieus streeft naar een verplichting om in elke auto een alcoholslot in te bouwen. Maar een verplicht alcoholslot voor bepaalde soorten vervoer is wel aan de orde. In Finland, Frank-

rijk en Spanje is het al verplicht voor schoolbussen of voor alle beroepsmatig vervoer van kinderen. In Zweden bestaat de mogelijkheid voor vervoersmaatschappijen om als bedrijf te besluiten tot invoering van het alcoholslot. Dit geldt niet alleen voor busmaatschappijen, maar voor alle beroepsvervoer. Ook in Finland en Oostenrijk bestaat deze mogelijkheid.

Over een verdergaande toepassing van het alcoholslot wordt in diverse Europese landen gediscussieerd. Zo gaan er stemmen op om in alle autobussen, inclusief touringcars, een alcoholslot verplicht te stellen. Ook voor het vervoer van gevaarlijke (brandbare, sterk giftige, ontplofbare) stoffen en voor het vervoer van bejaarden en invaliden is invoering aan de orde gesteld.

Wij zouden hier nog aan willen toevoegen: stel een alcoholslot verplicht op alle huurauto's.

Techniek niet waterdicht

Een alcoholslot is een startonderbreker. Daarvan bestaan verschillende typen. In Nederland is gekozen voor het type dat werkt via analyse van de adem. Hetzelfde systeem dat de politie gebruikt bij alcoholcontroles. Helemaal waterdicht is dit systeem niet. De bestuurder kan een nuchtere medepassagier die zelf het stuur niet mag overnemen (kind, persoon zonder rijbewijs) voor zich laten blazen. Of hij kan de auto door iemand anders laten starten. Maar dan moet onderweg niet de motor afslaan, want dan kan hij niet verder.

Een ander type alcoholslot meet de reactiesnelheid van de bestuurder. Dat type heeft het voordeel dat het ook rijden onder de invloed van drugs of van kalmerende middelen tegengaat. Ook iemand die beneden de 0,5 promille al vertraagd reageert, kan hiermee niet rijden. Aan de andere kant wordt iemand met 0,6 promille die nog snel genoeg reageert, hiermee niet verhinderd om te gaan rijden. In enkele staten van de VS is ook dit type alcoholslot toegelaten.

In ontwikkeling zijn verder nog apparaten die de algehele verkeersvaardigheid zouden moeten meten. Daarbij wordt behalve de reactiesnelheid ook de juistheid van beslissingen gecontroleerd. Een soort mini-verkeersexamen van een paar vragen en plaatjes. De kans dat mensen met dit systeem ten onrechte verhinderd worden te rijden, is hierbij voorlopig nog vrij groot.

Dingeman Korf

AFKOOPSUBSIDIE ?

Het alcoholgebruik onder jongeren is zorgwekkend. Gemeenten, GGD's en verslavingsinstellingen halen alles uit de kast om het tij te keren. Nieuwste middel: een geldelijke beloning.

Een Drentse gemeente gaat sportclubs met een kantine subsidie geven als ze geen alcohol schenken onder de 18 jaar. Deze zogenaamde "waarderingsubsidie" varieert van 500 euro tot 2500 euro, afhankelijk van het aantal jeugdleden. Op het moment dat het in de krant kwam, hadden zich 3 van de 18 aangeschreven verenigingen al gemeld.

Sportkantines zijn de derde bron van dronken rijden. Veel sportclubs zijn financieel echter voor een deel afhankelijk van de baromzet. Vermindering daarvan ziet men niet graag. Een subsidie kan dit (deels) goedmaken.

Volgens de wet dient een exploitant van een kantine ervoor te zorgen dat jongeren beneden de zestien in het geheel geen alcohol kunnen bemachtigen, en jongeren van 16 en 17 jaar geen sterke drank. Bovengenoemde subsidie is dus voor een groot deel te beschouwen als een premie op het zich houden aan de wet. Iets wat iedere Nederlander geacht wordt ook zonder premie te doen.

Treurig dat dit nodig lijkt te zijn.

ALCOHOL RISICO VOOR DUURZAAMHEID SAMENLEVING

Volgens het World Economic Forum vormen chronische ziekten een belangrijk risico voor de duurzaamheid van de samenleving. Het Duitse Centrum voor Verslavingszaken heeft verband gelegd tussen dit onderzoek en een eerder WHO-onderzoek naar de ziekte en sterfte aan alcoholziekten in vergelijking met die aan andere chronische ziekten. Alcohol kwam daarbij op de derde plaats.

Het in Genève gevestigde World Economic Forum heeft vorig jaar de resultaten gepubliceerd van een studie naar de risico's voor de stabiliteit (en daarmee voor de duurzaamheid) van de samenleving. Die risico's werden in vijf groepen ingedeeld: economische risico's, politieke risico's, natuurrampen, maatschappelijke risico's en technologische risico's.

De vier grootste risico's waren zoals verwacht kon worden economische risico's zoals voedsel- en energieprijzen. Op een gedeelte vijfde plaats kwamen een fiscale crisis en chronische ziekten. De helft van de sterfte en invaliditeit door chronische ziekten betreft mensen in hun werkzame leven. Dat heeft grote sociale en economische gevolgen.

Een rapport van de Wereld Gezondheidsorganisatie uit 2009 had reeds geconcludeerd dat alcohol qua effect wereldwijd de derde risicofactor was voor invaliditeit en voortijdige sterfte. Op de eerste plaats kwam sterfte en ondervoeding tijdens de kinderjaren. Op de tweede plaats onveilige en/of problematische sex (HIV/AIDS, miskramen, kraambedsterfte). En dan op de derde plaats alcohol. Waarbij het opvallend was dat alcohol in de welvarende landen op de tweede plaats kwam, in de onderontwikkelde landen op de achtste plaats, en in de groep daar tussenin op de eerste plaats. In diverse Zuidamerikaanse en Oosteuro-

pese landen is alcohol de belangrijkste oorzaak van invaliditeit en voortijdige sterfte!

Een Australisch rapport uit 2009 over het risico van voortijdige sterfte door alcohol laat zien dat het risico sterk toeneemt bij toenemende consumptie. Bij een consumptie tot maximaal anderhalf glas per dag is er sprake van een geringe verhoging van het risico (ca 1,2 x). Bij 3 glazen per dag is het risico bijna verdrievoudigd. Bij 4,5 glas per dag ruim verviervoudigd en bij 6 glazen per dag bijna vertwaalfvoudigd!

Het Duitse Centrum voor Verslavingszaken vat één en ander samen tot de volgende conclusies en aanbevelingen:

- ✓ Chronische ziekten hebben grote invloed op de duurzaamheid en toekomstige ontwikkeling van de wereld,
- ✓ Wereldwijd is alcohol één van de belangrijkste risicofactoren voor chronische ziekten, verminderde productiviteit en voortijdige sterfte,
- ✓ De risico's nemen voor zowel mannen als vrouwen toe vanaf het nul-niveau en de toename verloopt sneller voor ieder volgend dagelijks genoten glas,
- ✓ Voor het beleid betekent dit dat streven naar duurzaamheid mede terugdringen van chronische ziekten inhoudt, en dat terugdringen van chronische ziekten terugdringen van de alcoholconsumptie inhoudt.

Dingeman Korf

Bob moet weer alcoholvrij worden

Het nieuwe van de BOB-campagne is er na negen jaar wel van af. Veel bestuurders nemen het niet meer zo nauw. Daarom zijn het ministerie van Verkeer en VVN op 20 december een geheel nieuwe campagne gestart die sterk de nadruk legt op 0 promille.

De BOB-campagne beoogt het nachtelijk autoverkeer veiliger te maken. Daartoe worden personen die bij het uitgaan met één auto reizen, opgeroepen uit hun midden een BOB kiezen, een "bewust onbeschonken bestuurder". Die blijft nuchter en kan dan na afloop de anderen veilig naar huis brengen.

De eerste BOB campagne, gestart in 2001, was hoopgevend. Nadat een paar jaar campagnes waren gehouden, constateerde Team Alert echter dat de nuchtere bestuurders nogal vaak stoned waren van cannabis. Het ene roesmiddel was gewoon voor het andere ingeruild.

In 2007 constateerde Team Alert bij steekproeven dat de BOB steeds vaker toch alcohol bleek te drinken. Alcoholgebruik werd geconstateerd door een blaasproef. Het blazen geschiedde op vrijwillige basis.

Een enquête door Club Judge in het voorjaar van 2008 leverde de schokkende uitkomst dat maar liefst 70 procent van de BOB's verklaarde alcohol te hebben gedronken.

De organisatoren zijn door dit alles aan het denken gezet. Zij lieten een professioneel bureau een groot aantal "uitgaanders" bevragen. "Slechts één op de drie mensen die wel eens de BOB was, verklaarde daarbij toch wel alcohol te drinken. De uitkomst was dus gunstiger voor de gehouden campagnes dan de enquête van Club Judge. Maar nog altijd zeer verontrusten: één op de drie chauffeurs alcohol in de hersenen.

De verklaring hiervoor die in de pers verscheen was ook niet geruststellend. "Door de ontremmende werking van alcohol is het lastig om na één of twee glazen ook echt te stoppen". Zijn die chauffeurs dan soms al een beetje verslaafd?

Het ministerie van Verkeer (tegenwoordig ondergebracht bij Infrastructuur en Milieu) heeft daarom in samenwerking met VVN vorige maand een geheel nieuwe campagne gelanceerd. De nieuwe slagzin luidt nu: **100 procent BOB, nul procent op!**

Beperking verkrijgbaarheid alcohol had effect

Februari 2005 scherpste het Zwitserse kanton Genève het alcoholbeleid aan. Daarbij werd onder andere de verkrijgbaarheid van alcohol naar tijd en plaats ingeperkt. Een aantal positieve effecten zijn inmiddels duidelijk zichtbaar.

Sinds februari 2005 mogen winkels in het kanton geen alcohol meer verkopen tussen 21.00 uur en 07.00 uur. Tankstations en videotheken mogen helemaal geen drank meer verkopen. Geen wereldschokkende beperkingen van de alcoholverkoop. Maar positieve effecten ervan zijn duidelijk zichtbaar. Dit geldt met name met betrekking tot het comazuipen.

Het effect van de maatregelen werd onderzocht door een team van Sucht Info Schweiz (SIS) in opdracht van het Bundesamt für Gesundheit (BAG). Het team vergeleek diverse cijfers voor het kanton met de overeenkomstige cijfers

voor geheel Zwitserland. In het kanton Genève nam in vijf jaar tijd het aantal ziekenhuisopnamen van jongeren (tot 29 jaar) af. In diezelfde tijd nam dat aantal in de rest van Zwitserland toe.

De onderzoekers berekenden uit de stijging voor geheel Zwitserland een vermoedelijke stijging voor Genève wanneer het beleid niet was aangescherpt. Die kwam maar liefst 35 procent hoger uit dan het werkelijke aantal. Andere positieve effecten zoals minder openbare dronkenschap en minder rijden onder de invloed, waren veel kleiner dan de afname van de ziekenhuisopnamen.

Merkwaardig genoeg namen de ziekenhuisopnamen niet af bij de leeftijdsklasse boven de dertig jaar. Onderzoeker M. Wicki van SIS verklaart dat uit het feit dat jongeren vaker impulsaankopen doen dan ouderen. Als die impuls komt wanneer de winkel al dicht is, wordt er niets gekocht.

ACCIJNSVERHOOGING KAN EN MOET

Binnen de Europese Gemeenschap is drank de afgelopen tien jaar relatief steeds goedkoper geworden. Tegelijkertijd zijn de problemen met alcohol toegenomen. Prijsverhoging remt consumptie af. Waarom zijn de alcoholaccijnzen dan niet allang al aangepast ?

Volgens een rapport van de Europese Commissie is alcohol in de periode 1996–2006 relatief goedkoper geworden. Dat geldt voor alle drie categorieën dranken (bier, wijn, sterke drank) maar in het bijzonder voor bier. Relatief goedkoper betekent dat eenzelfde hoeveelheid drank een kleiner beslag op het gemiddelde inkomen is gaan leggen.

Inkomens stijgen gewoonlijk met de inflatie, accijnzen zijn vastgesteld op een bepaald bedrag per hectoliter alcohol. Wanneer iemand dus in de loop der jaren meer gaat verdienen per uur, wordt de tijd korter die hij nodig heeft om de accijns op zijn fles jenever of krat bier te verdienen. Op de accijns-tarieven wordt geen inflatiecorrectie toegepast. Daardoor hebben die tarieven nu een achterstand ten opzichte van de situatie in 1996. Het wordt dus hoog tijd voor een inhaalslag.

Wanneer we daarnaast in aanmerking nemen dat voor Nederland geldt dat de maatschappelijke kosten van de alcoholproblematiek ongeveer het dubbele bedragen van de accijnsopbrengst, dan lijkt een herziening van de accijnstarieven nog eens te meer op zijn plaats. Daarmee zou ook meer recht gedaan worden aan het principe van de vervuiler betaalt.

Dubbel effect accijns

Verhoging van de accijns op alcohol werkt in twee richtingen. Een deel van de bevolking laat zijn alcoholgebruik er niet door afremmen. Die mensen gaan dus meer accijns betalen. Voor de overheid een welkome bijdrage in een tijd van bezuinigingen.

Een ander deel van de bevolking laat zijn alcoholgebruik er wel door afremmen. Dat levert besparingen op voor de gezondheidszorg, op het terrein van politie en justitie en op verzekeringsgebied. Daarnaast levert het extra inkomsten op het gebied van de arbeidsproductiviteit. Ook hier een bijdrage die meer dan welkom is in tijden van bezuinigingen.

De veeldrinkers dragen het meeste bij aan de accijnsopbrengst. Zij zijn ook degenen die de grootste bijdrage leveren aan de alcoholische vervuiling van ons leefmilieu en onze cultuur. Zij zullen een accijnsverhoging het sterkste voelen. De consumenten van zo nu en dan één enkel glaasje zullen de verhoging nauwelijks waarnemen in hun portemonnaie. Ook hier dus : de vervuiler betaalt.

Om diezelfde reden zou een accijnsverhoging vooral gelegd moeten worden op bier en wijn. De alcohol in bier wordt circa 15 maal lichter belast dan de alcohol in sterke drank, die in wijn zelfs circa 25 maal lichter.

De huidige alcoholaccijns levert bijna een miljard euro op. Een verhoging met één kwart, levert voor de samenleving als geheel een bedrag in de orde van grootte van een kwart miljard op, is het niet als accijns dan wel als bezuiniging in de zorg, bij de politie, enz.

Tegenargumenten

Tegen een accijnsverhoging worden door belanghebbenden bij de verkoop van drank veel bezwaren ingebracht. Verreweg de meeste daarvan zijn niet steekhoudend.

In de eerste plaats zou Nederland zich in een eenzame positie manoeuvreren, geïsoleerd van de rest van Europa. Dit is niet waar. Nederland neemt een middenpositie in. In de Scandinavische landen, Groot-Brittannië en Ierland zijn de accijnzen een stuk hoger dan in Nederland, in Italië, Slowenië en Spanje een stuk lager.

Zo bedraagt de accijns op sterke drank in de laatste drie landen 700–830 euro per hectoliter pure alcohol, in Nederland 1.500 euro, in Denemarken € 2.000,- en in Groot-Brittannië, Ierland, Finland en Zweden meer dan 3.000,-. De ons omringende landen liggen qua tarieven vrij dicht bij de Nederlandse, België met 1.750,- wat hoger en Frankrijk en Duitsland met respectievelijk 1.450,- en 1.300,- wat lager. Bij de accijns op wijn is Duitsland wel een grote boosdoener : het heft op wijn in het geheel geen accijns.

Een tweede argument tegen verhoging is serieuzer : het zou kopers van drank de grens over jagen. Een accijnsverhoging zou daarom gelijktijdig moeten plaatsvinden met één in

Aanpakken van het
drinken van jongeren
vraagt zelfkritiek van
de samenleving. De
jeugd leeft niet op een
onbewoond eiland maar
temidden van de voorbeel-
den van volwassenen

de ons omringende landen. Die landen worden ook getroffen door de economische crisis en die landen hebben ook te maken met problematisch drinken. Zij zullen dus in ieder geval wel willen luisteren. Daarom zou de Tweede Kamer de regering moeten oproepen om de zaak met spoed en nadruk bij die landen aanhangig te maken.

Een derde argument luidt dat accijnsverhoging geen consumptievermindering meebrengt. Dit is onjuist. In een recent rapport van de Raad van Europa wordt aangetoond dat prijsverhoging wel degelijk leidt tot consumptievermindering. Een rapport van de Wereld Gezondheidsorganisatie uit 2009 heeft laten zien dat prijsverhoging de op twee na meest kosteneffectieve maatregel is ter vermindering van de alcoholconsumptie.

In de vierde plaats zou matig alcoholgebruik positief uitwerken op de volksgezondheid. Als de matige gebruikers nog matiger zouden worden, zou dat een negatief effect op de volksgezondheid hebben. Ook dit argument is onjuist. Uitsluitend met betrekking tot hart- en vaatziekten, en uitsluitend voor mannen boven de 45 jaar en vrouwen na de overgang, is er een licht positief effect met betrekking tot uitsluitend deze ziekten. Voor de volksgezondheid als geheel werkt alcohol negatief uit. Vermindering van de kans op hart- en vaatziekten wordt bekocht met vergroting van de kans op kanker, en bij jeugdig alcoholgebruik ook met hersenschade.

Alcohol is volgens een rapport van de Wereld Gezondheidsorganisatie uit 2009, naar grootte de derde oorzaak van invaliditeit en voortijdige sterfte. Dat heeft negatieve gevolgen voor de economie en voor gezondheid en welzijn. De samenleving heeft er dus vanuit verschillende invalshoeken belang bij om de consumptie beperkt te houden. Prijsverhoging treft vooral de veeldrinkers (= degenen die de meeste kosten veroorzaken) en scholieren/studenten met weinig geld. Bij de tweede groep kan daardoor het beginnen met regelmatig en/of overmatig alcoholgebruik vertraagd worden. Dat kan alcoholische hersenschade verminderen.

Er is dus voor Nederland alle reden om de alcoholaccijns te verhogen. Het positief effect daarvan kan nog versterkt worden door een verbod op prijsstunten met drank.

Dingeman Korf

VOLSTREKT ASOCIAAL

Met gratis bier en wijn proberen kroegbazen in de Noord-Limburgse gemeente Peel en Maas, bezoekers van zuipketen terug naar het café te lokken. De gratis drank is voor de vrouwelijke klanten. Als die er zijn komen de mannen vanzelf, zo redeneren zij. Een actie die wij niet anders dan als volstrekt asociaal kunnen kwalificeren.

De caféhouders zeggen dat ze met de prijsstunt zijn begonnen om jongeren weg te halen uit de zuipketen. Zij beweren al jaren veel omzet mis te lopen omdat de jongeren in schuren, tuinhuisjes en caravans gaan indrinken. Dit moge voor een deel waar zijn, het middel waar zij nu naar grijpen is maatschappelijk geheel onverantwoord.

Dat de horeca omzet misloopt, is enerzijds inderdaad een gevolg van het feit dat de prijs van drank in de supermarkt veel lager is dan in de kroeg. Maar er is meer: de jongeren willen ook onder elkaar zijn, en de sfeer in hun keet is anders dan in een café waar iedereen kan binnenlopen en waar de muziek vaak niet hun keuze is.

De actie van de Noord-Limburgse kroegbazen ligt op de rand van het wettelijk toegestane. Gratis een drankje uitdelen is niet verboden. Veel Griekse restaurants doen dat standaard aan iedereen die er komt eten. Anders wordt het, wanneer er reclame gemaakt wordt voor gratis drank. Volgens de reclamecode voor alcoholhoudende dranken is dat verboden. Stap heeft daarover al eens een klacht ingediend en gewonnen.

SONG BEGINNEN MET ALCOHOL
ZET DE DEUR WIJD OPEN
NAAR EEN LEVEN VAN
GEMISTE KANSSEN

In dit geval komt er nog bij dat het niet om één drankje gaat, maar om een hele avond drinken. De vrouwelijke bezoekers krijgen bij binnenkomst een speciaal glas dat zij onbeperkt kunnen laten navullen.

De plaatselijke politiek is niet blij met de actie van de kroegbazen. En GGD Noord-Limburg al helemaal niet, want daar was men juist bezig een actie op te zetten tegen overmatig alcoholgebruik door jongeren. De gemeente kan voorlopig weinig anders doen dan de controle op de leeftijdsgrens te verscherpen en streng optreden tegen overlast op straat.

Allerwegen is er in Nederland verontusting over de vele jongeren die zich lam zuipen. Het aantal jongeren dat met een alcoholisch coma bij een zie-

kenhuis wordt afgeleverd vertoont een verontrustende toename. Gevolgen als alcoholische hersenbeschadiging en Korsakov-syndroom op jeugdige leeftijd, nemen evenredig toe.

De scholen merken de gevolgen van het zuipgedrag ook. Op maandag zitten steeds meer jongeren volstrekt apathisch in de klas, of spijbelen die dag. Naar een lager schoolniveau teruggeplaatst moeten worden als gevolg van een jaar lang regelmatig dronken te zijn geweest, komt steeds vaker voor. Overlast en vandalisme door dronken jongeren nemen eveneens toe.

Die Limburgse kroegbazen lappen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid volledig aan hun laars. Prijsverlaging voor alcohol lokt extra consumptie uit, en die consumptie moet nu juist afgeremd worden. Prijsverlaging leidt er dus toe dat jongeren nog gemakkelijker hun carrièrevooruitzichten wegspoelen.

De gang van zaken in Peel en Maas bewijst nog eens te meer dat het hoog tijd is voor een verbod op het prijsstunten met alcohol.

Dingeman Korf

En dit...

... was een spookrijder die heel veel geluk had. Het gebeurde in Oostenrijk op een weg door de Alpen in de heel vroege uurtjes van de zondag.

Een stomdronken 38-jarige automobilist ging via de afrit de snelweg op. Als spookrijder kwam hij heelhuids twee tunnels door. Tot zijn geluk was er geen ander verkeer op dat moment. Daarna ging het echter mis.

Plotseling kwam een grote sneeuwschuiver hem tegemoet. De bestuurder daarvan probeerde nog te waarschuwen door met zijn lichten te knipperen en vaart te minderen. De spookrijder, met 1,8 promille alcohol in zijn bloed knalde echter in volle vaart tegen de schuif.

Spookrijder en passagier gewond naar het ziekenhuis, hun auto total-loss, schuiver lichte schade en bestuurder ervan ongedeerd. Nog een geluk dat de tegenligger geen personenauto was. Dan waren er meer gewonden, misschien een dode gevallen

... was een geval van onbedwingbare slaap na alcoholgebruik. Het gebeurde

afgelopen november in Groningen. Een buschauffeur constateerde bij het eindpunt van zijn rit dat één passagier de bus niet verliet. Hij probeerde de man, een 26-jarige Veendammer, die schijnbaar zat te slapen wakker te krijgen. Dat mislukte echter. Daarop belde hij het hoofdkantoor, dat de politie inschakelde.

Twee agenten kregen de man, die nauwelijks op zijn benen kon staan wakker. De man kon zich niet legitimeren. Hij mocht op het politiebureau zijn roes uitslapen

... was een heel verstandig besluit van de gemeente Barneveld. Namelijk om paal en perk te stellen aan de overal aanwezige alcoholreclame.

Met ingang van 1 januari 2011 heeft de gemeente alcoholreclame verboden in gemeentelijke sporthallen en langs gemeentelijke sportvelden, en daarnaast op gemeentelijke reclametrageders zoals bushokjes, en op steigerdoeken en andere tijdelijke afzettingen.

De gemeente werkt samen met buurgemeenten in een alcoholpreventieprogramma voor de Gelderse vallei, en vindt de getroffen verboden een logisch vervolg op dat programma. . .

... was een recordpoging van een wel heel hardnekkige drankrijder. Hij

werd door de politie op een late zondagavond van de A-2 gehaald.

Het betrof een 48-jarige man uit Zaltbommel. Hij slingerde met zijn bedrijfsbusje over de weg. Medeweggebruikers waarschuwden de politie. Die kon de man bij Waardenburg tot stoppen brengen.

De drankrijder stapte uit, maar zakte meteen door zijn benen. Hij kon niet meer staan en niet meer blazen. Na twee mislukte pogingen werd hij meegenomen naar het bureau, waar hem bloed werd afgenomen. Daarin bleek maar liefst 2,5 promille alcohol aanwezig, vijfmaal het wettelijk maximaal toelaatbare. Bovendien bleek de man al sinds 2001 (!) geen geldig rijbewijs meer te hebben. Rijp voor de psychiater van het CBR

... was weer eens een geval van alcoholische geweldpleging. Het gebeurde vorige maand op een maandagavond in Culemborg.

Iemand voelde zich door zijn buurman bedreigd en belde de politie. Toen die arriveerde was de bedreiging al omgezet in geweld. De 31-jarige dader had zijn buurman geslagen en dingen naar hem gegooid. Hij bleek volledig door het lint te zijn. De agenten konden hem met moeite arresteren. Hij was zwaar onder de invloed van alcohol

Contactbijeenkomst Noord-Hollandse drankbestrijders in Enkhuizen

Op donderdag 7 april organiseert afdeling Enkhuizen van de Ando een contactbijeenkomst voor alle Noord-Hollandse drankbestrijders. De bijeenkomst wordt gehouden in "De Nieuwe Doelen", Spoorstraat 2.

Het programma vermeldt 's morgens een lezing over vuurtorens, en 's middags een muzikaal programma. Nadere inlichtingen en aanmelden bij Hester Ramkema, tel 0228-316078 of bij George Lub, tel. 0228-312155.

DRONKEMAN GRIJPT NAAR KLEWANG

Op donderdag 2 december had een 44-jarige inwoner van Grijskerk zoveel alcohol gedronken dat hij zijn verstand verloor. Hij haalde in zijn huis een klewang, een traditioneel Indonesisch zwaard te voorschijn en stond ermee te zwaaien. Zijn vrouw probeerde de man te kalmeren en hem zijn wapen af te pakken. Dat ging niet gemakkelijk, en zij liep een flinke snijwond in haar hand op.

Een opletende buur had inmiddels de politie gebeld. Toen die bij de woning arriveerde keerde de man zich tegen de agenten. Hij bedreigde hen met zijn klewang. Pas toen zij dreigden de politiehond op hem af te sturen kwam hij enigszins bij zinnen en gaf zich over.

Alcohol kan heel wat losmaken in een mens!

MEERDERHEID DUITERS WIL 0,0 PROMILLE

Rond de feestdagen ligt in Duitsland het percentage drankrijders hoger dan in de rest van het jaar. Van de glühwein op de kerstmarkt tot de champagne bij de jaarwisseling, na het drinken stappen zeer velen zonder nadenken in de auto.

De houding tegenover rijden met een slokke op, zou moeten veranderen vindt de Duitse Raad voor de Verkeersveiligheid (Verkehrssicherheitsrat). Er vallen in het Duitse verkeer teveel slachtoffers door alcohol. In 2009 waren dat 440 doden en 22.000 gewonden.

Om te weten of er voor een verandering steun van het publiek verkregen kan worden, liet men om te beginnen onderzoek verrichten. Bureau Ipsos hield een enquête onder een representatieve steekproef van 2000 personen. Het resultaat werd afgelopen december bekend gemaakt.

De uitkomst was hoopgevend. Geheel alcoholvrij verkeer, dus een promillagegrens van 0,0 verkreeg een meerderheid met 59,4 procent voorstanders. Tegen een absoluut alcoholverbod voor chauffeurs sprak zich 28,6 procent uit, slechts half zo veel als er vóór. En 12 procent had geen mening.

Verschijsning GO

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 11 maart gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 18 februari bij de redactie.

Begunstigersdag

Ook in 2011 organiseert Stichting ANGOB weer een begunstigersdag. Als voorlopige datum is zaterdag 10 september gepland. Het programma zal in grote lijnen hetzelfde zijn als in 2010. Dus 's morgens wordt u bijgepraat door de voorzitter over het voorbije jaar en de nabije toekomst op alcoholgebied, er zal een beknopt jaarverslag uitgelekt worden, en 's middags is er een informatief programma met een spreker van buiten. Als u een suggestie heeft voor de externe spreker, kunt u die per e-mail (via de pagina Contact van de website) of telefonisch (072-5335192) tot 15 april indienen bij de secretaris

STICHTING ANGOB
VOOR EEN ALCOHOL-
VRIJE LEEFSTIJL

BEDANKT !

Ter gelegenheid van de jaarwisseling ontving de redactie weer veel e-mails en wenskaarten van de lezers van dit blad. Vele voorzien van een persoonlijke tekst waarin waardering voor de gevarieerdheid van het blad werd uitgesproken of een aansporing om vooral door te gaan met het signaleren van misstanden of het ontmaskeren van het eigenbelang van de alcoholbranche.

Hartelijk dank voor dat alles. Met uw aller hulp, bijvoorbeeld door het toezenden van krantenknipsels, hopen wij door te kunnen gaan met het belichten van zo veel mogelijk verschillende aspecten van de alcoholproblematiek. In een goed gevarieerd blad kan vrijwel iedereen wel iets van zijn of haar gading vinden. Misschien kunt u dan met behulp van zo'n blad nog eens een nieuwe begunstiger voor onze stichting interesseren.

VERBOD OP QAT ?

De regeringspartijen willen een verbod op qat (ook wel als khat geschreven). De aanleiding daartoe zou vooral liggen in klachten van de Skandinavische landen. Nederland fungeert als doorvoercentrum. Qat wordt voornamelijk gebruikt door Somalische vluchtelingen. De opbrengst zou volgens de Skandinaviërs gaan naar terroristische organisaties.

Qat zijn blaadjes en takjes van een plant die groeit in Noordoost Afrika. De hier verhandelde qat komt vooral uit Ethiopië. Het product heeft een stimulerende werking, maar is niet echt schadelijk voor de gezondheid. Alleen de arbeidsproductiviteit heeft er onder te lijden.

Een verbod op qat zou het beleid van de vorige minister voortzetten, die de weinig schadelijke paddo's verbodde, maar de veel schadelijker alcohol nagenoeg ongemoeid liet.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Op zondag 16 januari houdt Stichting ANGOB een Nieuwjaarsbijeenkomst. Dit jaar artistiek opgeluisterd door het optreden van zanger/cabaretier Rob van de Meeberg. De bijeenkomst vindt plaats in de kantine van alcoholvrije camping 't Spoek, Spoekweg 55 te Beekbergen.

Vanaf 13.00 u staan de koffie en thee klaar voor de begunstigers van de Stichting en de gasten van de camping. Na een welkomstwoord van gastvrouw/beheerster Bea Holmer, vermeldt het programma behalve het optreden van Rob van de Meeberg nog een kort woord door Wil Matla (voorzitter van het campingbestuur) en Dingeman Korf (voorzitter van de Stichting). Het is de bedoeling de bijeenkomst omstreeks 16.30 uur af te sluiten.

ALCOHOL SCHADELIJKER DAN HEROÏNE

Britse wetenschappers hebben onlangs vastgesteld dat alcohol meer schade veroorzaakt dan om het even welke hard drug. Zij ontwikkelden een methode om de gevolgen voor de gebruiker en die voor de samenleving, samen te kunnen voegen tot één "maatschappelijke schade".

In het verleden is alcohol al vaak vergeleken met andere drugs. Daarbij is meestal slechts vanuit één gezichtspunt gekeken, en van daaruit een rangorde van gevaarlijkheid opgesteld. Werd gekeken vanuit het gezichtspunt verslaving, dan kwam heroïne steevast bovenaan te staan, gevolgd door andere hard drugs als morfine en crack. Alcohol eindigde bij een dergelijk vergelijkingscriterium lager dan de opiaten.

Overigens maakte het bij een vergelijking op basis van het punt verslaving dan nog behoorlijk verschil of de nadruk lag op kans op verslaving of op ernst van de verslaving. Ging het om de ernst van de verslaving dan kwam alcohol nog betrekkelijk dicht bij heroïne uit. Ging het om de kans op verslaving dan kwam alcohol veel lager uit, in de buurt van cannabis en volgens sommige onderzoekers zelfs beneden tabak.

Werd alcohol vergeleken met andere drugs op basis van de lichamelijke schade bij de gebruiker, dan kwam alcohol weer hoog op de ranglijst. Maar ook hier varieerde de rangorde naar gelang er gekeken werd naar directe schade of naar schade op lange termijn. De directe giftigheid van alcohol is betrekkelijk gering. Je moet wel een heel volhardende drinker zijn om een dodelijke dosis binnen te krijgen. Heroïne, crack, morfine en methamfetamine zijn veel giftiger. Alcohol, en ook tabak richten vooral op de lange duur dodelijke lichamelijke schade aan.

Bij het vergelijken van de maatschappelijke schade die de verschillende drugs aanrichten, hebben de onderzoekers zich tot nu toe veelal gebaseerd op de totale kosten voor de samenleving. Sterk vereenvoudigd gezegd: wat kost de alcoholproblematiek ons land? Dus de kosten voor de gezondheidszorg, de politie, de gevangenis en het bedrijfsleven, plus de materiële kosten wegens ongevallen en vandalisme.

In ons land zijn alcohol en tabak veruit de meest gebruikte drugs. Ruim tachtig procent van de volwassen bevolking gebruikt regelmatig alcohol en ruim dertig procent rookt. Door hun enorme aantal gebruikers, veroorzaken alcohol en tabak veel meer kosten dan andere drugs. Zij eindigen daardoor hoog op de ranglijst. Gerekend naar de totale kosten staat alcohol veruit bovenaan de ranglijst. Door de vele materiële schade die hij veroorzaakt ook vèr boven tabak.

De maatschappelijke schade bestaat echter uit meer dan alleen kosten. De individuele schade veroorzaakt maat-

schappelijke schade die niet in geld valt uit te drukken. Als resultaat van de individuele gevolgen ontstaat schade aan het welzijn van de gebruiker en van velen rondom hem (bijvoorbeeld angst, verdriet, vereenzaming, echtscheiding). Dat is aantasting van het maatschappelijk welzijn, dus maatschappelijke schade.

Het is moeilijk om de individuele (gezondheids)schade en de financiële maatschappelijke schade onder één noemer te brengen. Je zou de financiële maatschappelijke schade per gebruiker kunnen berekenen. Maar dan nog kun je de twee vormen van schade niet bij elkaar optellen. Andersom zou je de individuele schade kunnen vermenigvuldigen met het aantal gebruikers. Maar ook dan nog loop je weer aan tegen het niet optelbaar zijn van die vormen van schade.

De Britse onderzoekers hebben een poging gedaan dit probleem te omzeilen. Zij kenden aan elke vorm van schade een bepaald aantal punten toe. Het maximale aantal punten bedroeg 100. Bij hun systeem behaalde alcohol 72 punten, heroïne kwam niet verder dan 55 punten. Hun conclusie luidt dat alcohol maatschappelijk schadelijker is dan de fel bestreden hard drugs. Het onderzoek is afgelopen najaar gepubliceerd in het wetenschappelijke tijdschrift The Lancet.

Dingeman Korf

Excessief alcohol-geweld levert celstraf

De rechtbank in Groningen heeft twee inwoners van Zoutkamp veroordeeld tot respectievelijk 17 en 18 maanden celstraf wegens poging tot doodslag. Stomdronken hadden zij tijdens de feestweek in Ulrum twee mannen in elkaar geslagen.

De daders, respectievelijk 20 en 21 jaar oud wisten zich voor de rechtbank van het gebeurde nauwelijks iets te herinneren. Ja, zij hadden gevochten. Ja, zij hadden heel veel bier gedronken. Details wilden of wisten zij niet te vertellen. Getuigen hadden echter een duidelijk beeld geschetst. Een viertal mannen, waaronder de twee verdachten, had twee andere mannen mishandeld en tegen de grond geslagen.

De twee verdachten waren doorgegaan met mishandelen terwijl de slachtoffers op de grond lagen. Zoals een getuige zei "aan het geschop kwam geen einde". Daarbij was ook meerdere malen tegen het hoofd geschopt. Een omstander die probeerde een einde te maken aan de gewelddadigheden kreeg ook fikse klappen en trappen.

Enkele getuigen hadden gedacht dat de twee slachtoffers het niet zouden overleven. Gelukkig was er snel een ambulance voor vervoer naar het ziekenhuis. Dat redde hun levens.

De rechtbank sprak van buitensporig geweld. De verdachten hadden de levens van twee mensen op het spel gezet, onder de invloed van alcohol. Door dergelijke vormen van zinloos geweld gaan mensen zich steeds onveiliger voelen op straat. Eigenlijk verdienen zij twee straffen, één voor de gepleegde poging tot doodslag en één voor het aanwakken van gevoelens van onveiligheid.

Gevaarlijk beleid van overheid en horeca

DRANKJE IN NIEUW-ZEELAND GOEDKOPER DAN FLESJE WATER

Een glas drank is op veel plaatsen in Nieuw-Zeeland goedkoper dan een flesje bron- of mineraalwater. Aldus de uitkomst van een onderzoek door de Otago universiteit gepubliceerd in de New Zealand Medical Journal.

De onderzoekers kwamen tot de ontdekking dat in veel horecagelegenheden een glas wijn slechts 62 dollarcent (Nieuwzeelandse dollars) kostte, terwijl in diezelfde gelegenheden een flesje bron- of mineraalwater 67 cent kostte. Nieuw-Zeeland heeft de afgelopen jaren te maken met een overproductie aan wijn. Dat heeft de prijs omlaag gebracht.

Ook kwamen de onderzoekers tot de ontdekking dat de afgelopen tien jaar de prijs van drank lager was geworden. Gecombineerd met de in diezelfde tijd gestegen lonen, geeft dit een uiterst ongezonde situatie.

Woordvoerder Nick Wilson verklaarde dat de uitkomst van het onderzoek aanleiding is tot grote bezorgdheid. In diverse landen van de wereld is vastgesteld dat een lage alcoholprijs het optreden van drinkgelagen onder jongeren bevordert. De lage prijs van vooral wijn is volgens de onderzoekers schadelijk voor de gezondheid en het maatschappelijk welzijn in het land.

Bovendien veroorzaken de gevolgen van het hoge alcoholgebruik veel extra kosten voor het gezondheidssysteem. Overheid en horeca zijn er daarom beide verantwoordelijk voor dat aan deze situatie zo snel mogelijk een einde komt.

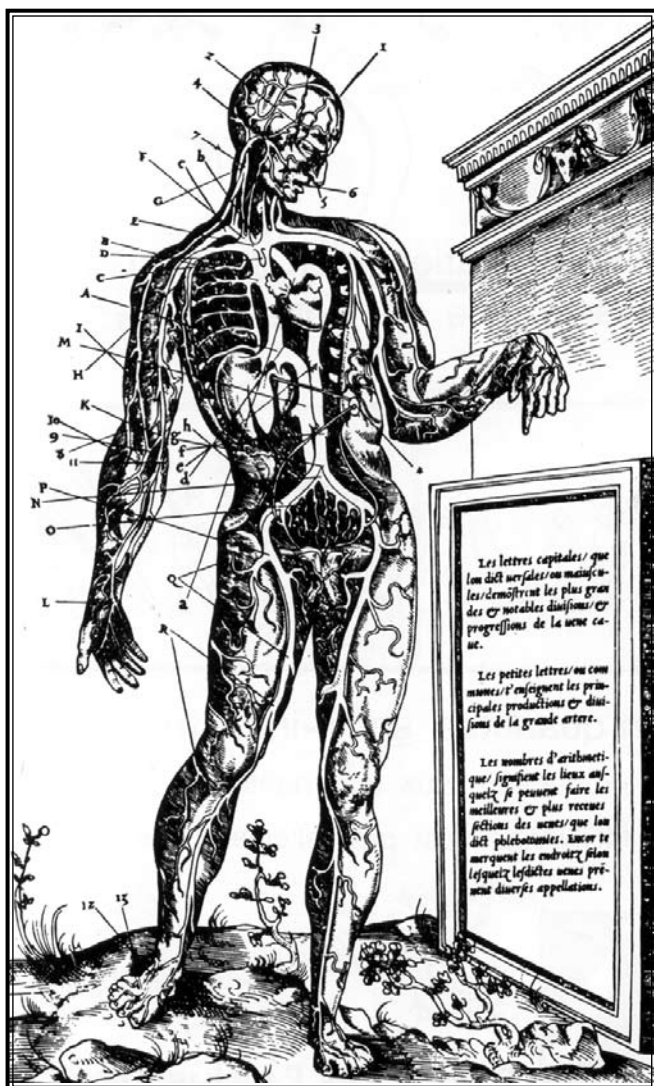
De onderzoekers roepen de overheid op de alcoholaccijns te verhogen (dat heeft bij de strijd tegen het roken goed gewerkt), de alcoholreclame in te perken en de openingstijden van de verkooppunten te beperken.

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

111-de jaargang no. 2

maart-april 2011

IS VOORKOMEN NIET LANGER BETER DAN GENEZEN ?

De omvang van het alcoholgebruik in ons land heeft veel nadelige gevolgen met zich mee gebracht. Er is veel leed en veel schade, zowel voor personen als voor de samenleving. Beperken wij ons tot de financiële kant daarvan, dan constateren wij dat de maatschappelijke schade circa 2,5 miljard euro bedraagt. Daar staat een schamele 1 miljard euro aan accijnsopbrengsten tegenover. De vervuiler betaalt dus onvoldoende voor de schade die hij aanricht.

Het economisch getij zit ons land momenteel tegen. Allerwegen moet er bezuinigd worden. De nieuwe regering wil dat grondig aanpakken. Merkwaardigerwijs blijft het negatieve saldo van opbrengst minus kosten van alcohol daarbij buiten beeld. In de overheidsplannen voor het alcoholbeleid, wordt een substantiële accijnsverhoging uitgesloten. Het gat wordt dus niet gedicht.

De regering zet in op strenger straffen en op beter handhaven van bestaande wetten en regels. Daarbij gaat zij voorbij aan het feit dat voor beter handhaven meer personeel nodig is. Dat betekent in eerste instantie een flinke toename van de uitgaven in plaats van een bezuiniging. En ook op termijn zullen hogere boetes niet opwegen tegen de meerkosten aan personeelsuitgaven.

De regering erkent dat het comazuipen door jongeren een groot probleem vormt. Dat probleem kan echter niet worden opgelost door jongeren strafbaar te stellen wanneer zij beneden de leeftijd van 16 jaar, met drank worden aangetroffen op de straat of andere openbaar toegankelijke plaatsen. Verhogen van de boetes voor die overtreding brengt evenmin een oplossing. De meerderheid van de comazuipers is namelijk 16 of 17 jaar oud. Alleen verhogen van de leeftijdsgrens kan daarom het probleem verkleinen.

Straffen zijn bedoeld voor misdadigers, voor mensen die bestaande wetten en regels dusdanig overtreden hebben dat de samenleving dat niet kan accepteren. Het is onwenselijk en onmogelijk om bij wijze van spreken achter elk Nederlands gezin een politieagent te zetten om boetes te innen of straffen uit te delen.

Een oud spreekwoord zegt dat voorkomen beter is dan genezen. Dat geldt ook voor overtredingen van wetten en regels. Zoals hierboven betoogd, zal moeten worden omgezien naar andere middelen dan handhaven en straffen. Strafbaar gedrag moet zoveel mogelijk voorkomen worden.

Tegen het comazuipen door jongeren is alleen een samenhangend pakket maatregelen effectief: verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar, verhoging van de prijs van drank, beperking van de verkrijgbaarheid en versobering van de reclame. De regering heeft zich echter duidelijk tegen deze maatregelen uitgesproken.

Alcoholproblemen zijn niet tot Nederland beperkt. De Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) ziet het probleem en doet aanbevelingen aan de regeringen voor maatregelen om het probleem te verkleinen. Ook de Raad van Europa heeft aanbevelingen gedaan. Tal van landen hebben de afgelopen jaren maatregelen genomen. Zo is het aantal landen van de EG met een leeftijdsgrens van 18 jaar voor alcohol, sinds 2006 gestegen van negen naar zeventien. Nederland heeft de aanbevelingen echter tot nu toe naast zich neergelegd.

dr.ir. D. Korf

BRITSE ONDERZOEKERS HEBBEN
BEREKEND DAT 10% VERHO-
GING VAN DE ALCOHOLPRIJS
DE VOORTIJDIGE STERFTE BIJ
MANNEN 7% VERMINDERT

Dankzij hoge importheffingen

INDIA BOUWT EIGEN WIJNINDUSTRIE OP

Hoogopgeleide en tegenwoordig verhoudingsgewijs goedbetaalde Indiërs nemen meer en meer Westerse gewoonten over. Daarbij ook de alcoholische drinkgewoonte. Met name wijn wint snel aan populariteit.

De "lifestyle" van de koopkrachtige Indiërs verwestert in snel tempo. Alles wat naar Europa of de VS ruikt of smaakt, is buitengewoon populair bij hen. Van espresso en latte macchiato tot stoommaaltijden en wijn. Vooral de wijnconsumptie stijgt razendsnel, de laatste jaren met rond de dertig procent per jaar.

De producenten spelen daar gretig op in. Zij verspreiden persberichten waarin verklaard wordt dat wijn goed voor de gezondheid zou zijn. De kranten nemen die gretig en kritiekloos op, want wijn is hip en trendy. Zelfs aperte leugens als zou wijn kanker tegengaan, komen zonder kritisch commentaar in de kranten.

De Indiase wijnproducenten worden flink geholpen door de regering. Die heft namelijk enorm hoge invoerrechten op alle alcoholhoudende dranken. Een overblijfsel uit de periode van armoede, toen bescherming van de bevolking hoog in het vaandel stond. Door die hoge invoerrechten komt van de sterke drank die in India gedronken wordt, minder dan 1 procent uit het buitenland. Van wijn nauwelijks meer. De Nederlandse export van alcoholhoudende drank naar India is vrijwel nihil.

Aan de andere kant geniet India bij zijn export van de zeer lage invoerrechten die de westerse landen heffen op producten uit ontwikkelingslanden. De grootste wijnproducent van India, Sula Wines, exporteert 10 procent van zijn productie naar Europa en Japan. De Europese producenten vinden de ongelijke behandeling discriminerend en hebben geëist dat de invoerrechten dichter bij elkaar gebracht worden.

Bier wordt in India tot nu toe nauwelijks gedronken, zo'n 1,3 liter per hoofd van de bevolking. In Nederland is dat de laatste jaren tussen de 75 en 80 liter. De markt is vrijwel volledig in handen van Indiase producenten. Maar Heineken heeft een aandeel van 48 procent verworven in de grootste van die lokale producenten. Die blijft daardoor een Indiaas bedrijf (eis van de overheid), maar gaat Heineken-bier produceren. Zo worden de invoerrechten omzeild.

De Wereld Gezondheids Organisatie heeft al enkele malen gewaarschuwd tegen de toenemende alcoholconsumptie in ontwikkelingslanden die hun welvaart weten te verhogen. Regering en pers in India besteden echter geen aandacht aan die waarschuwingen.

Drankbestrijding op zijn Russisch

Rusland heeft hoogstwaarschijnlijk het hoogste alcoholgebruik per inwoner van de hele wereld. Hoogstwaarschijnlijk, want door het vele gebruik van zelf gestookte wodka, de zogenaamde samogon, geven de officiële statistieken een te laag getal. In ieder geval heeft het de grootste alcoholproblemen van de wereld: geweldpleging, diefstal, openbare dronkenschap, alcoholziekten en een door het hoge alcoholgebruik teruglopende gemiddelde levensverwachting voor de Russische man.

De autoriteiten zien wel dat er problemen zijn, maar de meerderheid van de bevolking wil ze niet zien. Het hele sociale leven is bij wijze van spreken "gemarineerd in wodka". De drank staat er onaantastbaar op een voetstuk, wie aan de drank komt pleegt "heiligschennis". Alle pogingen van de regering om het probleem in te perken, zijn dan ook tot nu toe gestrand.

Inmiddels is een voorzichtige nieuwe poging gaande. In Moskou geldt sinds 1 september 2010 een verkoopverbod voor **sterke drank** tussen 22.00 uur en 10.00 uur. Daar lijkt de bevolking weinig bezwaar tegen te hebben.

Alleen de bedelaars die pas na tien uur 's avonds voldoende geld bij elkaar gebedeld hebben om een fles wodka te kopen, grijpen daar nu naast. De anderen zorgen er eenvoudig voor om tijdig voldoende drank in huis gehaald te hebben. Dat is ook de reden dat buitenlandse deskundigen geen enkel effect van de maatregel verwachten. Hoogstens zal het er in resulteren dat enkelen van wodka op bier overschakelen.

Wat ons in het persbericht over de maatregel opviel, was de ondergrens die genoemd werd voor sterke drank. In Rusland schijnt alle drank met een alcoholgehalte boven de 15,0 procent als sterke drank te gelden. Als de Nederlandse regering meer accijns wil binnenhalen, moet de grens bij ons verlaagd worden van de huidige 20% naar eveneens 15,0%. Dan vallen vermouth (16%), madeira (ca. 18%), sherry (19%) en port (18%-20%) voortaan onder de sterke dranken.

Resultaat: meer accijnsopbrengst en bovendien gaan die dranken de supermarkt uit.

Drankbestrijding op zijn Zwitsers

Zwitserland kent drie officiële talen: Duits, Frans en Italiaans. Het is ook geen eenheidsstaat, maar een confederatie van kantons (zeg maar provincies), de Confederatio Helvetica (vandaar de CH op het naamplaatje van auto's uit Zwitserland). Bestuurlijk zijn veel zaken gedelegeerd aan de kantons, vooral de uitvoerende taken zoals onder andere de drankbestrijding (preventief en curatief).

De financiering van de drankbestrijding is direct gekoppeld aan de opbrengst van de accijns op sterke drank. Tien procent van die opbrengst wordt verdeeld over de kantons in verhouding tot hun aantal inwoners. De kantons zijn verplicht dat geld te besteden aan alcoholistenzorg (consultatiebureaus, klinieken en dergelijke) en aan voorlichting over alcohol en andere verslavende stoffen. Die voorlichting kan gericht zijn op de gehele bevolking, maar ook op specifieke beroepsgroepen als artsen, predikanten, maatschappelijk werkers en dergelijke.

Deze wijze van financieren heeft het voordeel dat wanneer de consumptie stijgt, en de nadelige gevolgen daarvan gaan toenemen, er automatisch meer geld beschikbaar komt voor de bestrijding van die gevolgen. De wijze van uitvoering in Zwitserland vertoont echter ook één manco: het geld is afkomstig van de accijns op uitsluitend sterke drank. Wanneer de drinkers

massaal sterke drank de rug zouden toekeren en over zouden gaan op bier en wijn, komt de drankbestrijding financieel in de problemen.

De controle op de naleving van de alcoholwetgeving berust bij de Eidgenössische Alkoholverwaltung. Die controleert sinds 2000 mede met behulp van "lokvogels" de handhaving van de leeftijdsgrens. Dat heeft succes gebracht, de verkopers van drank zijn veel vaker naar de leeftijd of naar een identiteitsdocument gaan vragen. In 2000 kon nog ca 80 procent van de minderjarigen ongehinderd alcohol kopen, acht jaar later was dat gedaald tot 28 procent. Een percentage waar Nederland voorlopig alleen nog maar van kan dromen.

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

MEER DODEN DOOR ALCOHOL DAN DOOR GEWELD OF AIDS

Jaarlijks veroorzaakt alcohol wereldwijd 2,5 miljoen doden, bijna 4 procent van de totale sterfte. Dat zijn er meer dan de sterfte door geweld, tuberculose of AIDS. Aldus een op 11 februari uitgekomen rapport van de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) over de alcohol situatie in de wereld.

Het WHO-rapport spreekt van "schadelijk alcoholgebruik" en definieert dat als alcoholgebruik dat schade veroorzaakt aan de gezondheid en/of op sociaal terrein. Schade die zowel op het individu betrekking kan hebben als op de samenleving als geheel. Van alle drinkers consumeert circa 11 procent een schadelijk te achten hoeveelheid.

Het rapport noemt alcohol één van de vier belangrijkste risicofactoren voor niet-overdraagbare ziekten. Deze ziekten veroorzaken veel sterfte over de hele wereld. Voor een groot deel zijn het "welvaartsziekten", vermijdbare ziekten dus. De vier belangrijkste groepen van die ziekten zijn: kanker, hart- en vaatziekten, chronische longziekten en diabetes. De vier belangrijkste risicofactoren voor die ziekten zijn: alcohol, tabak, slechte eetgewoonten en gebrek aan beweging.

Consumptie en gevolgen

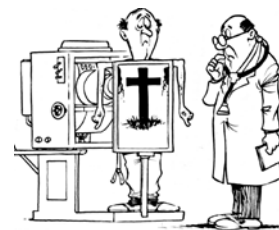
Wereldwijd bedroeg volgens het rapport in 2005 de alcoholconsumptie 6,13 liter per persoon van 15 jaar of ouder. Nederland zat duidelijk boven het gemiddelde met 7,8 liter per inwoner (babies en kinderen meegerekend). Dat komt neer op ongeveer 9,4

liter per inwoner van 15 jaar en ouder, ofwel de helft meer dan het wereldgemiddelde.

De consumptie van alcohol is ongelijk verdeeld over de wereld. Lang waren alcoholproblemen vooral een probleem van de Westerse wereld. De toename van de welvaart in tal van ontwikkelingslanden, veroorzaakt tegenwoordig ook daar ernstige alcoholproblemen. In tal van landen in Afrika en Zuidoost-Azië constateert de WHO de afgelopen tien jaar een zorgwekkende verslechtering.

De ongelijke verdeling over de wereld is niet alleen een kwestie van welvaart, maar ook van godsdienst. De Islam en sommige protestants-christelijke kerken verbieden hun aanhangers het gebruik van alcohol. Ook binnen Boeddhisme en Hindoeïsme zijn er richtingen die streven naar alcoholvrij leven.

Door deze economische en religieuze factoren, drinkt de meerderheid van de wereldbevolking volgens het WHO-rapport geen alcohol! Met dank aan de vrouwen, want daarvan drinkt tweederde geen alcohol. Bij mannen ligt het aandeel niet-drinkers net beneden de 50 procent.

Natuurlijk blijft een ongelijk over de wereld verdeelde alcoholconsumptie van gemiddeld 6,13 liter niet zonder gevolgen voor gezondheid en welzijn van de bevolking. De WHO heeft becijferd dat bijna 4 procent van alle sterfte relatie heeft met alcoholgebruik. Mannen drinken veel meer dan vrouwen. Wereldwijd is 6,2 procent van de sterfgevallen van mannen en 1,1 procent van de sterfgevallen van vrouwen gerelateerd aan alcoholgebruik.

Bij de voortijdige sterfte (beneden 60 jaar) ligt het percentage nog een stuk hoger. Alcohol is doodsoorzaak nummer één bij de voortijdige sterfte. In Rusland bijvoorbeeld veroorzaakt alcohol bij mannen circa 20 procent van de voortijdige sterfte. Op zeer jeugdige leeftijd sterven wereldwijd jaarlijks 320.000 jonge mensen beneden de 30 jaar door alcohol. Dat is 9% van alle sterfte in die leeftijdsgroep.

De vier belangrijkste oorzaken van alcoholsterfte zijn verwondingen (door ongevallen of door geweld), kanker, hart- en vaatziekten en levercirrhose.

Aanpak probleem weinig effectief

Het rapport constateert dat veel landen erkennen dat alcohol een serieus probleem voor de volksgezondheid oplevert. Zij hebben vaak al stappen ondernomen om schadelijk alcoholgebruik terug te dringen, ten einde de lasten voor volksgezondheid en sociaal welzijn te verlichten, en om de slachtoffers te helpen.

De uitgevaardigde wetten en getroffen maatregelen zijn echter lang niet altijd effectief. Ook wordt handhaving van de getroffen maatregelen niet altijd belangrijk gevonden. Te weinig landen hebben volgens de WHO een beleid gebaseerd op bewezen effectieve maatregelen.

Sinds 1999, toen de WHO voor het eerst terugdringen van schadelijk alcoholgebruik aanbeval aan de aangesloten landen, hebben 34 landen één of andere vorm van preventiebeleid ingesteld. Met name de aanpak van dronken rijden is aangescherpt. Ook is de alcoholreclame in veel landen aangepakt. Bijvoorbeeld een verbod op gezondheidsclaims voor drank, verbod op reclame gericht op jongeren en dergelijke.

De WHO herhaalt nog eens wat zij ook al in het strategierapport van een jaar geleden schreef. De vier meest effectieve maatregelen om schade door alcoholgebruik terug te dringen zijn: invoeren of verhogen van accijnsheffing, beperken van de beschikbaarheid van alcohol, verhogen van de leeftijdsgrens voor het kopen van alcohol en invoeren van effectieve maatregelen ter preventie van dronken rijden.

Dingeman Korf

Hersenbeschadiging in de baarmoeder

Mensen realiseren zich nog te weinig hoe kwetsbaar het brein is bij het ongeboren kind. Aldus hersenspecialist prof. dr. D.F. Swaab. Zijn conclusie: onthouding van alcohol en tabak gedurende de gehele zwangerschap.

Vorig jaar oktober verscheen het boek "Wij zijn ons brein" van hersenspecialist Dick Swaab. De auteur was dertig jaar lang (tot 2006) directeur van het Nederlands Instituut voor Hersenonderzoek. Daarnaast hoogleraar neurobiologie aan de universiteit van Amsterdam. Sinds het uitkomen van zijn boek treedt hij regelmatig in de publiciteit als spreker.

Swaab pleit dat een deel van wat wij bij mensen waarnemen als gedrag, vastligt in anatomische verschillen in de hersenen. In de beginjaren van zijn onderzoek werd hij door sommigen verguisd omdat hij gepubliceerd had over verschillen in de hersenen tussen hetero- en homoseksuelen. Inmiddels heeft de gehele wetenschappelijke wereld erkend dat die verschillen er zijn.

In zijn lezingen keert hij zich tegen de opvatting dat alles te genezen is. Sommig gedrag ligt onveranderbaar vast in de hersenen. Soms zijn het aangeboren eigenschappen, maar soms ook eigenschappen die zijn vastgelegd tijdens de ontwikkeling van de hersenen. Je kunt de mensen niet de schuld geven van dergelijk vastgelegd gedrag, maar soms wel de ouders.

Swaab pleit voor uiterste voorzichtigheid met geneesmiddelen tijdens de zwangerschap. Nog te veel artsen blijven volgens hem automatisch een herhaalrecept schrijven als de patiënt zwanger raakt. En veel zwangeren doen nog veel te gemakkelijk een greep in hun medicijnkastje. Zwangeren zouden altijd eerst hun arts moeten raadplegen. En artsen zouden altijd moeten nagaan of het geneesmiddel kwaad kan, en zo ja in welke periode van de zwangerschap.

Over alcohol en tabak is Swaab kort: gewoon niet gebruiken. Zij kunnen een beschadiging veroorzaken, waardoor vertraagde hersenontwikkeling na de geboorte, geheugenzwakte, verlaagd IQ, onaangepast gedrag en ADHD kunnen ontstaan.

Volstrekt asociaal (2)

In het vorige nummer van dit blad berichtten wij over een kroegenoorlog in Midden-Limburg. In de hoop meer jongens naar hun café te lokken, bieden caféhouders daar gratis bier en wijn voor vrouwelijke klanten. Voordeel voor de jongens, want zij behoeven niet meer voor hun meisje te betalen.

Wij kwalificeerden het gedrag van die kroegbazen als volstrekt asociaal, en wezen er op dat hun argumenten niet steekhoudend waren. Toen wij ons bericht schreven, had GGD Noord-Limburg zijn ontstemming reeds laten blijken. Inmiddels is er van allerlei kanten afkeuring of bezwaar gemaakt, van gemeenteraad en Stap tot Horeca Nederland. Zelfs in eigen kring stuitte het gedrag van die kroegbazen dus op bezwaren.

GGD Noord-Limburg gaf in een interview te kennen dat de actie recht inging tegen een plan tegen alcoholmisbruik door jongeren. Dat had de GGD in samenwerking met gemeenten, politie en verslavingspreventie opgezet.

Woordvoester dr. A. van der Kar had ook een suggestie voor de kroegbazen: *"Ze kunnen beter jonge muzikanten op laten treden als ze klanten willen trekken"*. Een suggestie die voorkomt uit een constatering in een recent onderzoek naar de zuipketen. Daar werd geconstateerd dat de aantrekkelijkheid van de zuipketen voor jongeren niet alleen voortkomt uit de goedkope biertjes, maar ook uit het "onder elkaar" zijn en het "onze eigen muziek horen".

Een helendal zeer belachelijk soort smoes

Toen onze kinderen klein waren, was bovenstaande kreet uit het sprookje van Paulus de boskabouter de gangbare uitdrukking in ons huis, om aan te geven dat je de argumenten van de ander verwierp. De kreet schoot ons onmiddellijk te binnen toen wij lazen dat een dronken automobiliste de wind verantwoordelijk hield voor haar slingerende rijgedrag.

Het betrof een 59-jarige automobiliste die met haar auto in Drachten over de weg slingerde. In eerste instantie werd zij door personeel van een ambulance tot stoppen gedwongen. Dat haalde de politie erbij. De vrouw vertelde hen dat ze zo slingerde door de harde wind. Er stond inderdaad een harde wind. Maar andere automobilisten slingerden niet. Dus besloot de politie om de vrouw voor alle zekerheid te laten blazen.

De uitslag van de blaastest bevestigde het vermoeden van de politie. De vrouw blies 825 microgram per liter, wat overeenkomt met 0,71 promille. Duidelijk flink boven de strafbaarheids grens van 0,5 promille (580 microgram). Dus kreeg zij een rijverbod.

De eerste industrie in Zuid-Soedan : een brouwerij

Onlangs stemde de bevolking van Zuid-Soedan voor onafhankelijkheid. Een zeer arm en sterk onderontwikkeld land. Het land kent slechts één echte fabriek. Dat is een brouwerij! Gesticht ruim twee jaar geleden door het grootste Zuidafrikaanse bierconcern.

De brouwerij staat aan de Zuidelijke stadsrand van de stad Juba. Er werken circa 280 Zuidsoedanezen en 11 buitenlanders. De laatsten vooral voor de opleiding van personeel. Per dag produceert het bedrijf 150.000 flessen bier van een halve liter. De benodigde hop wordt uit de EU geïmporteerd.

Nu het land onafhankelijk is geworden, is meteen besloten om de

capaciteit van de brouwerij met 50% te verhogen. Een uiterst bedenkelijke ontwikkeling, want het land kent geen enkele wet die de macht van de alcoholproducenten en alcoholverkopers aan banden legt, en evenmin hulpverlening voor verslaafden.

De grote bierconcerns kennen geen morele remmingen. Nu moet dit land een netwerk voor verslaafdenzorg gaan opbouwen. Maar wie moet dat betalen? Het zou wijs beleid zijn als de nieuw te vormen regering meteen besluit om de kosten van de verslavingszorg via accijnsheffing aan de brouwerij op te leggen.

Rijontzegging regelmatig genegeerd

Jaarlijks legt de Nederlandse rechter aan ca. 16.000 personen een rijontzegging voor een aantal maanden op. Dat resulteert erin dat op elk moment in ons land gemiddeld 9.000 personen niet mogen rijden. Dat is bijna 1 promille van het aantal bezitters van een rijbewijs. Het overgrote deel van hen heeft de rijontzegging opgelegd gekregen wegens hetzij dronken rijden, hetzij grove snelheidsovertreding.

Elk jaar houdt de politie 1200 chauffeurs aan die blijken te rijden tijdens een periode van ontzegging. Op 16.000 ontzeggingen per jaar dus een behoorlijk percentage. Een groot deel van de overtredders wordt betrapt bij algemene verkeerscontroles. Daarnaast ook bij technische controles (naar aanleiding van verlichting of uiterlijk voertuig, of ouderdom kenteken). En tenslotte

nog een deel wegens herhaling van het delict waarvoor zij de ontzegging hadden gekregen.

Een recente enquête geeft trouwens een groter aantal overtreders van de rijontzegging aan. Van de onder-vraagde bestuurders die ooit een rijontzegging opgelegd hadden gekregen, gaf 12 procent toe tijdens die ontzegging toch tenminste eenmaal te hebben gereden.

Gemiddeld zijn er ongeveer 650.000 automobilisten op de weg. De SWOV concludeert daaruit en uit het geringe aandeel recidive bij de aangehouden overtreders van de ontzegging, dat het totale aantal te besparen ongevallen door effectiever handhaven van de rijverboden nooit veel groter dan 1 promille kan zijn.

Aandeel alcohol bij kanker neemt toe

KANKER : LAGER RISICO, MEER STERFGEVALLEN

De kans om door kanker te overlijden daalt in ons land. Door de bevolkingsgroei en de vergrijzing neemt het totale aantal sterfgevallen nog wel toe. De leeftijdsgroepen met het hoogste risico, maken namelijk een steeds groter deel van de bevolking uit.

Sinds 2008 sterven er in Nederland meer mensen aan kanker dan aan hart- en vaatziekten. In 2010 zijn in Nederland ruim 42.000 mensen overleden aan kanker. De ziekte is daarmee verantwoordelijk voor bijna éénderde van de totale sterfte. Nederland staat naar sterfte aan kanker internationaal gezien op de twaalfde plaats, Denemarken op de eerste plaats.

De sterfte aan kanker is verdeeld onder een zeer groot aantal verschillende vormen van kanker. Veruit de grootste sterfte wordt veroorzaakt door longkanker, ruim tienduizend sterfgevallen in 2010.

Zowel bij mannen als bij vrouwen staat longkanker op de eerste plaats. Door de afname van het roken bij mannen sinds midden jaren tachtig, begint de sterfte aan longkanker onder mannen nu flink te dalen. Bij vrouwen stijgt de sterfte aan longkanker nog enigszins,

omdat het roken door vrouwen eerst nog toenam.

Bij vrouwen komt borstkanker op de tweede plaats, en darmkanker op de derde. Bij mannen staat darmkanker op de tweede plaats en prostaatkanker (typische ouderdomskanker) op de derde.

De sterkste daling gedurende de afgelopen twintig jaar wordt vertoond door maagkanker. Deze vorm van kanker staat nu op de achtste plaats. De sterkste toename vertoont huidkanker, vroeger in ons land zeldzaam, nu op de elfde plaats. Ook de sterfte aan kanker van de alvleesklier neemt toe, nu op de zesde plaats.

Alcohol wordt steeds belangrijker, tabak steeds minder belangrijk als oorzaak van kanker. Alcohol levert een aandeel aan borstkanker, darmkanker, kanker van de alvleesklier, slokdarmkanker (zevende) en maagkanker.

Hersenen jeugd opgeofferd aan commercie

AANSCHERPING ALCOHOLBELEID MINIMAAL

Het kabinet wil het alcoholgebruik onder jongeren strenger aanpakken. Het zet daarbij in op betere handhaving van de leeftijdsgrenzen. Aldus een nota van wijziging van het wetsvoorstel Drank- en Horecawet. De wijziging beoogt enerzijds een uitbreiding van het aantal plaatsen waar jongeren strafbaar zijn, maar verwijst anderzijds verhoging van de leeftijdsgrens definitief naar de prullenbak.

In het oorspronkelijke wetsvoorstel, waarover overeenstemming was bereikt, waren jongeren beneden 16 jaar strafbaar wanneer zij op de openbare weg in het bezit van drank waren. Uiteraard valt onder "bezit van drank" ook het gebruik van alcohol.

De op 11 februari 2011 gepubliceerde nota van wijziging breidt de "openbare weg" uit tot "voor publiek toegankelijke plaatsen". In het persbericht van het ministerie worden als voorbeelden van dergelijke publiekelijk toegankelijke plaatsen met name genoemd: stationshallen, overdekte winkelcentra, warenhuizen en café's. Dat lijkt een hele uitbreiding, maar in de meeste van die plaatsen is het drinken van alcohol nu al verboden. De uitbreiding zit dus alleen in het woord bezit.

Voor café's is die uitbreiding juridisch gezien een wassen neus. In café's wordt alcohol verstrekt voor consumptie ter plaatse. Niemand koopt er een hele fles om in zijn boodschappentas mee naar huis te nemen. Het gaat dus om drank in glazen. Maar een glas drank dat vóór een minderjarige op tafel staat, is dat ook in zijn bezit? Het kan net zo goed van zijn buurman of buurvrouw zijn. Als die meerderjarig is en er komt controle, dan lijkt de kans groot dat die zal roepen dat het glas van hem of haar is. Pas als de minderjarige op heterdaad betrapt wordt bij het drinken, is er juridisch een bewijs.

In stationshallen en in de meeste overdekte winkelcentra en warenhuizen is het drinken van alcohol nu al verboden. Er zal daarom voornamelijk drank gekocht worden voor gebruik elders. Volgens het oorspronkelijke wetsvoorstel moest de politie wachten met verbaliseren tot de minderjarige koper de betreffende ruimte verliet en de straat opging. Volgens het wijzigingsvoorstel kan de politie voortaan ook binnen reeds verbaliserend optreden. Die wijziging kunnen wij niet anders dan minimaal noemen. De schreeuwerige krantenkoppen als zou de drinkende jeugd strenger aangepakt gaan worden, zijn muggen opgeblazen tot het formaat van olifanten.

Tegenover bovengenoemde minimale aanscherping van het alcoholbeleid, staat ook een afzwakking. Het "experimenterartikel" uit het oorspronkelijke wetsvoorstel wordt geschrapt. Dat artikel gaf gemeenten de mogelijkheid om binnen de gemeentegrenzen de leeftijdsgrens voor bier en wijn (16 jaar) te verhogen tot de grens voor sterke drank (18 jaar). Een dergelijk experiment heeft vóór- en nádelen.

Een **nadeel** is het feit dat het "alcoholtoerisme" uitlokt: zestien- en

zeventienjarigen die op hun brommertjes naar een naburige gemeente trekken waar zij nog wel hun biertje kunnen kopen. In de gemeente waar zij gaan drinken vergroten zij de overlast. En als zij aangeschoten terug rijden, is dat slecht voor de verkeersveiligheid. Een krat bier achterop de brommer mee naar huis nemen, brengt het risico mee dat zij bij binnenkomst in hun eigen, "strengere" gemeente ineens strafbaar zijn, een proces-verbaal krijgen en hun krat met inhoud kwijt raken.

Een **voordeel** van het experimenterartikel ligt in het feit dat wanneer een aantal aaneengesloten gemeenten ertoe besluit, waardoor het alcoholtoerisme relatief minder is, er waardevolle ervaring wordt opgedaan met het stellen van één leeftijdsgrens bij 18 jaar. Wordt er dan minder gedronken door de 16- en 17-jarigen (en al helemaal door de groep beneden de zestien)? Is er dan minder overlast,

WIE JONG TEVEEL DRINKT
LOOPT GROOT RISICO DAAR
ZIJN HELE LEVEN LAST
VAN TE BLIJVEN HOUDEN

Carnaval vaak aanleiding tot eerste drankje

Het Trimbos Instituut en Stivoro hebben afgelopen februari samen met de regionale gezondheidsinstellingen ouders opgeroepen om met hun kinderen af te spreken om niet aan alcohol en sigaretten te beginnen tijdens het carnaval.

Zowel alcohol als nicotine zijn gevaarlijker voor de hersenen van opgroeiende kinderen dan voor de hersenen van volwassenen. Dat extra risico wordt kleiner met het vorderen van de leeftijd. Omstreeks het 22-ste levensjaar wordt het risiconiveau van volwassenen bereikt.

De meest gebruikelijke momenten waarop kinderen hun eerste glas alcohol drinken of hun eerste sigaret roken zijn carnaval, feestdagen en zomervakantie. Op feestdagen gebeurt het vaak in tegenwoordigheid van ouders, bij carnaval en zomervakantie vaak zonder dat de ouders er van weten. Carnaval en alcohol zijn traditioneel sterk met elkaar verbonden. Bovendien is de sociale controle er laag en de sfeer losjes.

Samen met regionale GGD's en CAD's hebben Trimbos en Stivoro

vandalisme, geweldpleging, enz.?

Als de zo opgedane ervaring positief is, vormt dat een belangrijk argument voor landelijke invoering van één leeftijdsgrens bij 18 jaar. Een systeem met twee leeftijdsgrenzen is verwarrend, lastiger te handhaven, en uit medisch oogpunt onverdedigbaar. Alcohol blijft alcohol, in welke vorm hij ook gedronken wordt.

De huidige regering wil niet tornen aan de bestaande leeftijdsgrenzen. In het officiële persbericht lezen wij: "Het kabinet vindt dat de huidige leeftijdsgrenzen eerst beter gehandhaafd en nageleefd moeten worden. Volstrekte helderheid over de leeftijdsgrens is dan belangrijk". Een argument van niks. Eén leeftijdsgrens is veel helderder dan twee, gemakkelijker uit te leggen en gemakkelijker te handhaven. De huidige regering is er als de dood voor om de alcoholbranche een stuk omzet te doen verliezen. Tot schade voor de volksgezondheid, en zelfs voor de economie. Want de alcoholische hersenbeschadiging blijft voortwoekeren.

dit jaar in de laatste week van de carnavalsperiode actie gevoerd. Er zijn posters op aanplakborden en op bussen verschenen, en regionale TV- en radiostations hebben de boodschap uitgedragen.

"Het moment waarop een kind het eerste glas drinkt, is vaak de start van een patroon van vaker en steeds meer drinken" aldus het Trimbos Instituut. Gemiddeld is een kind na dat eerste glas binnen anderhalf jaar voor het eerst dronken. Daarna wordt matigen of stoppen met drinken steeds moeilijker. Voor het roken geldt iets soortgelijks. Op 15-jarige leeftijd heeft 31 procent van de jongeren de afgelopen maand gerookt en heeft 60 procent van hen alcohol gedronken. Hoe langer het eerste gebruik wordt uitgesteld, hoe kleiner de kans dat iemand verslaafd raakt.

Ouders kunnen hun kind helpen weerbaar te zijn tegen druk uit de omgeving om te gaan drinken of roken. Dat kunnen zij door voorafgaand aan carnaval of vakantie met hun kind te praten en duidelijk afspraken te maken over drinken en roken.

Rood-licht boetes niet te hoog

Volgens de politiebonden ACP en ANVP hebben veel agenten moeite met de verkeersboetes die zij moeten uitdelen. In vergelijking met straffen voor andere misdrijven vinden de agenten die boetes te hoog.

Sinds 1 januari zijn de verkeersboetes met 15 procent verhoogd. Een algemene verhoging voor al die boetes. Andere boetes zijn niet verhoogd. De politiebonden vinden dat daardoor de verhoudingen zoek raken. Het valt moeilijk uit te leggen vinden zij, dat iemand die door rood licht rijdt veel meer moet betalen dan iemand die een winkeldiefstal pleegt.

In zijn algemeenheid is het natuurlijk waar dat de verhoudingen scheef getrokken worden als je de ene categorie boetes wel verhoogt, en de andere categorie niet. De vergelijking van door rood rijden met winkeldiefstal gaat echter niet op. Winkeldiefstal

veroorzaakt alleen financiële schade. Wanneer die schade klein is, kan ook de boete laag uitvallen

Door rood rijden kan naast financiële schade, ook letselschade veroorzaken. Iemand die door rood rijdt, neemt het risico dat hij mede-weggebruikers lichamelijk letsel toebrengt, ja zelfs kan doden. Het valt ons inziens gemakkelijker uit te leggen dat de straf daarvoor hoger is en ook hoger behoort te zijn dan voor winkeldiefstal, en zeker hoger dan voor kleine diefstalletjes.

Bij de discussie is het feit onvermeld gebleven dat onder degenen die door rood rijden, het aandeel drank- en drugsrijders hoger is dan het gemiddelde in het verkeer. Meer aanhouding ter plaatse en minder foto + boete achteraf, in combinatie met verplichte alcohol- en drugscontrole bij een dergelijke aanhouding, zouden ons inziens bijdragen aan het veiliger maken van het verkeer.

En dit...

... waren verkeersdeelnemers die de strafbaarheids grens voor alcohol in hun bloed volledig aan hun laars lapt. Het leek wel een wedstrijd wie met de meeste alcohol nog kon rijden. En dat alles binnen enkele weken begin dit jaar.

Bij Culemborg werd op de provinciale weg een 35-jarige automobilist aangehouden met vijfmaal de maximaal toegestane hoeveelheid alcohol in zijn bloed. Het gebeurde in een zaterdagnacht. Zijn 2,5 promille werd overtroffen door een 25-jarige IJmuidenaar die op een maandagmiddag bij Velsen-Zuid uit het verkeer werd gehaald, en maar liefst 2,8 promille alcohol in zijn bloed had. Een 43-jarige Hagenaar kwam daar nog boven, met 2,9 promille. Bijna zesmaal het wettelijk maximum!

Sommigen wagen zich zelfs op een tweewieler met levensgevaarlijk hoge promillages. Zo werd midden januari een 26-jarige slingerende scooterrijder uit Hoogezand, uit het verkeer gehaald met 2,3 promille alcohol in zijn bloed. Je vraagt je af hoe hij het klaarspeelde om niet om te vallen.

Zulke zwaar beschonken personen zullen je maar tegemoet komen rijden

* * *

... was een geval van zware mishandeling door een dronkeman.

Het gebeurde in Wolvega, en de dader was een zwaar beschonken 51-jarige inwoner van die plaats. De man sloeg wild om zich heen toen een agent met een vrouwelijke collega hem probeerden in te rekenen. Toen hij de agente verwondde door een ketting

tegen haar hoofd te zwiepen, riep haar collega assistentie in. Die was snel ter plaatse en gezamenlijk sloegen zij de man in de boeien.

De agente moest enkele dagen thuis blijven om wonden aan hoofd en handen te laten helen. Zij heeft inmiddels aangifte gedaan van poging tot doodslag

* * *

... leek een recordpoging rijbewijs kwijtraken.

Het gebeurde zoals zo vaak in de nacht van zaterdag op zondag, en betrof een 22-jarige inwoner van Vianen. Een mede-weggebruiker vond de rijstijl van de man nogal verdacht en waarschuwde telefonisch de politie. Die kreeg de man in het vizier en hield hem staande langs de A-2 ter hoogte van Bruchem.

De automobilist bleek alcomobilist en beginnend bestuurder. Sinds hij ruim acht maanden eerder zijn rijbewijs had gehaald, was het al de vierde keer dat hij betrapt werd op rijden onder invloed. Bij de derde keer was hij veroordeeld tot het volgen van de EMA-cursus.

Nu krijgt hij een psychologisch onderzoek naar zijn geschiktheid voor deelname aan het verkeer. Als dat negatief uitpakt moet hij opnieuw rijexamen doen

* * *

... was een geval van alcoholisch vandalisme.

Ook dit gebeurde in een nacht van zaterdag op zondag, en wel in Assen. De laatste gasten verlieten het café, en de portier hield nieuwe gasten buiten.

Een 28-jarige inwoner van Assen was het daar niet mee eens en ontstak in woede. In zijn woede sloeg hij een ruit kapot. Daarop namen de eigenaar en de portier de man in bewaring en droegen hem over aan de inmiddels gearriveerde politie

ALCOHOLSLOT OP EIGEN INITIATIEF

Enkele tientallen Nederlandse automobilisten hebben om niet opnieuw dronken aan het verkeer deel te nemen, min of meer vrijwillig een "alcoholslot" in hun auto laten monteren. Aldus een woordvoerder van Dräger, de producent van het alcoholslot.

In het vorige nummer van dit blad berichtten wij dat in mei de eerste drankrijders van een "alcoholslot" in hun auto voorzien zouden worden. Het slot blokkeert het startmechanisme van de auto als de bestuurder teveel alcohol heeft gedronken. Dit betreft een verplicht slot voor personen die meer dan eenmaal betrapt zijn op het rijden onder de invloed, danwel op rijden met meer dan 1,3 promille.

Die alcomobilisten die in mei op de Nederlandse wegen zullen verschijnen met een alcoholslot in hun auto, zijn echter niet de eersten. Naderhand is bekend geworden dat enkele tientallen automobilisten al met een dergelijk slot rondrijden. Soms is dat slot gemonteerd op eigen initiatief van de bestuurder, al dan niet op aandringen van partner of werkgever, soms door de werkgever verplicht gesteld in een auto die eigendom van het bedrijf is.

Het besluit van de minister van verkeer tot invoering van het alcoholslot, heeft overigens tot kritiek en vragen van de Tweede Kamer geleid. De kamerleden willen weten of er kans op fraude is, dat wil zeggen of het systeem omzeild kan worden. Kamerlid Bashir ziet meer in onderzoek door een psychiater naar eventuele veerslaving aan alcohol. Volgens hem moet je mensen met een alcoholverslaving helemaal niet toelaten in het verkeer. Ook de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie noemt verkeersdeelname door alcoholverslaafden onverantwoord.

Begunstigersdag 2011

Ook dit jaar organiseert Stichting ANGOB weer een begunstigersdag. Enerzijds een dag waarop het bestuur veel begunstigers hoopt te ontmoeten, anderzijds ook een ontmoetingsdag voor de begunstigers onderling. Als voorlopige datum is zaterdag 10 september gepland. Deelname aan de dag is gratis.

Het programma zal in grote lijnen gelijk zijn aan dat van vorige keren. 's Morgens wordt u bijgepraat door de voorzitter over het voorbije jaar en de nabije toekomst op alcoholgebied, en zal er een beknopt jaarverslag uitgereikt worden. 's Middags is er een informatief programma met een spreker van buiten. Tussen de ochtend en de middag wordt een broodmaaltijd aangeboden. Als u een suggestie heeft voor een spreker, kunt u die per e-mail, telefonisch of schriftelijk tot 15 april indienen bij de secretaris (tel. 072-5335192)

VERSLAG NIEUWJAARSBIJEENKOMST 2011

Het bezoek aan de nieuwjaarsbijeenkomst van Stichting ANGOB overtrof dit jaar de verwachtingen. Er moesten stoelen bijgeplaatst worden voor de laat arriverenden. Was de grote opkomst een gevolg van het feit dat de weersomstandigheden een stuk beter waren dan vorig jaar? De datum van 16 januari viel net midden in een dooiperiode. Of lag de oorzaak van de grote opkomst in het aangekondigde optreden van zanger/cabaretier Rob van de Meeberg? We weten het niet, maar het feit lag er dat de kantine van het Spoek overvol was.

Uiteraard was het voor Rob van de Meeberg een plezierige bijkomstigheid dat er zoveel publiek was bij zijn optreden. Zijn optreden bestond deels uit liedjes, met als eerste een heel oud, en tegenwoordig nog maar weinig bekend liedje van Koos Speenhof over alcohol-ellende. Verder meer bekende liedjes uit de oude doos zoals "weet je nog wel oudje", gevoelig en overtuigend door hem gebracht.

Daarnaast deed hij enkele imitaties van grote conferenciers uit het verleden. Hoogtepunt hiervan was wel de imitatie van Wim Kan. Alles klopte daarbij: de woordkeus, de manier van staan en bewegen, de tekst en de intonatie. Ook andere conferenciers werden zeer herkenbaar door hem geïmiteerd, zoals onder andere Toon Hermans.

De rest van het programma volgde de opzet van voorgaande jaren. Een woord van welkom door campingbeheerster Bea Holmer. Zij wenste de aanwezigen een gelukkig nieuwjaar, en de kampeersers onder hen een goed kampeerseizoen.

Namens de Bestuurscommissie camping sprak dit jaar Frans Jongejan. Voorzitter Wil Matla vertoefde op dat moment in Indonesië en kon dus niet naar de Nieuwjaarsbijeenkomst komen. Frans Jongejan viel voor hem in. Hij gaf een overzicht van de belangrijkste zaken voor het Spoek in het afgelopen jaar. Van de veranderingen en verbeteringen is wel het meest zichtbaar voor kampeersers en incidentele bezoekers de renovatie van het speeltuintje voor de kleine kinderen. Daarbij twee nieuwe, eigentijdse speeltoestellen, mede mogelijk gemaakt door een subsidie van Stg. SAB. Daarnaast zijn er veel opknap- en onderhoudswerkzaamheden verricht. In 2011 wordt daarmee doorgegaan.

Namens de overkoepelende Stg. ANGOB sprak voorzitter Dingeman Korf. Hij was over het jaar 2010 noch tevreden noch ontevreden. Er waren enkele kleine succesjes, maar een groot succes was uitgebleven. Enkele van onze persberichten behaalden op bescheiden schaal de publiciteit. Maar wij hadden vaker en uitgebreider aandacht voor onze mening willen hebben. Wij kwamen met een nieuwe folder over alcoholvrije leefstijl. Concrete resultaten heeft die nog niet opgeleverd.

Bij de aanpak van de alcoholproblemen in de samenleving door de overheid zijn geen echte successen geboekt in 2010. Alcohol op straat bij jongeren beneden 16 jaar werd strafbaar gesteld, de straf voor alcohol in het verkeer werd verzwakt. Maar alcohol bleef gemakkelijk verkrijgbaar voor jongeren zodat het comazuipen niet afnam. Tal van voor de hand liggende maatregelen werden niet genomen omdat de alcoholbranche zich ertegen verzette. Alles overziende moet de eindconclusie luiden dat vier kabinetten Balkenende geen vorderingen hebben gemaakt bij het terugdringen van de alcoholproblemen in ons land. De nieuwe regering heeft nog geen enkel signaal afgegeven dat zij het in dit opzicht beter zal doen.

Rest nog te vermelden dat de consumptieve verzorging van de nieuwjaarsbijeenkomst weer prima was, van de koffie en thee bij de aankomst via de erwtensoep in de pauze tot het drankje aan het einde.

Gedeelte van het vernieuwde speeltuintje op het Spoek

Verschijning G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 13 mei gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 26 april bij de redacteur.

IN MEMORIAM

Albert Kornelis Mulder

Te Oosterwolde overleed op 18 januari 2011 Albert Mulder. Hij bereikte de leeftijd van 89 jaar. De begrafenis vond plaats op 22 januari te Makkinga.

Albert was zowel in Friesland als landelijk binnen de ANGOB een geziene en gerespecteerde persoonlijkheid. Landelijk kenden we hem vooral als afgevaardigde van de afdeling Makkinga-Elsloo. Wanneer hij op een vergadering het woord vroeg, dan maakte hij op zijn typerende, bedachtzame en goed geformuleerde wijze een opvatting kenbaar die tot dan toe buiten het gezichtsveld was gebleven. Hij had een brede blik, staarde zich niet blind op een detail maar bleef altijd een groter geheel zien. Er werd dan ook goed geluisterd wanneer hij wat te zeggen had.

Ook schriftelijk had hij wel eens wat te zeggen of te vragen. Ook dat goed geformuleerd en zorgvuldig (dus goed leesbaar) met de hand geschreven. Wij bewaren aan Albert de meest plezierige en dankbare herinneringen.

Wij wensen de nabestaanden sterkte bij dit verlies.

IN MEMORIAM

Gré Levi-Pots

*Zwaar waren de dagen
En lang duurde de nacht,
Je wilde hier niet weg,
Je wilde bij ons zijn.
Voor jou is de strijd nu gestreden,
Maar in ons hart bewaren wij het verleden*

Op 31 januari 2011 overleed te Zaandam op 78-jarige leeftijd na een zorgzaam leven Gré Levi-Pots. Geboren in Groningen was zij in de ANGOB zowel in de Zaanstreek als op het Spoek een bekende persoonlijkheid geworden. Haar steun maakte het haar man Bob mogelijk om zijn werk voor het brochurendepot en voor het Spoek uit te voeren.

Bij de crematie op 4 februari haalden vele sprekers herinneringen op aan een sociale, blijmoedige, creatieve en muzikale vrouw. Zo zal zij ook in onze herinnering blijven voortleven.

RP

Alcoholvrij zeilkamp

Stichting VOOR organiseert komende zomer weer een alcoholvrij jongeren zeilkamp in Friesland. Het is een zwerfkamp, iedere ochtend wordt een ander dorpje aangedaan voor de boodschappen en andere gewenste zaken.

Het kamp wordt gehouden van 16 tot en met 23 juli, en is bedoeld voor de leeftijdsgroep van 15 tot 25 jaar. De deelnameprijs bedraagt € 215,-.

Nadere inlichtingen telefonisch 06-51 76 23 04 of op de website stichtingvoor.nl. Aanmelden op ditzelfde nummer of bij info@stichtingvoor.nl

Aantal coffeeshops blijft afnemen

In tien jaar tijd is het aantal coffeeshops in ons land met circa 20 procent gedaald. Aldus een november vorig jaar verschenen rapport van onderzoeksbureau Intraval. De dalende tendens die enkele jaren geleden in Amsterdam al werd gesignaleerd, blijkt een landelijk en permanent verschijnsel.

Voor het verdwijnen van coffeeshops bestaan verschillende redenen. Soms zijn dat redenen die een economische achtergrond hebben, soms regulerende (overheids)maatregelen.

In de jaren dat de tolerantie ten aanzien van coffeeshops toenam, begonnen veel amateurs een coffeshop. Soms waren dat kroegbazen die de "wiet" erbij namen. Toen er een verbod kwam op de verkoop van alcohol en cannabis in dezelfde zaak, kwamen die kroegbazen voor de keus te staan. De meesten van hen kozen voor alcohol.

Daarnaast zijn er veel coffeeshops van overheidswege gesloten omdat zij te dicht bij scholen lagen. De minimum afstand was eerst een zaak van gemeentebestuur. In 2008 hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de minister van Justitie afgesproken dat alle gemeenten in 2011 voor de afstand van een coffeshop tot een school een minimum van 250 meter zouden hanteren. Dat betekende dat er op dat moment nog ca. 100 coffeeshops gesloten of verhuisd zouden moeten worden. Ook het veroorzaken van overlast en het niet naleven van de leeftijdsgrenzen hebben geleid tot sluitingen van coffeeshops.

De afname van het aantal coffeshops is ongelijk verdeeld over de verschillende delen van ons land. Tegenover een landelijk gemiddelde van circa 20 procent daling (= 180 zaken) staat een daling in de drie Noordelijke provincies van slechts iets meer dan 10 procent. Van de 60 shops in 1999 zijn er daar nu nog 53 open. Die geringere daling in het Noorden is verklaarbaar omdat er daar vanaf het begin al betrekkelijk weinig waren. In de grensstreken en in de randstad liggen de shops veel dicht op elkaar. Nu er steeds meer maatregelen tegen het drugstoerisme worden genomen, mag voor de nabije toekomst verwacht worden dat vooral in de grensstreken het aantal coffeshops verder zal afnemen.

Alcohol verstoort slaap vrouwen sterker

Alcohol verkort de duur van de slaap. Dat effect is, bij een gelijk promillage alcohol in het bloed, bij vrouwen sterker dan bij mannen. Aldus de uitkomst van een Amerikaans onderzoek van beperkte omvang.

Zwitsers onderzoek heeft enkele jaren geleden aangetoond dat alcohol weliswaar het inslapen bevordert, doch het doorslapen tegengaat. Wij berichtten daarover in dit blad juli 2009. De verklaring van het verschijnsel ligt in het feit dat alcohol enerzijds slaperiger maakt, maar anderzijds onrust veroorzaakt. Daarnaast zijn bijverschijnselen van alcoholgebruik, zoals een toegenomen urineproductie, luider snurken, ademhalingsonderbrekingen en soms zelfs nachtmerries, niet bevorderlijk voor een goede nachtrust.

Ook is enkele jaren geleden geconstateerd dat bij gelijk alcoholpromillage vrouwen sterkere effecten op de werking van hersenen en zenuwstelsel onder-

vinden dan mannen. Wetenschappers van het medisch slaaplaboratorium in Boston (VS) vroegen zich op grond van het voorgaande af of de slaapverstorende werking van alcohol ook verschil zou maken tussen mannen en vrouwen.

De Amerikaanse onderzoekers deden een experiment met 93 gezonde, jonge vrijwilligers, 59 vrouwen en 34 mannen. De proefpersonen kregen de ene keer drie à vier glazen alcoholhoudende drank en de andere keer even zoveel alcoholvrije drank. De drankjes waren van extra geur- en smaakstoffen voorzien zodat niet meer te proeven viel waar alcohol in zat en waarin niet.

Het bleek dat de vrouwen bij gelijk alcoholpromillage slechter sliepen dan de mannen. De gemiddelde duur van hun slaap was 19 minuten korter dan die van de mannen. Ook was hun slaap een stuk onrustiger, vooral in de tweede helft van de nacht. Alle proefpersonen sliepen na alcoholgebruik korter en slechter dan zonder alcohol.

IN TWINTIG ZIEKENHUIZEN GEEN OPVANG VOOR JONGE COMAZUIPERS

In twintig ziekenhuizen in ons land is niets geregeld voor jongeren die met een alcoholvergiftiging worden binnengebracht. Goede nazorg voor die jongeren is bewijsbaar effectief. Ontbreken ervan betekent dus een gemiste kans voor rehabilitatie.

Er zijn in ons land nu vier alcoholpoli's voor jongeren die zich een alcoholvergiftiging hebben gedronken. Die zijn in Delft, Eindhoven, Hoorn en Leeuwarden. Daar worden de betreffende jongeren niet alleen lichamelijk behandeld, maar krijgen ze ook voorlichting en psychologische nazorg.

In 2007 startten kinderarts dr. N. van der Lely en kinderpsychologe dra. M. de Visser de eerste alcoholpoli van ons land speciaal voor jongeren. Dat was in het Reinier de Graaf Ziekenhuis in Delft. Inmiddels hebben drie ziekenhuizen het Delftse voorbeeld gevolgd.

Van der Lely en De Visser ontwikkelden een nazorgprotocol dat nu al effectief is gebleken. Van de kinderen onder de zestien die in één van de vier alcoholpoli's opgenomen zijn geweest, blijkt zestig procent na een half jaar helemaal niet meer te drinken, en nog eens twintig procent niet meer aan comazuipen te doen.

Dat succes heeft de belangstelling gewekt van een twintigtal andere ziekenhuizen die regelmatig met jonge comazuipers geconfronteerd worden. Nu kunnen die hen alleen de op volwassenen gerichte lichamelijke hulpverlening bieden. Dat is half werk. Temeer daar bij ruim veertig procent van de comazuipers sprake is van achterliggende psychologische problemen. Psychologe De Visser daarover: "Als je niet ingrijpt, dan worden zij de zorgverslinders van de toekomst".

De vraag is alleen wie gaat die twintig nieuwe alcoholpoli's betalen?

In december 2010 besloot minister Schippers van Volksgezondheid de tijdelijke subsidie aan de vier bestaande alcoholpoli's met een jaar te verlengen. Die kunnen dan het nazorgprotocol verbeteren en beschikbaar stellen aan andere ziekenhuizen. De minister is echter niet van plan zo'n netwerk van nog eens twintig alcoholpoli's te financieren.

De ziekenhuizen die een alcoholpoli willen starten, zullen dus zelf de financiering moeten regelen. Het is de vraag of de zorgverzekeraars bereid zijn om de kosten te dragen voor het starten van extra alcoholpoli's. Of er sponsors gevonden kunnen worden is nog meer twijfelachtig. Ons inziens zou financiering door middel van een extra belasting op drank overwogen kunnen worden.

In 2009 belandden 500 jongeren onder de 18 jaar met een alcoholvergiftiging op de spoedafdeling van een ziekenhuis. De cijfers over 2010 zijn nog niet compleet, maar het aantal zal rond de 700 liggen. Er is dus sprake van een verontrustende toename. Maar anderzijds betekent verdeling van dat aantal over 24 ziekenhuizen krap dertig gevallen per ziekenhuis, ofwel iets meer dan één geval per twee weken. Daarvoor kun je niet een hele afdeling opzetten. Er zal dus een beperkt aantal ziekenhuizen, elk voor een vrij grote regio, de specialisatie kinderalcoholisme kunnen aanbieden.

Dingeman Korf

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

111-de jaargang no. 3

mei-juni 2011

ALCOHOLBRANCHE ONDERMIJNT HET MATIGINGSBELEID

Onze cultuur is de afgelopen zestig jaar steeds sterker met alcohol doordrenkt geraakt. Alcoholreclame is prominent aanwezig in het straatbeeld, op de beeldbuis en in de pers. Voor drank hoeft je niet meer naar de slijter, iedere supermarkt verkoopt het. Alcoholgebruik wordt normaal gevonden bij alle mogelijke gelegenheden. Eén of meer flessen drank aanbieden bij een felicitatie of als bedankje, is een gewoonte die blindelings gevolgd wordt.

Vóór 1940 was dat anders. Toen werd alcohol nog algemeen erkend als een gevaarlijk goedje waar je heel voorzichtig mee moest zijn. Thuis en op vergaderingen werd vooral koffie of thee gedronken. De sportwereld was nagenoeg alcoholvrij. Voor velen was een alcoholisch drankje uitsluitend voor de zondag of voor een feestdag.

Na de tweede wereldoorlog is dat allemaal gaan veranderen. Sinds 1955 is het Nederlandse alcoholgebruik bijna viermaal zo hoog geworden. De toename van welvaart en van vrije tijd, het toegenomen toerisme naar wijn drinkende landen, de steeds geraffineerdere alcoholreclame, het verhoudingsgewijs steeds goedkoper worden van drank en het verzwakken van de herinnering aan de vroegere wantoestanden, zij hebben alle een steentje bijgedragen aan de toename van de consumptie. En daardoor zijn de alcoholproblemen de pan uit gerezen.

Het tijdsbeeld van vóór de tweede wereldoorlog is vrijwel verdwenen uit het collectief geheugen. Voor de meesten van de huidige generatie is er niets bijzonders aan de hand met alcohol. Drinken hoort er bij. Alcohol is een gewoon dagelijks consumptieartikel. Er heeft op dit punt een volledige **cultuuromslag** plaatsgevonden. Daardoor beseffen slechts weinigen dat het ook anders kan met alcohol.

De opvatting dat alcohol heel gewoons is, heeft ook het denkpatroon van veel politici in zijn greep. Daardoor komt het ontmoedigingsbeleid niet uit de verf. De toegenomen problemen hebben er namelijk toe geleid dat er sinds 1986 een ontmoedigingsbeleid betreffende alcohol wordt gevoerd. De problemen zijn echter nog niet verminderd. Het beleid is dus niet effectief geweest.

De alcoholnota van 1986 onderschrijft de mening van deskundigen dat alleen een maatschappijbrede aanpak van de problemen effectief zal zijn. De nota stelt dan ook een groot aantal maatregelen voor, gespreid over drie sectoren: voorlichting, hulpverlening en wet- en regelgeving.

De alcoholbranche verzet zich tegen veel van de voorgestelde maatregelen, met name tegen die op het gebied van de wet- en regelgeving. Om die maatregelen tegen te houden voert zij een intensieve lobby richting de leden van de Tweede Kamer. Zij vindt daarbij meestal een gewillig oor als gevolg van bovengenoemde cultuuromslag met betrekking tot alcohol.

Vooral de meest efficiënte maatregelen hebben daardoor het loodje moeten leggen. Er is geen verbod op etherreclame voor alcohol gekomen, geen speciale breezeraccijns, geen algehele accijnsverhoging, geen verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar voor alle soorten drank, enz.

De alomtegenwoordigheid van alcohol en de voortdurende druk van de vaak misleidende alcoholreclame hebben het publiek gehersenspoeld. De alcoholbranche bepaalt daardoor wat er wel en wat er niet gebeurt.

dr. ir. D. Korf

GEVAARLIJKE COMBINATIE : ALCOHOL MET ENERGIEDRANK

In het uitgaansleven is het combineren van alcohol en energiedrankjes populair. Tegen die combinatie bestaan theoretisch bezwaren. Recent onderzoek aan de universiteit van Noord Kentucky heeft duidelijk gemaakt dat de combinatie gevaarlijker is dan men aanvankelijk dacht.

Alcohol verdooft het waarnemingsvermogen. Onaangename zaken worden daardoor minder goed waargenomen. Zij worden naar de achtergrond gedrongen. De gebruiker van alcohol gaat zich prettiger voelen en wordt vaak vrolijker. Aan de andere kant worden ook risico's minder goed waargenomen, waardoor men overmoediger wordt. Bovendien leidt de verdovende werking van alcohol er ook toe dat men geleidelijk slaperiger wordt.

Energiedrankjes bevatten veel cafeïne. Daardoor gaan die drankjes slaperigheid en vermoeidheid tegen. De onderdrukking van het vermoeidheidsgevoel kan ertoe leiden dat men het eigen kunnen overschat. Zoals onderzoekster Cecile Marcinski van de Northern Kentucky University het formuleert: *"Mensen die energiemixen drinken kunnen minder goed beoordelen tot wat ze wel en niet in staat zijn"*. De combinatie van verminderd inzicht in de eigen capaciteiten en alcoholische overmoed kan aanleiding geven tot levensgevaarlijke daden.

Voor het onderzoek van Marcinski werden de deelnemende vrijwilligers (allen studenten) verdeeld in vier groepen. Eén groep dronk frisdrank, een tweede energiedrank, een derde alcohol en de vierde een combinatie van alcohol met energiedrank.

Vervolgens werd het gedrag van de deelnemers onderzocht met behulp van een computertaak en een vragenlijst.

Zoals verwacht kon worden vergrootte de energiedrank de alertheid, de gebruikers ontvingen veel meer prikkels. Dit effect was het grootst bij de combinatie van energiedrank met alcohol. De studenten die de combinatie gebruikten hadden, voelden zichzelf veel minder "beneveld" dan degenen die alleen alcohol gedronken hadden. Dit ondanks het feit dat hun alcoholpromillage precies hetzelfde was.

De onderschatting van risico's na alcoholgebruik, en de overschatting van de eigen capaciteiten door het gebruik van energiedrank, maken de combinatie van die twee veel gevaarlijker dan één van beide afzonderlijk.

HOGE PROMILLAGES BIJ OOST-EUROPESE AUTOMOBILISTEN

In twee maanden tijd troffen wij in de kranten diverse berichten over Oost-Europese chauffeurs met uitzonderlijk hoge alcoholgehalten in hun bloed. De promillages lagen in alle gevallen boven de 2,0. Voor Nederlandse begrippen is 1,3 promille al hoog en voldoende reden om het rijbewijs in te nemen.

In Zevenhuizen werd een 41-jarige Poolse automobilist aangehouden wegens dronken rijden. Bij het openen van het portier sloeg een alcoholwalm de agenten tegemoet. Het alcoholpromillage bedroeg maar liefst 2,3. De man kreeg een rijverbod en moest zijn rijbewijs inleveren. Nog bonter maakte twee weken later een vrachtautochauffeur uit Riga (Letland) het in Hoogkerk. Hij reed met 2,8 promille. Dat betekende eenzelfde straf.

Nog geen week later werd er bij Tiel een 36-jarige dronken Poolse vrachtwagenchauffeur van de snelweg gehaald. Zijn alcoholpromillage bedroeg 2,4 en hij had een gevel van een bedrijfspand beschadigd met zijn truck. Hij kreeg een nachtje cel, moest zijn rijbewijs inleveren en kreeg een drievoudige bekeuring (dronken rijden, veroorzaken aanrijding en verlaten van de plaats van het ongeval).

Een kleine twee weken later was het mis in Groningen op het Julianaplein. Een 34-jarige Poolse automobilist veroorzaakte een aanrijding met ietsel en ging er vandoor. Enkele uren later werd hij aangehouden in Leek. Zijn promillage bij het ongeval kon door de verstreken tijd niet meer exact worden vastgesteld, maar moet boven de 2,0 hebben gelegen. Nog geen week later werd een vrachtautochauffeur uit Litouwen juist voor hij Nederland bij Hengelo zou verlaten, met een alcoholpromillage van 2,1 van de weg gehaald.

De hoge promillages maken het waarschijnlijk dat het geen toevallige uitschieters zijn, maar dat de betreffende chauffeurs min of meer een alcoholprobleem hebben. Blijkbaar kijken Oost-Europese expediteurs niet erg kritisch bij het aannemen van personeel.

ALCOHOL VERGT NET
ALS GENEESMIDDELEN
EEN BIJSLUITER MET
WAARSCHUWINGEN

Meldpunt verslaafde artsen

De Radboud Universiteit Nijmegen heeft onlangs een meldpunt voor verslaafde artsen ingesteld. Afhankelijkheid van alcohol of drugs komt onder artsen veel voor. Dat betekent risico voor henzelf, maar ook voor hun patiënten.

Van oudsher bekend is het beeld van de arts die morfine gebruikt door een recept voor zichzelf uit te schrijven. Artsen mogen zichzelf medicijnen voorschrijven. In principe is er geen controle of die medicijnen nodig zijn. Maar nu er vrijwel geen apotheekhoudende artsen meer zijn, en de apotheken aan medicatiebewaking zijn gaan doen, loopt regelmatig gebruik van middelen die onder de opiumwet vallen gauw in de gaten. Andere potentieel verslavende producten als anti-depressiva, tranquillizers (valium !), slaapmiddelen of vermageringsmiddelen zijn voor hen gemakkelijker verkrijgbaar.

Naar schatting heeft tussen de 9 en 12 procent van de artsen te kampen met een verslavingsprobleem. Voor de bevolking als geheel geldt dat bij 10 procent van de gebruikers van alcohol sprake is van schadelijk gebruik. Dat betekent ongeveer 8,5 procent van de gehele bevolking. Statistisch bezien wijken artsen niet af van de bevolking als geheel. Ook bij hen is alcoholverslaving veruit de meest voorkomende verslaving.

Artsen zoeken niet gauw hulp bij alcoholproblemen. Bij hun studie hebben zij geleerd dat alcoholverslaving een ziekte is die te behandelen valt. Dat leidt bij velen van hen tot de conclusie dat zij zichzelf wel kunnen behandelen. Dat is echter een illusie. Verslavingsarts is een aparte specialisatie. Een huisarts kan ook geen hartoperatie of tumorverwijdering uitvoeren. Aan het meldpunt voor verslaafde artsen zijn dan ook vier psychiater-specialisten verbonden voor de hulpverlening.

COLOFON

De GO : tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

Verslaafde arts ontdekt nieuwe werking van oud product

NIEUW GENEESMIDDEL TEGEN ALCOHOLVERSLAVING

In 1968 werd in Zwitserland octrooi verleend op een nieuw geneesmiddel tegen krampen. Het kreeg de naam Baclofen. Jarenlang was het één van de vele gebruikte spierverslappers. Totdat het in Amerika werd toegepast op spastische cocaïneverslaafden en vervolgens een alcoholverslaafde arts het op zichzelf uitprobeerde.

Dr. Olivier Ameisen is tegenwoordig hoogleraar geneeskunde aan de State University of New York. Een opmerkelijke promotie voor een arts die jarenlang zwaar alcoholist was. Hij had alle bij alcoholverslaving toegepaste geneeswijzen al eens zonder succes ondergaan. Hij had kuren met refusal, met naltrexon en met campral gevolgd, hij had lange tijd de bijeenkomsten van de Anonieme Alcoholisten bezocht, maar niets had geholpen. Iedereen had hem al min of meer opgegeven. Alleen hijzelf had het nog niet opgegeven.

Op een gegeven moment las hij in de medische literatuur een mededeling over een spastische cocaïneverslaafde die met baclofen behandeld was. Diens spierkrampen waren verdwenen, maar ook zijn zucht naar cocaïne was sterk verminderd. Ameisen ging op zoek naar meer gegevens, en ontdekte dat het verslavingsremmende effect al eerder geconstateerd was bij cocaïneverslaafde laboratoriumratten. Hij besloot het middel op zichzelf uit te proberen, en slaagde na enkele pogingen in het vinden van de juiste dosering.

Vervolgens meldde Ameisen zijn ervaring bij de American Medical Association en ging verslavingsartsen bewegen om het middel tot te passen. Omdat het een vrij oud product betrof waren er al veel gegevens over de toepassing bij mensen voor een ander doel, en over de daarbij opge-

reden bijwerkingen. Toepassing op experimentele basis (na informatie en uitdrukkelijke toestemming van de patiënt) was daardoor geen probleem. Verder publiceerde Ameisen een boek over zijn ervaringen.

Inmiddels wordt in Frankrijk baclofen al enkele jaren als experimenteel middel met succes toegepast. Experimenteel betekent: uitsluitend in klinieken en onder toezicht van een gespecialiseerde arts (verslavingsarts). Er is nog geen toestemming verleend voor algemene toepassing door bijvoorbeeld huisartsen.

In de VS zijn twee kleinschalige, kort lopende dubbelblinde onderzoeken gedaan naar de toepassing van baclofen bij alcoholverslaving. Ernstige bijwerkingen zijn daarbij niet geconstateerd. Tijdelijke negatieve bijwerkingen waren verwardheid, duizelingen en vermindering van het reactievermogen, naast positieve bijwerkingen als betere nachtrust en meer zelfvertrouwen. Wel bleek dat de benodigde dosis van persoon tot persoon verschilt. Toepassing zal dus onder toezicht van een arts moeten plaatsvinden. Dat kan een reden zijn om het product niet toe te laten voor toepassing door huisartsen.

Er zijn nog geen grootschalige en langdurige dubbelblinde onderzoeken gedaan naar het effect van baclofen op alcoholisme en andere verslavingen

(niet alleen aan drugs, het zou gezien zijn werking ook voor eetverslaving kunnen gelden). De toepassing blijft daarom vooralsnog experimenteel. Dat wil zeggen dat het gebruik ervan plaatsvindt op eigen risico van de voorschrijvende arts en de patiënt. Sinds kort wordt het ook in Nederland op die basis toegepast.

Anders dan bij refusal dat op de stofwisseling van de alcoholist inwerkt, lijkt de werking van baclofen te verlopen via het limbisch systeem van de hersenen. Dat is het deel van de hersenen dat betrokken is bij emoties en instinctieve reacties. Refusal kweekt een afkeer van alcohol door het versterken van de negatieve effecten van alcoholgebruik. Baclofen vermindert de zucht, het onbedwingbare verlangen naar het verslavende middel. Iets wat overigens ook voor campral zou gelden. Merkwaardig daarom dat bij Ameisen campral geen effect had en baclofen wel.

Het probleem bij verslaving is het feit dat de patiënten wel willen stoppen, maar het niet kunnen. Dat komt doordat het limbisch systeem in de hersenen sterker is dan het rationele systeem.

Het rationele systeem zorgt voor zaken als het nemen van beslissingen, het plannen voor later en sociaal gedrag (waaronder impulsbeheersing). Baclofen lijkt de overheersende positie van het limbisch systeem af te zwakken. Daardoor kan de patiënt weer "verstandig" handelen.

Wanneer het innemen van baclofen gestaakt wordt, blijft het gevaar van terugval bestaan. Een kleine groep gebruikers uit genoemde kortlopende onderzoeken, meldde geen ontwenningsverschijnselen bij staken van de medicatie en geen directe terugkeer van de zucht. Afgewacht moet echter worden hoe dit op langere termijn verloopt.

Om het risico van terugval na staken van de medicatie te verminderen, lijkt versterking van het rationele systeem van de hersenen door psychotherapie wenselijk. De kans dat het limbisch systeem weer gaat overheersen, dient zo klein mogelijk gemaakt te worden.

Dingeman Korf

ALCOHOL KOPEN VOOR MINDERJARIGEN NOG STEEDS GEEN PROBLEEM

Jongeren onder de zestien jaar die alcohol willen kopen, slagen daar altijd in. Het kost ze nauwelijks moeite, en meestal slagen zij in de eerste winkel die zij bezoeken. Dat is gebleken uit nieuw onderzoek door Universiteit Twente.

Onderzoekers van Universiteit Twente hebben begin 2011 nagegaan welke inspanningen minderjarige jongeren zich moeten getroosten om in de detailhandel alcoholhoudende drank te kunnen kopen. Bij dit onderzoek bezochten twintig jonge vrijwilligers van veertien of vijftien jaar, zogenaamde "mystery shoppers", in totaal 236 verkooppunten. Zij kregen de opdracht drank te kopen en mochten zelf beslissen naar welke winkel zij gingen.

Het kopen van drank bleek letterlijk kinderlijk eenvoudig. De jongeren slaagden daar altijd in, bijna 76 procent van hen zelfs bij de eerste de beste poging. De gemiddelde aankooptijd, inclusief de gang naar de winkel, bedroeg nog geen 12 minuten. Dat was nauwelijks meer dan de gemiddelde tijd voor het kopen van frisdrank.

Supermarkten waren de favoriete plek om drank te kopen. In tweederde van de gevallen werd daar niet naar een identificatie gevraagd. In sommige gevallen was op afstand het legitimatiebewijs omhoog houden al voldoende. Werd de leeftijd wel nauwkeurig vastgesteld, dan konden de jongeren in een kwart van de gevallen de drank toch gewoon kopen.

De zelfregulering van de supermarkten werkt blijkbaar nog steeds niet. Ons inziens is het nu hoog tijd voor wettelijke maatregelen.

Waarschuwing op dranketiketten voorgesteld in Australië

Begin dit jaar heeft een adviesraad van de Australische regering aanbevolen om waarschuwingen tegen de risico's verplicht te stellen op de verpakkingen van alcoholhoudende dranken. Tevens zou de regering een brede, waarschuwende voorlichtingscampagne moeten organiseren.

De adviesraad stond onder voorzitterschap van dr. N. Blewett, een vroegere minister van volksgezondheid. De raad stelt teksten voor als "Alcohol kan uw gezondheid schaden" en "Overmatig drinken is een gevaar voor uzelf en voor uw omgeving".

DENEMARKEN : PRIJS ALCOHOL EN TABAK RELATIEF GEDAALD

Het Deense ministerie van financiën heeft berekend dat de prijzen van alcohol en tabak minder zijn gestegen dan de inflatie heeft bedragen. In zeven jaar tijd is alcohol relatief 15 procent goedkoper geworden en tabak 10 procent.

Een opinieonderzoek wees korte tijd later uit dat de Denen in meerderheid vinden dat de prijs van alcohol, tabak en ongezond voedsel te laag is. Zo'n 72 procent van de ondervraagden was van mening dat de prijs van sigaretten verhoogd moest worden. Voor verhoging van de alcoholprijs was de meerderheid wat kleiner : 59 procent. En 58 procent was van mening dat "junk food" duurder gemaakt moest worden.

Een verhoging van de prijs van genoemde artikelen lijkt dus door het publiek in meerderheid geaccepteerd te worden. Een vrijbrief voor de regering om maatregelen te treffen. Maar die maatregelen zullen er niet komen.

Meer illegale cannabiskwekerijen opgerold in Noord-Nederland

In de drie Noordelijke provincies zijn in 2010 meer illegale cannabiskwekerijen opgerold dan in voorgaande jaren. Vooral Oost-Groningen heeft zich ontwikkeld tot een centrum van (illegale) cannabiskweek.

In 2010 werden in geheel Groningen 262 wietkwekerijen ontdekt, in Drenthe waren het er 82. De voorgaande jaren had het in Groningen geschommeld tussen de 170 en 200. Die 262 opgerolde kwekerijen in Groningen bevatten in totaal 105.073 planten en 37.000 stekken. Daarmee werden de illegale kwekers beroofd van een omzet van 12 tot 16 miljoen euro.

Het is voor de wietkwekers door de economische crisis gemakkelijker geworden om een geschikte bedrijfsruimte te huren. Kleine bedrijven zijn failliet gegaan of worden als tweemansbedrijf zonder personeel voortgezet. Daardoor zijn er loodsen of schuren die ongebruikt staan. Ook veel boeren willen wel een schuur verhuren.

Oost-Groningen heeft voor de illegale kwekers het voordeel dat het dicht bij het voornaamste afzetgebied Duitsland ligt. Daarnaast heeft het het voordeel dunbevolkt te zijn. Dus relatief minder pottenkijkers in de buurt. De geringe omvang van de bevolking leidt tot een geringe omvang van de politie. Een agent moet daardoor een veel groter oppervlak in de gaten houden dan in een stad. Ideaal voor illegale activiteiten dus.

Woordvoerder Lauritzen van de Commissie voor de Belastingen merkte op dat degenen die zeggen voor prijsverhoging te zijn, als eersten in hun auto zullen stappen om in Duitsland drank en sigaretten in te slaan. Hij speelt op de man, in plaats van op de bal met die opmerking. Pure demagogie dus.

Ook merkte Lauritzen nog op dat er een grens is voor de hoogte van de accijnzen, en dat die grens al is bereikt. Argumenten voor het bereikt zijn van die grens voerde hij niet aan. Alweer demagogie. De sociaal-demokratische oppositie heeft voorgesteld om de accijns op tabak te verhogen, en een accijns op ongezond voedsel in te voeren. Met betrekking tot alcohol is zij het met de liberale regering eens dat accijnsverhoging zal leiden tot kopen aan de andere kant van de grens.

Het staat wel vast dat een accijnsverhoging in een land leidt tot een toename van de import voor eigen gebruik. Maar er is bij ons weten nooit nagegaan of die toegenomen import de afname van de verkoop in het eigen land compenseert. Als de compensatie niet volledig is, blijft er van een accijnsverhoging toch een positief effect voor de volksgezondheid over.

BAAN KWIJT DOOR RIJDEN ONDER INVLOED

Een verkeersagent die in zijn vrije tijd driemaal betrapt was op rijden onder de invloed van alcohol, is daardoor zijn baan kwijt geraakt. Onlangs deed de bestuursrechter uitspraak in het hoger beroep dat de agent had aangespannen, en handhaafde het ontslag.

Gedragingen in je privéleven kunnen gevolgen hebben voor je baan. Daar wordt je mee geconfronteerd op het moment dat je een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) nodig hebt. Voor sommige beroepen, zoals onderwijzer of verkeersagent heb je een VOG nodig.

De betreffende verkeersagent was sinds de afgifte van zijn vorige VOG driemaal op een vrije dag aangehouden wegens rijden onder de invloed van alcohol. Toen hij opnieuw een VOG moest aanvragen, werd die hem geweigerd wegens zijn bekeuringen. Hij tekende bezwaar aan tegen die weigering, maar het bezwaar werd afgewezen.

GHB op opiumlijst plaatsen ?

GHB is een gevaarlijke drug. Tot nu toe staat de stof uitsluitend als geneesmiddel geregistreerd. Van politiezijde is voorgesteld om de stof onder de Opiumwet te brengen. Dat lijkt echter weinig verbetering te kunnen brengen.

GHB is, zoals zo veel drugs, van oorsprong een geneesmiddel. In dit geval een narcosemiddel. Het gebruik als drug leidt betrekkelijk vaak tot incidenten zoals wangedrag, agressiviteit (met name huiselijk geweld), verkeersproblemen en medische problemen (verwardheid, coma, ademstilstand).

Het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) registreerde vorig jaar 268 gevallen van vergiftiging door GHB. Een jaar eerder waren dat er 214. Vorig jaar ging het om 12% van de drugsvergiftigden die bij een ziekenhuis hulp zochten. Verslaving aan GHB komt weinig voor.

Plaatsen van GHB op de lijst van de Opiumwet zal de problemen niet oplossen. De bereiding is veel eenvoudiger dan die van bijvoorbeeld XTC. De grondstof (GBL) wordt veel toegepast in de (vnl. chemische) industrie, als oplosmiddel en in schoonmaakmiddelen. Producten waar de grondstof in zit en gemakkelijk uitgehaald kan worden, zijn te koop bij drogisten en bouwmarkten. Iedereen kan bij wijze van spreken uit geheel legaal verkrijgbare grondstoffen gemakkelijk zelf GHB maken. Plaatsen van GHB op de lijst van de Opiumwet is daartegen niet meer dan een symbolische maatregel.

De chef van de agent diende daarop een ontslagaanvraag in. Hij beschouwde het gedrag van de agent als ernstig plichtsverzuim. Het gaat niet aan dat een verkeersagent die verantwoordelijk is voor de handhaving van de verkeerswetgeving, zelf die wet overtreedt, ook al is dat in zijn vrije tijd. Van een ambtenaar mag worden verlangd dat hij de wet naleeft, ook buiten diensttijd. Bovendien had hij zijn vertrouwen in de agent verloren omdat die hem nooit eerder verteld had van zijn veroordelingen.

De agent ging in beroep. Voor de bestuursrechter vertelde hij dat hem nooit was verteld dat gedragingen in zijn privéleven aanleiding tot ontslag konden geven, en dat hem evenmin was verteld dat hij zijn chef op de hoogte moest stellen van het begaan hebben van strafbare feiten. Hij overlegde zelfs verklaringen van (deels ex-)collega's die hetzelfde verklaarden. De bestuursrechter had daar echter geen boodschap aan en handhaafde het ontslag.

Zomer en badkleding vragen verwijdering vetrolletjes

AFSLANKEN GAAT BETER ZONDER ALCOHOL

De zomerse Paasdagen van dit jaar maakten plotseling duidelijk dat de zomer er weer aankomt. Prompt zijn er artikelen over afslanken in allerlei bladen verschenen. Daarin missen wij echter nog al te vaak de aanbeveling om de dikmaker alcohol te laten staan.

Eeuwen van ervaring hebben geleid tot het ontstaan van het woord "bierbuik". Die ervaring mag echter niet de ogen doen sluiten voor het feit dat ook wijn en sterke drank tot een bierbuik aanleiding kunnen geven. Hoofdoorzaak van de bierbuik is namelijk de alcohol. Bij het bier wordt de dikmakende werking van alcohol nog versterkt door bestanddelen uit de hop.

Vetstofwisseling stilgelegd

Alcohol verstoort de koolhydraat- en vetstofwisseling in de lever. Wanneer iemand een alcoholhoudende drank heeft geconsumeerd, gaat diens lever aan slag om de alcohol zo snel mogelijk weer uit het lichaam te verwijderen. Andere werkzaamheden van de lever worden daarvoor tijdelijk stilgelegd. Alcohol wordt door het menselijk lichaam, resp. door de lever namelijk gesignaleerd als giftige stof. Verwijderen van vergiften krijgt in de stofwisseling altijd voorrang boven andere zaken. Snelle verwijdering van een vergift kan namelijk het verschil uitmaken tussen leven en dood.

Gedurende de aanwezigheid van alcohol in het bloed, ligt de vetverbranding stil en is het vetgehalte van het serum verhoogd. Vet is een voedingsmiddel dat het lichaam gemakkelijk en in grote hoeveelheden als reservevoorraad kan opslaan voor later gebruik. Wie vet eet, vergroot zijn reservevoorraad. En als die voorraad alsmaar wordt aangevuld zonder dat ervan verbruikt wordt door de vetstofwisseling, wordt men dikker.

De verhoging van het vetgehalte van het serum gedurende de aanwezigheid van alcohol in het bloed, vergroot de kans dat het vet op een regelmatige plaats wordt afgezet. Zo leidt regelmatig alcoholgebruik tot vervetting van de lever. Bij fors en langdurig voortgezet alcoholgebruik kan leververvetting overgaan in levercirrhose. Daarbij gaat leverweefsel verloren en vindt vorming van bindweefsel plaats. Dat proces is niet omkeerbaar. Het kan door onthouding van alcohol wel tot stilstand gebracht worden, maar niet genezen. Wie ondanks beginnende levercirrhose doorgaat met drinken, zal uiteindelijk aan levercirrhose overlijden.

Koolhydraatstofwisseling ontregeld

Ook de verwerking van koolhydraten (suikers, meel, enz.) door de lever, wordt door alcohol ontregeld. Bij aanwezigheid van alcohol in het bloed, wordt de omzetting van glycogeen (reserve koolhydraat) naar glucose geremd. Daardoor daalt het glucose-

niveau in het bloed.

Sommige alcoholhoudende dranken bevatten veel koolhydraten. Bier bevat vooral dextrinen (stijfselachtige stoffen ontstaan uit gerstemeel), zoete wijnen vooral suikers. Die dranken hebben dus een dubbel dikmakend effect, enerzijds door de alcohol en anderzijds door de koolhydraten.

Bier vertoont daarnaast nog een derde dikmakend effect. Dat is afkomstig van de gebruikte hop. Bestanddelen uit de hop hebben een hormoonachtige werking. Die veroorzaken bij mannen een "vervrouwelijking" van hun figuur, vet gaat afgezet worden op plaatsen zoals borst, heupen en bovenbenen waar dat bij vrouwen sterker optreedt dan bij mannen.

Tot slot hebben alcoholhoudende dranken ook nog een indirect dikmakend effect. Veel dranken vergroten namelijk de trek (vandaar hun gebruik als aperitiefje vóór de maaltijd), zodat men gemakkelijk meer eet dan zonder alcohol.

Afslanken

Wie af wil slanken doet er dus goed aan de alcohol te laten staan. Men vermijdt daardoor de dikmakende werking van zowel alcohol als koolhydraten, en zal zich ook nog eens minder hongerig voelen.

De energie-inhoud van koolhydraten kan door het lichaam zowel omgezet worden in spierarbeid als in warmte. Het eerste gebeurt bij het verrichten van lichamelijke arbeid (ook sport). De calorieën uit koolhydraten raakt het lichaam dus gemakkelijker kwijt dan die uit de alleen maar warmte leverende vetten.

Overgaan op alcoholvrije varianten van diverse dranken, levert ook al winst op. Een glas gewoon bier levert tussen de 120 en 200 kilocalorieën. Een glas alcoholvrij bier 40 tot 70 kilocalorieën! Alleen al door van pils op malt over te schakelen, beperkt men drastisch het aantal calorieën dat men consumeert.

Bij wijn zien wij hetzelfde. Een glas standaardwijn levert 120 tot 140 kcal. Zoete wijn gaat daar ver bovenuit: 160 tot 220 kcal per glas. De meeste likeuren bevatten eveneens veel suikers en zijn vergelijkbaar met zoete wijn. Een glas alcoholvrij wijn levert daarentegen slechts 30 tot 90 kcal. Ongezoete vruchtensappen bevatten tussen de 20 en 90 kcal per glas.

Omschakelen van alcoholhoudend op alcoholvrij is ook gunstig voor de portemonnaie. Alcohol vergroot de dorst door zijn vochtafdrijvende werking, water vermindert de dorst. Van alcoholvrije drankjes zal men dus minder drinken dan van hun alcoholhoudende versie. Bovendien zijn de meeste vruchtensappen goedkoper dan de meeste wijnen.

Omschakelen op alcoholvrij ligt zeer voor de hand. Toch wordt het maar weinig aanbevolen. Worden journalisten gesponsord door de alcoholindustrie? Of laten zij zo'n aanbeveling achterwege omdat de lezers al zo verslaafd zijn dat een aanbeveling van alcoholvrij toch geen gehoor vindt?

Dingeman Korf

Niet smaak maar etiket bepaalt de prijs van wijn

De gemiddelde wijndrinker is niet in staat om wijn van minder dan 7 euro per fles te onderscheiden van wijn die zes keer zo duur is. Aldus de uitkomst van een test uitgevoerd onder leiding van professor R. Wiseman van de universiteit van Hertfordshire.

Aan de smaaktest werd deelgenomen door 578 willekeurige vrijwilligers uit de bezoekers van het Edinburgh Science Festival. Zij kregen zowel rode als witte wijnen te proeven, en van elke soort een goedkope en een dure versie. Het betrof wijnen uit Frankrijk, Italië en Spanje, alsmede een goedkope en een dure champagne.

Volgens de wetten van de kansberekening zou iemand die niet proeft maar gokt, in vijftig procent van de gevallen het juiste antwoord geven. De uitkomst van de smaaktest bleek eveneens in 50% van de gevallen correct te zijn. Psycholoog Wiseman concludeert daaruit dat de gemiddelde consument niet in staat is dure van goedkope wijnen te onderscheiden. In tijden van economische recessie is er voor hem dus alle reden om voor de goedkope te kiezen. Wie kiest voor de dure variant, betaalt voor een dure naam, betaalt dus in feite extra voor het etiket. En etiketten kun je niet opdrinken.

Het onderzoek van Wiseman heeft het wetenschappelijk gefundeerde bewijs geleverd voor wat uit diverse simpele smaaktesten al eerder was gebleken. De romantische kretologie van de vinologen, hun gewichtigdoenerij, is aan de gemiddelde consument niet besteed. Slechts weinigen kunnen heel nauwkeurig proeven. Maar dat geldt niet alleen voor wijn. Er zijn ook mensen die aan de melk kunnen proeven of de koe gras van veengrond, van zand of van klei heeft gegeten. Maar daar wordt niet zo gewichtig over gedaan.

LANGZAAMAAN GAAN DUITSERS MINDER BIER DRINKEN

Vorig jaar is de bierconsumptie in Duitsland voor het vierde achtereenvolgende jaar gedaald. In 2010 werd in Duitsland 2,9 procent minder bier verkocht dan in 2009. De export van bier nam wel toe, maar voor de Duitse brouwerijen is de binnenlandse markt veruit de belangrijkste. Door de toename van de export bleef de totale afname beperkt tot 1,7 procent.

In het verleden waren de inwoners van Duitsland en Tsjechoslowakije de kampioen bierdrinkers van de wereld, gevolgd door Ieren, Denen en Belgen. Toen Tsjechoslowakije uit elkaar was gevallen, bleek dat de Tsjechen voor wat bier betreft duidelijk de grootste zuipschuiten van de wereld waren. De Slowaken bleven daar op een gezonde afstand van.

Het jarenlang teruglopen van de Duitse bierconsumptie, heeft gemaakt dat de Ieren al enkele jaren op de tweede plaats staan en de Duitsers op de derde. Overigens bedraagt de Duitse bierconsumptie nog altijd meer dan 100 liter per persoon.

In Nederland wordt circa 77 liter bier per inwoner gedronken. Nederland staat daarmee op de zeventiende plaats. In België is de bierconsumptie geleidelijk afgenomen, het land staat nu vlak boven Nederland op de vijftiende plaats. Ook in Denemarken is de bierconsumptie enigszins gedaald. Na de Tsjechen, Ieren en Duitsers, komen nu op de ranglijst van 60 landen, de Australiërs, Britten en Oostenrijkers. Uit al die landen komen verontrustende

berichten over alcohol schade op de terreinen van volksgezondheid, veiligheid en economie.

Het is onmiskenbaar nodig dat de landen die hoog op de ranglijst staan, het belang van volksgezondheid en veiligheid meer gewicht gaan toekennen en hun alcoholbeleid aanscherpen.

MEER CONTROLE BRENGT BETERE NALEVING

Tijdens carnaval 2011 heeft de Voedsel- en Warenautoriteit gecontroleerd op de naleving van de leeftijdsgrenzen bij de verstrekking van alcohol. Het aantal geconstateerde overtredingen lag duidelijk lager dan vorig jaar.

Dit jaar werden 158 bedrijven bezocht, tegen 141 vorig jaar. Het aantal uitgedeelde boetes bedroeg 15, tegenover 18 in 2010. Het aantal schriftelijke waarschuwingen bedroeg 2, tegenover 5 vorig jaar. Daarnaast werden dit jaar nog 8 boetes uitgedeeld wegens negen van het rookverbod.

Wij zien dus een duidelijke vermindering van geconstateerde overtredingen van de leeftijdsgrens voor alcohol. Dit ondanks het feit dat er méér bedrijven gecontroleerd zijn. De jaarlijks uitgevoerde controles beginnen steeds meer ondernemers in de horeca- en evenementensector tot het besef te brengen dat zij zich maar beter aan de

wet kunnen houden. Ook de forse straffen die er tegenwoordig op genoemde overtredingen staan zullen daar een steentje aan hebben bijgedragen.

De VWA constateerde dat er tijdens het carnaval méér met polsbandjes werd gewerkt dan in voorgaande jaren. In enkele gevallen werd de identiteitskaart niet alleen bekeken, maar ook gescand. In één specifiek geval was extra personeel ingehuurd om in het publiek toezicht te houden, met name op het doorgeven van gekochte alcohol aan jongere kinderen. In Sittard werd tijdens het jaarlijkse scholierencarnaval zeer streng gecontroleerd. Resultaat van vooroverleg en afspraken tussen gemeente, politie, deelnemende bedrijven, zorginstelling en toezichthouders. Het zwaartepunt van de controles door de VWA lag in het Zuidoosten van ons land, in de provincies Noord-Brabant, Limburg en Gelderland. In de rest van het land steekproefsgewijs bij speciale carnavalsactiviteiten.

En dit...

... was een geval van agressief gedrag door alcohol. Het gebeurde in Leek en betrof een 32-jarige man uit Tolbert.

Agenten zagen de man samen met een andere man zonder helm slingerend op een bromfiets rijden. Zij hielden het tweetal aan. De bestuurder gedroeg zich agressief. Hij werd daarop in de boeien geslagen en meegenomen naar het bureau. Daar werd hij weer agressief. Een agent werd daarbij gewond en moest zich onder doktersbehandeling stellen. Ook weigerde hij mee te werken aan een ademanalyse.

Omdat de Tolberter iedere medewerking weigerde werd hij een nachtje in een cel opgesloten om eerst maar eens te kalmeren

* * *

... was een geval van alcoholische vervolgingswaan. Het gebeurde eind februari in Arnhem en betrof een inwoner van die gemeente.

De man was een avondje uit geweest

en had daarbij flink gedronken. Op de terugweg naar huis, kreeg hij waanvoorstellingen. Hij dacht gevolgd te worden door mannen die hem iets wilden aandoen en reed als een gek naar het politiebureau. Daar kreeg hij een tijdelijk rijverbod en de gezochte veiligheid in een politiecel

* * *

... was een ander geval van domheid door alcohol. Het betrof een 21-jarige automobilist uit Winschoten.

De man botste in zijn woonplaats tegen een geparkeerde auto, maar reed ijlings weg. De kentekenplaat van zijn auto bleef achter op de plek van de aanrijding. Daardoor had de politie geen moeite de man op te sporen. Aangekomen bij diens woning constateerden de agenten dat de man dronken was. De ademanalyse wees een promillage van 1,3 aan. Zijn rijbewijs werd daarop ingevorderd

* * *

... was Wild-West door alcoholgebruik. Het gebeurde begin februari in Amsterdam.

Een vrouw was met een gezelschap een avondje uit geweest en had het een en ander gedronken. Een deel van het gezelschap nam de taxi voor

de thuisreis. Onderweg loste de vrouw plotseling een schot met een pistool. Niemand raakte gewond.

De politie was snel ter plaatse en nam de vrouw onder haar hoede. Het vuurwapen en de munitie werden in beslag genomen. De taxichauffeur heeft aangifte gedaan

* * *

... was een geval van het spoor bijster raken door alcoholgebruik. Het betrof een 53-jarige vrouw uit Heemstede. Zij kwam begin maart met de auto naar het politiebureau om te vragen of haar rijbewijs daar nog lag.

De dienstdoende agent aan de balie beschikte over een goed geheugen, en herinnerde zich dat het rijbewijs van de vrouw bij een eerdere gelegenheid was ingenomen wegens rijden onder de invloed van alcohol. Hij vermoedde daarom dat de vrouw weer gedronken had.

Samen met een collega nam hij een blaastest af. Die wees uit dat de vrouw een alcoholpromillage van 1,5 had, driemaal de maximaal toegestane hoeveelheid. De vrouw werd daarop aangehouden wegens rijden onder invloed en rijden terwijl haar rijbewijs was ingenomen.

Hoe dom kan iemand zich gedragen onder invloed van alcohol

RAAD VAN EUROPA LAAT DRANK ONGEMOEID

Onlangs bereikte de Raad van Europa overeenstemming over een richtlijn voor voedsel etikettering. Een richtlijn bedoeld om ervoor te zorgen dat consumenten alle essentiële informatie krijgen die zij nodig hebben om een verantwoorde keuze te kunnen maken. Merkwaaardig bleven alcoholhoudende dranken buiten de voorschriften.

De richtlijn geeft voorschriften voor de vermelding van calorische waarde, vetgehalte, suikergehalte, zoutgehalte, synthetische toevoegingen enzovoorts van voedings- en genotmiddelen. Ook wordt geëist dat de informatie begrijpelijk en goed leesbaar is.

De Raad kwam overeen dat voor de etikettering van traditionele alcoholhoudende dranken (voorlopig ?) geen voorschriften zullen worden opgesteld. Eigen voorschriften op dit terrein van de landen van de EG (bijv. over de vermelding van het alcoholgehalte) blijven voorlopig van kracht. Mixdrankjes en alcopops vallen niet onder de uitzondering voor drank. Hiervan moeten calorieën, suikergehalte en dergelijke wel op het etiket vermeld worden.

Het beleid tegenover alcohol is door de selectieve uitzonderingen die gemaakt gaan worden niet bepaald consequent te noemen. Wij vermoeden dat de wijnboeren en de brouwers daaraan schuldig zijn, dat zij lobby gevoerd hebben voor hun ("traditionele") producten en dat zij daarbij een gewillig oor gevonden hebben.

Binnen vijf jaar na het in werking treden van de voorschriften, brengt de Europese Commissie een evaluatierapport uit.

Hogere straf op komst voor geweld onder invloed

Minister Opstelten van Veiligheid en Justitie heeft aan de Tweede Kamer geschreven dat er een wetsvoorstel op komst is om geweldplegers die alcohol of drugs hebben gebruikt een hogere straf te kunnen opleggen.

Bijna éénderde van alle geweldsincidenten vindt plaats onder de invloed, meestal van drank. Daarom had onder het vorige kabinet de Tweede Kamer om een dergelijke strafverzwaring gevraagd.

Opstelten komt nu tegemoet aan de wens van de Kamer. Daarbij wil hij niet alleen een hogere straf mogelijk maken, maar de rechter ook de mogelijkheid geven om daders een maatregel op te leggen ter verbetering van hun gedrag. Dronken vandalisme wil hij eveneens strenger aanpakken. Nog niet bepaald is vanaf welke promillagegrens de strafverzwaring ingaat.

VERSCHIJNING G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 14 juli gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 26 juni bij de redactie.

BEGUNSTIGERSDAG 2011

Stichting ANGOB organiseert haar jaarlijkse begunstigersdag dit jaar op zaterdag 10 september. Mede gezien het succes van voorgaande begunstigersdagen zal het programma in grote lijnen hetzelfde zijn. Dat betekent dat de bezoekers 's morgens vóór de pauze worden bijgepraat door de voorzitter over het wel en wee van Stichting ANGOB in het voorbije jaar (een beknopt jaaroverzicht zal ter plaatse beschikbaar zijn) en na de pauze over de ontwikkelingen met betrekking tot de alcoholproblematiek en het matigingsbeleid van de overheid.

Hierna wordt de bezoekers een broodmaaltijd aangeboden. 's Middags is er een informatief programma met een spreker van buiten. Als u een suggestie heeft voor een spreker, kunt u die nog tot eind mei mededelen aan de secretaris of de redacteur, schriftelijk of telefonisch (072-53 35 192), resp. 0345-47 32 39) of per e-mail.

Naast het vaste programma is er ook voldoende ruimte voor de onderlinge ontmoeting van de begunstigers. Het

bestuur hoopt dan ook 10 september weer veel begunstigers te ontmoeten. Deelname aan de dag is gratis. Bezoekers worden wel verzocht zich van te voren aan te melden in verband met de lunch.

VACATURE BESTUUR

Reeds eerder meldden wij dat Bob Levi was afgetreden als bestuurslid van Stichting ANGOB. Hij had namens het bestuur zitting in zowel de Bestuurscommissie Spoek (het "campingbestuur") als in de Bestuurscommissie Alcohol.

Het bestuur heeft besloten de twee functies door twee verschillende personen te laten vervullen. Voor de opvolging in de commissie Spoek was van te voren al een nieuw bestuurslid aangetreden. In de Bestuurscommissie Alcohol bestaat nog een vacature.

Stichting ANGOB zoekt een bestuurslid dat bereid is zitting te nemen in de Bestuurscommissie Alcohol en daarin op wat langere termijn de functie van één van de huidige bestuursleden over te nemen (dat betreft dus de functies van voorzitter, secretaris, penningmeester, bladadministrateur en redacteur). Administratieve, bestuurlijke, redactionele of financiële ervaring strekt tot aanbeveling, evenals een leeftijd jonger dan de zittende bestuursleden.

ALCOHOLGEBRUIK VAN MANNEN STERK BEÏNVLOED DOOR OMGEVING

Mannen die in armere wijken wonen, drinken gemiddeld duidelijk meer alcohol dan hun collega's in rijkere wijken. Bij vrouwen is het verschil verwaarloosbaar. Aldus de uitkomst van een Canadees onderzoek.

Er is al veel onderzoek gedaan naar de relatie tussen inkomen en alcoholconsumptie. Mensen met een hoger inkomen wonen echter meestal in een geheel andere omgeving dan mensen met een lager inkomen.

Onderzoekers van het St. Michael's hospitaal in Toronto vroegen zich daarom af in hoeverre de omgeving invloed heeft op de hoogte van de alcoholconsumptie. Onder leiding van dr. Flora Matheson startten zij een onderzoek. Proefpersonen met een vergelijkbaar inkomen die in respectievelijk "arme" dan wel "rijke" wijken woonden, werden vergeleken met betrekking tot hun alcoholconsumptie.

Het bleek onmiddellijk dat in Canada

vrouwen aanzienlijk minder drinken dan mannen. In de armere wijken dronken de vrouwen gemiddeld 2,6 glazen alcoholhoudende drank per week, in de rijkere wijken gemiddeld 2,2 glazen.

Mannen bleken in de armere wijken per week gemiddeld maar liefst 8,5 glas drank te consumeren, in de meer welvarende wijken slechts iets meer dan de helft daarvan, namelijk 4,5 glas. En dat bij een vergelijkbaar inkomen ! Mannen worden blijkbaar sterker door hun leefomgeving beïnvloed dan vrouwen.

De uitkomst herinnert aan die van een onderzoek in Californië van twee jaar eerder. Daarbij bleek een hogere caféduchtheid in een wijk te leiden tot een hoger aantal zelfmoorden. Mannen worden sterk beïnvloed door hun leefomgeving. Iets wat de drankbestrijders van een eeuw geleden zonder wetenschappelijk onderzoek intuïtief al wisten.

Nieuw drankje : 50 procent alcohol

Jarenlang verloor sterke drank terrein aan bier en wijn. Sterke drank had het imago van ouderwets te zijn. De gedistilleerd industrie zon op een tegenoffensief om het imago te verbeteren en de omzet te herstellen. Dat werd de lancering van de mixdrankjes. Het lijkt er op dat nu een tweede fase van dat tegenoffensief is ingegaan.

Tegen het einde van de vorige eeuw, lanceerde de gedistilleerd industrie de mixdrankjes. Drinkjes naar het voorbeeld van redelijk populaire, ter plaatse te bereiden mengsels als cola-tic, gin tonic, whisky-tomatensap en dergelijke. Maar dan vooraf in de fabriek al gemengd tot een alcoholgehalte van meestal 5%, en met een smaak aangepast aan een jeugdiger publiek.

Dat aanpassen van de smaak betekende veel suiker en smaakstoffen toevoegen, zodat de alcohol nauwelijks meer geproefd kon worden. De overgang van de consumptie van frisdranken en vruchtensappen naar die van mixdrankjes moest zo onopvallend mogelijk zijn. Tal van firma's kwamen met mixdrankjes op de markt, onder allerlei fantasienamen. Het bekendste werd de "breezer" van de firma Bacardi, zozeer zelfs dat het woord "breezers" gebruikt ging worden als soortnaam voor alle mixdrankjes.

De mixdrankjes werden gelanceerd in de negentiger jaren, en werden snel populair. Vooral bij een al te jeugdig publiek. De industrie beweerde gemikt te hebben op de markt van de twintigers. Een niet erg geloofwaardige bewering gezien de smaak van de drankjes. Het heeft er alle schijn van dat men de pas beginnende drinkers (dus vanaf 16 jaar) als doelgroep had. Wat aanslaat bij 16- tot 20-jarigen, slaat echter gewoonlijk ook wel aan bij de leeftijdsgroep beneden de zestien jaar. Het resultaat was dan ook dat kinderen beneden de zestien massaal aan de mixdrankjes gingen.

Aan de snelle toename van de consumptie van mixdrankjes kwam in 2003 alweer een einde. De "hype" was voorbij, de drankjes waren niet zo hip meer, en er was veel verontrusting ontstaan over het drinken beneden de leeftijdsgrens. Maar zo snel als de mixdrankjes opgekomen waren, zo langzaam verloopt hun terugtocht. Ze worden nog steeds redelijk veel gedronken.

Inmiddels heeft de gedistilleerd branche een nieuw offensief gelanceerd om twintigers voor hun producten te winnen. Maar nu met sterkere dranken, likeuren, die uitsluitend aan de leeftijdsgroep boven de 18 jaar verkocht mogen worden.

Populair aan het worden is vooral Gold Strike, een kaneellikeur met 50% alcohol verpakt in kleine flesjes van één consumptie, de zogenaamde "shots". De fabrikant is Bols. Behalve alcohol, kaneel en water, bevat het ook minuscule gouddeeltjes. Schudden voor het gebruik dus!

Ruim twee jaar geleden kwam het drankje in Wallonië op de markt.

Binnen de kortste keren werd het populair onder Luikse studenten. Vorig jaar werd het ook in Vlaams België op de markt gebracht, waar het eveneens snel succes boekte. Merkwaardigerwijs stijgt de verkoop in Nederland veel minder snel.

Gold Strike heeft met de mixdrankjes gemeen dat de consument nauwelijks proeft dat hij alcohol drinkt. Daardoor, en door het geringe volume per "shotje" (ongeveer één borrelglasje), neemt de consument al gauw meer "shotjes". Totdat de alcohol genadeloos toeslaat met als gevolg dronkenschap, blackouts en soms hallucinaties.

Er is dan ook veel kritiek op het drankje gerezen. Die kritiek is ook de fabrikant ter ore gekomen. Die kwam met de schijnheilige verklaring: *"Omdat we merken dat het populair is bij de jeugd, hebben we Silver Strike met 30 procent alcohol gelanceerd. Want 50 procent alcohol, dat is niet maatschappelijk verantwoord"*.

Een alcoholgehalte van 30 procent betekent nog steeds de sterkte van jenever. Wie aan de 30-procentige gewend is geraakt, zal allicht ook de 50-procentige willen proberen. Met behulp van dergelijke hippe drankjes worden jonge mensen "bekeerd" tot het drinken van sterke drank. Een gewoonte die veel later maar al te vaak tot een gevangenis wordt.

Dingeman Korf

ALCOHOL EN DRUGS LEIDEN VAAK TOT COMMUNICATIE-STORING

OPSPORING HENNEP-PLANTAGE MET DE NEUS

Een surveillerende agent heeft in Nijmegen een grote cannabisplantage in een bedrijfspand opgespoord. Op straat rook hij een sterke wietlucht. Hij liet zich door zijn neus leiden en ontdekte de kwekerij.

Een team van de politie trof vervolgens in het pand een in werking zijnde grote hennepplantage van naar schatting vierduizend planten. De plantage is door de politie ontruimd en de planten vernietigd.

In het pand was tijdens de inval van de politie niemand aanwezig. De verhuurder van het pand wist van niets, de huurder is er vandoor. De elektriciteitsleverancier onderzocht of er sprake is van illegale stroomaftap.

In januari trof de Nijmeegse politie ook al tweemaal een illegale wietplantage aan in een bedrijfspand. De eerste omvatte "slechts" 187 planten, de tweede (aan dezelfde weg gelegen) 1250 planten.

Door de sterke geur van cannabis zijn kwekerijen van enige omvang vooral bij windstil weer goed te vinden. Tenzij zij voorzien zijn van luchtreiniging. In het verleden zijn ook vaak illegale jeneverstokerijen opgespoord door de neus van opmerkelijke agenten.

ZWARE MISKLEUN VOORZITTER EUROPESE COMMISSIE

De Belgische voorzitter van de Europese Commissie, Herman van Rompuy, is als gastspreker opgetreden op een congres van de Europese bierbrouwers.

De bijeenkomst droeg als motto "Bier dient Europa", met als ondertitel "Economische bijdrage – betrokkenheid bij de samenleving – verantwoordelijkheid". Van Rompuy had dus op voorhand kunnen weten dat hij zich als voorzitter van de EC op glad ijs begaf en voorzichtig diende te zijn in zijn uitlatingen. Ons inziens was het al onverstandig om in te gaan op de uitnodiging van de bierbrouwers voor een eenzijdig georiënteerde bijeenkomst.

Wat Van Rompuy op het congres verklaarde, was een miskleun van de zwaarste soort en maakte het hele Europese alcoholbeleid ongeloofwaardig. Hij zei ondermeer *"Bier is een cultuur en een traditie. Maar bier is ook een economie. Bier speelt ook een belangrijke sociale rol als symbool van*

gastvrijheid en levenslust". Dergelijke uitspraken lijken een reclametekst voor bier die zijn gastheren hem hebben ingefluisterd.

Even verder in zijn speech noemde hij bier en brouwers culturele ambassadeurs van Europa. Over de economische kant van de zaak verklaarde hij: *"De EU zal verder investeren in een gezond beleid om de industrie de instrumenten te verschaffen die zij nodig heeft om te bloeien en groeien in Europa"*.

Ongenuanceerde uitspraken die getuigen van een volstrekt gebrek aan evenwichtigheid, een houding de voorzitter van de EC onwaardig. Want tegenover zijn loftuitingen had toch op zijn minst gesteld mogen worden dat de totale schade door alcohol in de EU zo'n 125 miljard euro per jaar bedraagt, en dat alcohol wereldwijd de derde risicofactor is voor ziekte en voortijdige sterfte. Wil hij de brouwers vrij mandaat geven om nog meer ellende aan te richten?

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

111-de jaargang no. 4

juli-augustus 2011

MET ONWILLIGE POLITICI IS HET SLECHT ALCOHOL- BELEID VOEREN

Komende herfst is het vijftiende jaar geleden dat het ministerie van (toen nog) VWS startte met de eerste campagne onder het motto : "Drank maakt meer kapot dan je lief is". De alcoholconsumptie in ons land had op dat moment dertig jaar van onafgebroken stijging achter de rug.

De door het hoge alcoholgebruik veroorzaakte problemen waren zo groot geworden dat ingrijpen door VWS noodzakelijk was. In artikel 22 van de Grondwet staat namelijk onder andere te lezen : *"de overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid"*. De start van een campagne door VWS betekende tevens de erkenning dat met uitsluitend verslavingszorg de problematiek niet in de hand gehouden kon worden.

We zijn nu een kwart eeuw verder en de problemen zijn alleen maar groter geworden. In de eerste jaren van de campagne is het hoofdelijk alcoholgebruik met enkele procenten afgenomen. Sindsdien schommelt het wat rond een ongezond hoog niveau. De toename van de problemen is dan ook gewoon doorgegaan. De meeste nadelige gevolgen van een hoge alcoholconsumptie komen namelijk pas na jaren tot uiting.

De alcoholnota van 1986 stelt reeds dat voor een effectief alcoholmatigingsbeleid een brede aanpak noodzakelijk is. Het beleid zou op drie pijlers moeten rusten, kort geformuleerd : voorlichting, hulpverlening en wetgeving. De voorlichting kwam vlot op gang met de campagnes *"Drank maakt meer kapot . . ."*. Wel was niet altijd iedereen even gelukkig met de uitvoering.

De verslavingszorg heeft min of meer in stilte organisatievorm en werkwijzen bijgesteld. De wetgeving is echter halverwege in het proces blijven steken. De herziening van de Drank- en Horecawet kwam tot stand onder minister Borst. In die wet zijn diverse suggesties uit de alcoholnota overgenomen. Echter nog steeds als suggesties. Om ze effectief te maken zijn uitvoeringsbesluiten nodig. En daar hebben regering en Tweede Kamer het tot nu toe laten afweten.

De Tweede Kamer heeft de aanpak van de alcoholreclame overgelaten aan zelfregulering door de alcoholbranche. Dat heeft de (vrijwillige !) Code voor de Alcoholreclame opgeleverd. Een code gericht op kwaliteitsverbetering van de reclame, niet op vermindering van de alcoholconsumptie. Misleidende en suggestieve reclame wordt er niet door tegengegaan. Over de totale hoeveelheid reclame zwijgt de Code eveneens.

De lobby van de alcoholbranche weet regelmatig politici en zelfs ministers van gedachten te doen veranderen. Zo verklaarde minister Klink bij zijn aantreden dat hij de "happy hours" zou gaan verbieden. Een grote meerderheid van de Tweede Kamer had daar een jaar eerder om gevraagd. Een jaar na zijn aantreden was Klink van mening veranderd, en niet bereid de motie van de Kamer uit te voeren.

De afgelopen weken hebben wij hetzelfde gezien. Kamerleden verklaren eerst voorstander te zijn van drastische maatregelen om het comazuipen tegen te gaan. Maar als dan een kleine partij de meest effectieve maatregel daartoe : verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar voorstelt, laten de dames en heren volksvertegenwoordigers het met vaak doorzichtige smoesjes afweten.

dr.ir. D. Korf

Kleinste groei horeca bij de café's

De Nederlandse horeca heeft in het eerste kwartaal van dit jaar de omzet flink zien groeien. Voor de sector als geheel kwam de toename van de omzet uit op 6,2 procent. Daarvan was 2,4 procent te danken aan prijsverhogingen.

Zoals gebruikelijk was de groei ongelijk verdeeld over de verschillende sectoren van de horeca. De geldomzet steeg het meest bij de cafetaria's en snackbars, namelijk 7,8 procent. De prijsverhoging bedroeg in dit segment 2,6 procent.

Café's zagen hun geldomzet het minst stijgen: 4,9 procent. De prijsverhoging bedroeg hier 3,1 procent, ruim boven het gemiddelde van 2,4 procent voor de gehele horecasector en ook boven de prijsstijging bij de cafetaria's. Hogere prijzen leiden gewoonlijk tot minder consumptie. Als je je prijzen zo weinig mogelijk laat stijgen, boek je vaak de grootste omzetstijging. Al moet direct worden opgemerkt dat ook de samenstelling van het assortiment daar grote invloed op heeft.

Bij de restaurants zien wij dit nog eens geïllustreerd. Met hun omzetstijging van 6,8 procent lagen zij duidelijk boven het gemiddelde van de horeca. Hun prijsverhoging van slechts 2,2 procent lag daarentegen beneden het horecagemiddelde.

De hotels tenslotte, deden met hun omzetstijging van 6,7 procent nauwelijks voor de restaurants onder.

EUROPESE AANPAK ONVEILIGHEID IN HET VERKEER

In 2009 verloren in de Europese Unie 35.000 personen hun leven in het verkeer. De transportcommissie van het Europees Parlement wil dat aantal drastisch verminderen, onder andere door terugdringen van het alcoholgebruik door chauffeurs.

De transportcommissie van het EP ziet in alcohol één van de grotere bedreigingen van de verkeersveiligheid. Daarom pleit zij voor een absoluut alcoholverbod voor beroepschauffeurs. Daarnaast zou er ook een absoluut alcoholverbod moeten komen voor beginnende chauffeurs die minder dan twee jaar een rijbewijs hebben.

Over een eventuele strafmaat laat de commissie zich niet uit. Het ligt voor de hand daarbij te denken aan tijdelijke ontzegging van de rijbevoegdheid, en in ernstige gevallen aan opnieuw rijexamen moeten doen.

Andere belangrijke gevarenbronnen zijn volgens de transportcommissie het verzenden van SMS-jes achter het stuur (moet verboden worden) en de rijsnelheid in woongebieden (moet naar 30 km per uur).

Genoemde maatregelen gezamenlijk zullen volgens de commissie het aantal van 35.000 doden en anderhalf miljoen gewonden drastisch verminderen.

TOENAME ALCOHOLPROBLEMEN VOOR ZWEDEN VERWACHT ALS GEVOLG VAN EUROPESE MARKT

Het wetenschappelijke tijdschrift *Addiction* publiceerde onlangs schattingen van de gevolgen van de privatisering van de alcoholmarkt in Zweden. Tot nu toe wordt daar alle drank met meer dan 3,5 procent alcohol uitsluitend verkocht in staatswinkels, het Systembolaget.

De verkoop van verpakte drank (winkelverkoop) is in Zweden al tientallen jaren in handen van het staatsalcoholmonopolie Systembolaget. Dat heeft een net van ongeveer 400 winkels verspreid over Zweden. De verkoop van drank voor gebruik ter plaatse vindt plaats in bars en restaurants die daarvoor een vergunning hebben. Drank met **minder dan 3,5 procent** alcohol mag ook in de supermarkt verkocht worden.

Sinds Zweden in 1995 tot de Europese Unie is toegetreden, staat het Zweedse alcoholmonopolie ter discussie. De EU wil dat het afgeschaft wordt omdat het strijdig is met het principe van vrije handel. Zweden wil het begripelierwijs handhaven.

Deskundigen van zeven onderzoekscentra hebben gezamenlijk twee scenario's opgesteld voor de privatisering van de alcoholmarkt, en de gevolgen daarvan geschat. Afhankelijk van het gevolgde scenario gaat

**ALCOHOL VERGROOT
DE KANS OP DIVERSE
VORMEN VAN KANKER**

het hoofdelijk alcoholgebruik met 17-37 procent omhoog. Daardoor zullen alcoholisch geweld, alcoholongevallen en alcoholisch absentisme drastisch toenemen.

Volgens het eerste scenario blijft het systeem van speciale winkels voor drank in stand, maar wordt het alleen geprivatiseerd. Het aantal drankwinkels zal dan naar verwachting ongeveer verdubbelen. Die particuliere winkels zullen trachten een zo groot mogelijke omzet te behalen. Zij zullen daarom gaan concurreren met prijzen, met speciale aanbiedingen en met langere openingstijden. Ook vreest men dat zij minder actief zullen zijn met het controleren van de leeftijd van jeugdige klanten. Volgens dit scenario zal het hoofdelijk alcoholgebruik met ongeveer 17 procent stijgen, het aantal alcoholdoden met ongeveer 770 per jaar, alcoholische geweldpleging met 8500 gevallen per jaar, dronken rijden met 2700 gevallen per jaar, en het aantal ziekte dagen met ongeveer 4,5 miljoen per jaar.

Het tweede scenario heeft nog ernstiger gevolgen. Bij dit scenario kunnen ook supermarkten een vergunning krijgen om drank te verkopen. Momenteel zijn er in Zweden 8.000 supermarkten die bier met minder dan 3,5 procent alcohol verkopen. Als die allemaal ook sterkere drank gaan verkopen, stijgt het aantal verkooppunten tot het twintigvoudige! Daardoor zou het hoofdelijk alcoholgebruik met ongeveer 37 procent stijgen. Dat zou leiden tot 2.000 extra alcoholdoden per jaar, tot 20.000 meer gevallen van geweldpleging per jaar, tot een toename van dronken rijden met 6600 gevallen per jaar, en het aantal ziekte dagen met 11 miljoen per jaar.

Voor de Zweedse overheid zijn dit horrorscenario's. Zij wil er al het mogelijke aan doen om het niet zover te laten komen.

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

Invoering alcohol-slot uitgesteld

Op vrijdag 29 april 2011 werd bekend gemaakt dat de invoering van het alcoholslot per 1 mei niet door zou gaan. Een bekendmaking op het allerlaatste moment dus. En dat terwijl de ministerraad al in maart 2009 accoord was gegaan met de invoering.

Het was nog onder de vorige minister van Verkeer en Waterstaat Eurlings, dat de ministerraad op 13 maart 2009 accoord ging met de invoering van een alcoholslot voor veroordeelde drankrijders. Het slot zou de alcohol in de adem van de bestuurder meten, en de startmotor blokkeren bij een promillage boven 0,2. Ook onderweg zou er regelmatig geblazen moeten worden om de auto aan de gang te houden. Dat alles moest rijden onder de invloed van alcohol onmogelijk maken.

Het slot zou verplicht worden voor drankrijders die betrapt waren met 1,3 promille of hoger, en voor recidiverende drankrijders.

Daarna was het anderhalf jaar stil. November 2010 maakte minister Schultz van Haegen van Infrastructuur en Milieu zoals het ministerie tegenwoordig heet, bekend dat de invoering van het alcoholslot nu aanstaande was. Invoering was voorzien per 1 mei 2011.

Diezelfde minister moest op 29 april bekend maken dat de invoering was uitgesteld. Volgens haar omdat de apparatuur nog niet was aangepast aan de Nederlandse eisen. Je vraagt je af wat ze de afgelopen twee jaar hebben gedaan bij het ministerie.

Invoering van het verplichte alcoholslot zal nu waarschijnlijk over een half jaar plaatsvinden.

Alcoholcoma is als klap met honkbalknuppel op je hoofd

ZIEKENHUISOPNAMEN COMAZUIPERS 37 PROCENT TOEGENOMEN IN 2010

Het aantal ziekenhuisopnamen van jongeren met een alcoholvergiftiging is in 2010 met een verontrustende 37 procent toegenomen ten opzichte van 2009. Aan de stijgende trend lijkt voorsnog geen einde te komen. Het is duidelijk dat het beleid geen effect heeft.

Vorig jaar werden 684 jongeren beneden de 18 jaar met een alcoholvergiftiging in het ziekenhuis opgenomen. In 2009 waren dat er precies 500 geweest en in 2008 "slechts" 337. In twee jaar tijd is het aantal ziekenhuisopnamen van comazuipers dus meer dan verdubbeld!

Genoemde aantallen betreffen uitsluitend de opnames in het ziekenhuis. Deze worden geregistreerd door het Nederlands Signaleringscentrum Kindergeneeskunde (NSCK). Alcoholvergiftigingen die door de huisarts of door de afdeling Spoedeisende Hulp van het ziekenhuis zonder opname worden afgehandeld, blijven buiten de registratie.

De opgenomen jongeren vormen naar schoolniveau een doorsnede van de Nederlandse jeugd: ruim 40% volgt VMBO-onderwijs, bijna een kwart HAVO en iets minder dan 20% VWO. Jongeren blijken nog steeds beneden de leeftijdsgrens alcohol te kunnen bemachtigen. Ongeveer één derde van hen kocht de drank zelf, in de supermarkt of in de horeca. Ruim 40 procent kwam via vrienden aan drank. De overigen op verschillende manieren, waaronder ook meenemen uit de ouderlijke koelkast.

Een jaar na ontslag uit het ziekenhuis, blijken de schoolprestaties van de comazuipers drastisch achteruitgegaan te zijn. Zittenblijven is nog het minst ernstig, zeer velen moeten overgaan op een lager schoolniveau. Sommigen zelfs twee niveaus lager. Zij

hebben hun kans op een goede opleiding en een goede carrière letterlijk kapot gezopen.

Niet alleen naar (aanvankelijk) schoolniveau, ook in ander opzicht blijken de comazuipers een doorsnede van de Nederlandse jeugd te zijn: het aantal meisjes is vrijwel gelijk aan het aantal jongens. Zij zijn gemiddeld 3 uur buiten bewustzijn, maar er zijn uitschieters, in één geval zelfs tot 48 uur. Eén op de tien comazuipers belandt op de intensive care.

De leeftijd van de comazuipers ligt gemiddeld op 15,6 jaar. De meerderheid van de comazuipers is 15, 16 of 17 jaar. Het totale aantal van de 16- en 17-jarigen overtreft het totale aantal beneden de zestien.

Uit dat laatste valt te concluderen dat beter handhaven van de bestaande leeftijdsgrenzen, slechts betrekking zou hebben op een beperkt deel van de comazuipers. Als men het comazuipen over zijn volle breedte wil tegengaan, dan ontkomt men niet aan een verhoging van de leeftijdsgrens voor bier en wijn.

Naast het toxicologische argument dat alcohol alcohol blijft in welke drank hij ook wordt genoten, is er dus ook het sociaal-statistische argument dat comazuipen niet ophoudt na het passeren van de grens van 16 jaar. De leeftijdsgrens voor zwak-alcoholhoudende drank moet gewoon dezelfde zijn als die voor sterke drank. Dus (minstens) 18 jaar voor alle drank.

ENERGIEDRANKJES ZETTEN AAN TOT ALCOHOLGEBRUIK

Studenten die regelmatig energiedrankjes consumeren, drinken vaker en meer alcohol dan studenten die dat niet doen. Zij hebben ook een tweemaal zo grote kans om alcoholverslaafd te raken. Aldus de uitkomst van een onderzoek door de University of Maryland.

De publicatie van het onderzoek van de universiteit van Maryland komt vlak na de publicatie van een vergelijkbaar onderzoek door de universiteit van Noord-Kentucky. Laatstgenoemd onderzoek richtte zich op het gecombineerd gebruik van alcohol en energiedrankjes in het uitgaansleven en de directe gevolgen. De conclusie was dat het combineren sterk risico-vergrotend werkte.

Het onderzoek van de universiteit van Maryland bekeek zowel de effecten op korte termijn als die op lange termijn. Energiedrankjes bevatten veel cafeïne, waardoor je wakkerder en alerter bent na het gebruik. De drankjes zijn razend populair onder Amerikaanse studenten.

Van alle ruim duizend onderzochte studenten tussen de 20 en 23 jaar gaf zestig procent aan wel eens een energiedrankje te gebruiken. Tien procent van de ondervraagden was een regelmatige gebruiker van die drankjes. Zij gebruikten wekelijks of vaker, tot dagelijks aan toe.

De regelmatige gebruikers bleken vaker alcohol te drinken dan de incidentele gebruikers en de niet-gebruikers. Ook dronken zij per keer meer alcoholische consumpties. Op wat langere termijn hadden zij ook een tweemaal zo grote kans op alcoholverslaving.

Volgens onderzoekster A.M. Arria moet vervolgonderzoek nog uitwijzen hoe het verband tussen gebruik van

energiedrank, gebruik van alcohol en alcoholverslaving precies in elkaar steekt. Zij ziet wel een aantal mogelijkheden:

➤ Door de energiedrank overschatten de studenten hun eigen mogelijkheden, denken nog lang niet aangeschoten te zijn en drinken daardoor meer alcohol. Dat vergroot de kans op verslaving.

➤ Zware drinkers gebruiken energiedrankjes om de kater te bestrijden. Als dat positief werkt, nemen zij een volgende keer mogelijk nog één of twee glaasjes drank extra.

➤ Als studenten positieve ervaringen opdoen met het gebruik van energiedrankjes voorafgaand aan een examen, zullen zij minder geneigd zijn om zich van alcohol te onthouden in die periode. Dat vergroot het aantal keren dat zij alcohol drinken.

➤ De cafeïne houdt de studenten 's avonds langer wakker, waardoor zij meer tijd hebben om te drinken.

➤ De mix van de twee voldoet meer aan de smaak van de gebruiker dan de afzonderlijke dranken.

XTC DOET BREIN KRIMPEN

Hersenscans van regelmatige gebruikers van XTC laten zien dat bij hen een bepaald hersengebied kleiner is dan bij niet-gebruikers. Ook alcohol en cannabis kunnen aanleiding geven tot vermindering van het hersenvolume. Dat doet de vraag rijzen of alle roesmiddelen kunnen leiden tot krimp van de hersenen.

Augustus vorig jaar beschreven Australische artsen twee gevallen van wat zij beschouwden als acute XTC-vergiftiging. De patiënten waren de afdeling voor spoedeisende hulp binnengebracht met als verschijnselen epileptische aanvallen en braken. Het bleek dat beide voordat de klachten optraden fors XTC hadden gebruikt en daarnaast ook nog alcohol. Beide hadden bij eerdere gelegenheden XTC gebruikt zonder dat er zich problemen voor hadden gedaan.

Voor alle zekerheid lieten de artsen van beide patiënten een MRI-scan van de hersenen maken. Daarmee hoopten zij andere oorzaken dan XTC-vergiftiging uit te sluiten. Die scans lieten een zwelling zien in een bepaald hersengebied, de hippocampus. Bij nacontrole drie maanden later, was op dezelfde plaats krimp van het hersenweefsel te zien. De Australische publicatie trok de aandacht van neuroradiologe L. Reneman van het AMC in Amsterdam-Bijlmer.

In 2001 was al aangetoond dat regelmatig XTC-gebruik een negatieve uitwerking heeft op de leerprestaties. Vervolgonderzoek door De Win en Schilt waarbij een groep van zo'n 200 jongeren door de tijd gevolgd werd, liet zien dat bij degenen die XTC gingen gebruiken vooral het korte-termijn geheugen slechter ging functioneren.

Op grond van één en ander nam Reneman een groot aantal recente hersenscans nauwkeurig onder de loep. De uitkomst werd eind april van dit jaar bekend gemaakt. Het was gebleken dat de hippocampus van regelmatige gebruikers van XTC gemiddeld ruim 10 procent kleiner was dan die van niet-gebruikers. Daarnaast was de grijze stof bij de gebruikers met ruim 4 procent afgenomen.

Uit farmacologisch onderzoek naar het effect op het lichaam, is bekend dat na het gebruik van XTC het serotonine niveau verhoogd is. Serotonine is een zogenaamde boodschapperstof. Hij is betrokken in bij het leren, maar ook bij de regulering van de stemming. Verhoging van de serotonine concentratie leidt tot een euforische stemming, anders gezegd tot een roes.

Echter, de afbraakproducten van XTC zijn schadelijk voor de cellen die serotonine produceren. Na enige tijd slaat de overmaat aan serotonine daardoor om in een tekort. Dat geeft een kater. In ernstige gevallen kan het leiden tot depressies en geheugenproblemen.

Serotonine heeft daarnaast ook nog een vaatvernauwende werking. Een verhoogd niveau aan serotonine kan leiden tot verstoring van de doorbloeding van de hersenen. Ook dat heeft zijn uitwerking op het functioneren ervan.

Met betrekking tot alcohol is al heel lang bekend dat hij krimp van het hersenweefsel kan veroorzaken. Dat is voor het eerst geconstateerd bij lijk-schouwing van overleden alcoholisten. In 1976 pasten J.H. Fox en medewerkers de moderne techniek van computertomografie toe op alcoholisten. Zij konden daarmee binnen de schedel kijken van levende personen zonder te opereren. De alcoholisten bleken holten in de hersenen te vertonen. Er was hersenweefsel verloren gegaan.

In 1980 publiceerden L.A. Cala en medewerkers de resultaten van een onderzoek van de hersenen van alcoholisten en forse drinkers. Van de alcoholisten had slechts 12% "normale" hersenen, van de zware drinkers 33%. Vervolgonderzoek met de modernste apparatuur liet in 1981 zien dat fysieke schade aan de hersenen al zichtbaar was bij een niveau van 3 glazen drank per dag.

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat incidenteel fors alcoholgebruik eveneens fysieke schade aan de hersenen kan toebrengen. Verder kan ook alcoholgebruik leiden tot depressies, en bij gebruik op jonge leeftijd tot leerproblemen.

Over cannabis valt in grote lijnen hetzelfde te zeggen als over alcohol: verminderd leervermogen, vaker depressies en na langdurig fors gebruik ook fysieke aantasting van het hersenweefsel. Het verschil is alleen dat het meeste onderzoek aan cannabis van de afgelopen tien à twintig jaar dateert.

Het voorgaande is alle reden om roesmiddelen met een flinke portie wantrouwen te bejegenen.

Dingeman Korf

Concentratie alcohol-verkoop geeft concentratie van geweld

Amerikaanse onderzoekers hebben gekeken naar een eventuele samenhang tussen de plaatsen van alcoholverkoop en de plaatsen van (agressief) geweld. Veel verkooppunten dicht bij elkaar bleken de kans op geweld duidelijk te vergroten.

Alcohol-gerelateerd geweld is een belangrijk probleem van de openbare orde in de Verenigde Staten. Onderzoek ter ondersteuning van preventiemaatregelen heeft zich tot nu toe vooral gericht op leeftijd, inkomensklasse, bevolkingsgroep en alcoholpromillage van de daders. Onlangs heeft een groep onderzoekers gekeken of er een samenhang bestaat tussen de plaatsen waar alcohol verkocht wordt en de plaatsen waar het geweld plaatsvindt.

De onderzoekers baseerden zich enerzijds op de politiegegevens over geweldpleging van de stad Cincinnati in Ohio. De plaatsen waar het geweld had plaatsgevonden vergeleken zij met de plaatsen van alcoholverkoop in Cincinnati, zoals geregistreerd bij de Ohio alcohol inspectie. Dat betrof enerzijds verkoop voor consumptie ter plaatse (bars, restaurants) en anderzijds verkoop voor thuisgebruik (slijters, supermarkten).

Het bleek dat verkooppunten op zichzelf niet tot geweld behoeften te leiden. Dat was wel deels afhankelijk van de aard van het verkooppunt (slijter of bar) en de kwaliteit van de buurt. Concentratie van een aantal verkooppunten op een beperkt gebied ("clustering"), leidde direct tot een concentratie van geweldpleging in dat gebied.

De conclusie had iemand met gezond verstand ook zonder onderzoek kunnen opschrijven: een aanbeveling om bij het verlenen van vergunningen voor alcoholverkoop, te zorgen voor een evenwichtige spreiding van de verkooppunten. Niet alles in één straat concentreren zoals in Nederland zo vaak gebeurt.

STOMDRONKEN TAXIBESTUURSTER

In de buurt van Dokkum, hield de politie op de derde dinsdag in mei een 41-jarige taxichauffeuse uit Leeuwarden aan. De vrouw zat stomdronken achter het stuur. Onderweg was zij in het dorpje Hantum een tuin ingereeden. Zij had twee kinderen bij zich die naar Dokkum moesten. De kinderen en de vrouw bleven wonder boven wonder ongedeerd.

De politie was snel ter plaatse en constateerde dat de vrouw dronken was. Een zegsman van de politie verklaarde tegenover de pers: "Ze had een

enorme hoeveelheid alcohol genuttigd. Dat kan alleen een geofend drinker".

Uiteraard moest de vrouw haar rijbewijs en haar taxivergunning aan de politie afstaan. De rechter zal moeten beoordelen of zij beide terug mag krijgen. Vast staat al dat zij een EMACursus (op eigen kosten) zal moeten volgen.

Te hopen valt dat zij haar taxivergunning niet terugkrijgt voordat zij haar leven aantoonbaar heeft gebeterd. Je zult maar in een taxi stappen met een "geofend drinkster" aan het stuur!

Nog geen meerderheid voor verhoging leeftijdsgrens

DEBAT IN TWEDE KAMER OVER BIJSTELLEN DRANK- EN HORECAWET

Op 15 juni debatteerde de Tweede Kamer met minister Schippers over de regeringsvoorstellen voor wijziging van de Drank- en Horecawet (DHW). Een wijziging bedoeld om het alcoholgebruik beneden de 16 jaar aan te pakken. Een aanpak overigens die ons inziens te onvolledig is om succesvol te kunnen zijn.

Enkele dagen vóór het Kamerdebat had de Christen Unie een "rondetafelgesprek" georganiseerd over de aanpak van jeugdig zuipen. Daarvoor waren uitgenodigd vertegenwoordigers van alle politieke partijen (twee bleken afwezig), medisch deskundigen, vertegenwoordigers van zorg en preventie, en de alcoholbranche.

Discussie vooraf

Als eerste inleider trad op dokter Van der Lely, de bedenker van de alcoholpoli voor jongeren met een alcoholvergiftiging. Hij hield een krachtig pleidooi voor verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar. Na hem sprak de moeder van een meisje dat zich op haar veertiende een coma gedronken had en daardoor haar hersenen behoorlijk beschadigd had. Zij ondersteunde het pleidooi van Van der Lely. Dat deed ook de derde inleider, burgemeester Wienen van Katwijk, die berichtte hoe het gemeentelijke plan tegen het comazuipen getorpedeerd was door CBL en Dirk van den Broek.

Mevrouw Crielaard (CBL) bracht hier tegenin dat het CBL zich de afgelopen twee jaar heel erg druk heeft gemaakt voor betere handhaving van de bestaande leeftijdsgrens van 16 jaar. Waarop het Trimbos Instituut repliceerde dat daar weinig effect van was gebleken. De VVD steunde mevr. Crielaard. Ook de meeste andere partijen waren weinig enthousiast voor een verhoging van de leeftijdsgrens.

Schoten voor de boeg

Geruime tijd vóór het rondetafelgesprek hadden diverse groepen in persberichten en/of in brieven aan Tweede Kamerfracties al hun zienswijze bekend gemaakt. De vier grote gemeenten hadden in een gezamenlijke verklaring bekend gemaakt dat zij voorstander zijn van één leeftijdsgrens voor alle alcohol bij 18 jaar.

Ook Trimbos Instituut, STAP en de alcoholbranche hadden persberichten met hun visie uitgegeven. Als ANGOB hadden wij op 4 juni een persbericht uitgegeven met 6 maatregelen die ons inziens minimaal nodig zijn om het comazuipen snel en effectief terug te dringen (zie daarvoor het hoofdstuk persberichten op de website www.angob.nl).

De Christen Unie had een tien punten plan opgesteld. Vijf van de zes punten van de ANGOB zijn hier in wat andere bewoordingen terug te vinden. Alleen de verhoging van de accijns ontbreekt bij de CU. Beide beginnen met verhoging van de leeftijdsgrens als beuzen effectieve maatregel. Daarnaast

bepleit de CU aanvullend een landelijk dekkend netwerk van alcoholpoli's en een waarschuwing op de fles.

Verder heeft de CU in zijn plan twee punten genoemd die ook al in het wijzigingsvoorstel van de regering voorkomen: intrekken van de drankvergunning van een supermarkt als die driemaal de leeftijdsgrens overtreden heeft, en strafbaarstelling van jongeren beneden de zestien als die op straat met drank worden aangetroffen. Tot slot een aanbeveling aan de gemeenten om Vroeg op Stap te stimuleren, bijvoorbeeld door het koppelen van toegangsleeftijden aan sluitingstijden.

SONG BEGINNEN MET
ALCOHOL PLAVEIT DE WEG
NAAR EEN LEVEN VAN
GEMISTE KANSEN

Omgaan met drinker slecht voor eigen gezondheid

Wijde omgeving van zware drinkers lijdt mee

Niet alleen de gezinsleden van zware drinkers ondervinden negatieve gevolgen van hun verslaving. Een veel wijdere kring om hen heen raakt getroffen. Aldus een recente publicatie over een Nieuwzeelands onderzoek.

In kringen van gezondheidszorg en hulpverlening wist men allang dat partners en kinderen van zware drinkers heel vaak gezondheidsproblemen vertoonden. Vooral problemen met betrekking tot de geestelijke gezondheid, maar soms ook lichamelijk. Het onderzoek door dr. S. Casswell van de universiteit van Auckland heeft laten zien dat ook verdere familieleden, vrienden, burens en collega's negatieve gevolgen kunnen ondervinden.

Het onderzoek door dr. Casswell omvatte 3068 personen in de leeftijd van 12 tot 80 jaar. Ruim duizend van hen gaven aan een zware drinker in hun leefkring te hebben. Zoals verwacht kon worden, ondervonden degenen die met een zware drinker het huis deelden de ernstigste aantasting van hun gezondheid. Maar ook alcoholisme van ooms/tantes, neven/nichten, collega's of burens bleek van invloed op de gezondheid van de respondenten.

Ouders, partners en kinderen van zware drinkers hadden relatief vaak een negatief zelfbeeld, leden vaker aan depressies en/of angsten en aan chronische pijn, en volgden minder vaak cursussen. Ook gaven zij vaker aan niet tevreden te zijn met hun leven. Zij gaven hun gezondheid en welzijn

Debat Tweede Kamer

Bij de discussie in de Tweede Kamer dienden CDA en PvdA een amendement in dat het wijzigingsvoorstel afzwakt. De strafbaarstelling van jongeren die alcohol bij zich hebben "op voor het publiek toegankelijke plaatsen", zou niet moeten gelden binnen supermarkten en slijterijen. Pas als de jeugdige koper naar buiten loopt, zou de politie hem moeten kunnen verbaliseren. Ons inziens zou dat ongelijkheid scheppen tussen die winkels enerzijds en horeca, snackbars en sportkantines anderzijds. De PVV bleek helemaal tegen strafbaarstelling van "16-minners" te zijn. Die partij wil geen nieuwe wetten, alleen betere handhaving van de bestaande.

Verhoging van de leeftijdsgrens werd alleen door CU en SGP bepleit. De overige partijen waren er voor om eerst betere handhaving van de bestaande grenzen na te streven. Iets wat ons inziens het comazuipen nooit kan terugdringen. De meerderheid van de ziekenhuisopnamen wegens comazuipen betreft namelijk 16- en 17-jarigen.

Het ziet er naar uit dat het dus aanmodderen blijft met de DHW. Noch de regering, noch de Tweede Kamer durven het aan om de alcoholbranche of egoïstische kiezers tegen zich in het harnas te jagen, en verschuilen zich achter een beweerd "gebrek aan maatschappelijk draagvlak".

Dingeman Korf

een lager cijfer dan de proefpersonen zonder een zware drinker in het gezin. Al deze verschijnselen bleken ook bij de wijdere kring rondom de drinkers relatief vaak voor te komen, zij het meestal in lichtere vorm.

De last die alcoholverslaving op een gezin legt, is vergelijkbaar met de last die gezinnen te dragen krijgen wanneer een gezinslid gehandicapt is, een slopende ziekte krijgt of invalide wordt. Ook daar is sprake van een negatieve emotionele en vaak ook fysieke belasting voor het gezin.

Verontrustend is dat Casswell ontdekte dat partners van alcoholisten een neiging vertonen om op langere termijn ook probleemdrinker te worden. Een vorm van misplaatste solidariteit met de verslaafde die de problemen alleen maar erger maakt.

Rokers hebben een vergelijkbare negatieve uitstraling op hun omgeving. Daarvoor heeft men de term "meeroken" bedacht (hoewel "gerookt worden" de situatie beter weergeeft). Van "meedrinken" kunnen wij in voorgaande gevallen moeilijk spreken, en van gedronken worden al helemaal niet. Misschien moeten we het maar houden op "negatief beïnvloed worden".

Overheid ontving in 2010 meer accijns

Motorbrandstoffen, tabak en alcohol brachten vorig jaar gezamenlijk 11,1 miljard euro in het overheidslaadje. Dat was 4 procent meer dan in 2009. De inwoners van ons land betaalden per persoon 670 euro aan accijnzen.

De accijnzen nemen ongeveer 8 procent van de totale belastingopbrengst voor hun rekening. De accijns op motorbrandstoffen levert het grootste bedrag op, bijna 70 procent van de totale accijnsopbrengst. Tabak iets meer dan 20 procent, en alcohol ruim 10 procent.

De accijns op alcohol bedraagt een vast bedrag per hectoliter. Daarop wordt geen inflatiecorrectie toegepast. De alcoholaccijns stijgt dus niet mee met het algemeen prijspeil. Om voor de inflatie te corrigeren, en tevens om bij te dragen aan een matiging van het Nederlandse alcoholgebruik, bepleiten sommigen een verhoging van de alcoholaccijns met een kwart.

Uit bovenstaande cijfers valt te concluderen dat bij onveranderde consumptie die accijnsverhoging ongeveer **275 miljoen euro extra** zou opleveren voor de overheid. In deze tijd van bezuinigingen een buitenkansje dat de overheid zich niet mag laten ontgaan!

OVERHEID MOET DRONKEN FIETSERS AANPAKKEN

De overheid moet beleid ontwikkelen om fietsen onder de invloed van alcohol terug te dringen. Dat bepleit de **Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV)** op basis van een onderzoek naar de risico's van fietsen in het donker.

Fietsen in het donker is gevaarlijker dan overdag. In absolute aantallen gebeuren er weliswaar meer ongelukken overdag, maar het aantal fietsers dat zich op de weg bevindt is overdag ook vele malen groter. Het aantal

ongevallen per 1000 fietsers, het zogenaamde relatieve risico, ligt 's nachts veel hoger dan overdag.

De SWOV constateerde bij zijn onderzoek over de periode 1993 – 2008, dat het aandeel alcoholongevallen bij fietsers in die periode sterk was toegenomen. Het onderzoek betrof alleen de "zuivere" fietsongevallen, de ongevallen waarbij geen auto betrokken was.

Vooraf onder jongeren is het fietsen met een slok op sterk toegenomen. In 1993 was in de leeftijdsklasse 19 tot 25 jaar bij een kwart van de nachtelijke ongelukken drank in het spel. In 2008 was het alcoholaandeel gestegen tot 58 procent. Ook in de groep van 25 tot 30 jaar trad een stijging van het alcoholaandeel op: van 21 procent in 1993 naar 44 procent in 2008.

De SWOV wijst daarnaast nog enkele andere oorzaken aan: slechte of ontbrekende verlichting op de fiets, en slechte of ontbrekende straatverlichting. Daardoor kunnen fietsers onderling of met een bromfiets botsen, van de weg af raken, vallen als gevolg van een kuil in het wegdek, enz. Het spreekt vanzelf dat de kans op deze soort ongevallen sterk vergroot is na alcoholgebruik.

SWOV komt dan ook tot de conclusie dat uit een oogpunt van bevordering van de verkeersveiligheid, de overheid het dronken fietsen moet aanpakken.

En dit...

... was verregaande domheid door alcohol in de hersenen.

Een 40-jarige Culemborger werd onlangs in een nacht van zaterdag op zondag tweemaal betrapt op rijden onder de invloed van alcohol. De eerste aanhouding was om 3 uur. Hij kreeg een rijverbod en moest zijn rijbewijs inleveren.

Bijna twee uur later trof de politie dezelfde man opnieuw dronken aan achter het stuur van een auto. Ditmaal kreeg hij drie processen-verbaal: wegens rijden onder de invloed van alcohol, wegens rijden ondanks een opgelegd rijverbod en wegens rijden zonder in het bezit te zijn van een geldig rijbewijs.

Het al dan niet terugkrijgen van zijn rijbewijs wordt een zaak voor de rechter.

Hoe dom kan een mens handelen na het consumeren van een aantal van die sfeervolle drankjes

* * *

... bewees weer eens dat alcohol geen opkikkertje is maar een verdovende drug.

Het bewijs werd geleverd door een 21-jarige inwoner van het Betuwse dorpje Beusichem. Op een vroege zaterdagochtend trof de politie hem om half vijf slapend in zijn auto aan. Zijn auto stond midden op de weg en het portier stond open. Hij was blijkbaar zeer plotseling door slaap overvallen.

De politie nam hem mee naar het bureau. Daar blies hij 0,6 promille. Genoeg voor een bekeuring en een rijverbod van drie uur

* * *

... was een geval van verzet tegen en belediging van de politie na alcoholgebruik.

Het gebeurde in Tiel. Agenten troffen op zondagavond om kwart voor elf een 45-jarige vrouw aan die op de stoep lag te slapen. Toen de agenten de vrouw wakker maakten en mee naar het bureau wilden nemen, verzette de vrouw zich en begon te schelden. Ondanks haar verzet, slaagden de agenten er in om de vrouw naar het bureau te brengen.

Zij mocht haar roes uitslapen en kreeg processen-verbaal wegens openbare dronkenschap en wegens verzet tegen de politie

* * *

... was een veroordeling wegens geweldpleging onder de invloed van alcohol. De rechtbank in Groningen veroordeelde de 27-jarige J.H. uit

Veendam tot twee en een half jaar celstraf wegens poging tot doodslag.

Het delict had vorig jaar december plaatsgevonden. Buiten een café sloeg verdachte een bezoeker op zeer gewelddadige manier in elkaar. De mishandeling was door beveiligingscamera's vastgelegd. Daaruit bleek dat het slachtoffer van geluk mag spreken dat hij het overleefd heeft. De rechters spraken van een ernstige vorm van zinloos geweld.

De dader was met voetbalvrienden gaan stappen, en had daarbij zoveel gedronken dat hij zich van het gebeurde niets kon herinneren

* * *

... waren twee pogingen, een week na elkaar, om het snelheidsrecord voor dronken rijden te verbeteren.

De eerste poging vond plaats bij Hoogezand. Een 25-jarige automobilist uit Schildwolde raasde met 163 km per uur over een weg waar maximaal 100 km/u is toegestaan. De tweede poging vond plaats binnen de bebouwde kom van Breda. Een 40-jarige man uit Etten-Leur reed daar 150 km per uur.

Beide automobilisten waren dronken en beide moesten ter plaatse hun rijbewijs inleveren. Zij zullen voor de rechter verschijnen op grond van een driefoudige aanklacht: dronken rijden, overschrijden van de maximumsnelheid en in gevaar brengen van mede-weggebruikers

ook overzichtelijker gemaakt. Er is een duidelijke indeling gemaakt naar de vier accommodatietypen : stacaravans (meerjarig), huisjes (verhuur), seizoensplaatsen en trekkersplaatsen (inclusief de twee trekkershutten). Alles geïllustreerd met fraaie foto's.

Kijkt u eens op www.spoek.nl. Uw mening over de vernieuwde website wordt door het bestuur graag ontvangen.

VERSCHIJNING G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 5 september gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer in verband met de vakanties graag uiterlijk 19 augustus bij de redactie.

BEGUNSTIGERSDAG 2011

De jaarlijkse begunstigersdag van Stichting ANGOB wordt dit jaar gehouden op 10 september op 't Spoek.

's Morgens wordt begonnen met het vaste onderdeel : bijpraten van de aanwezigen door de voorzitter over het wel en wee van onze Stichting in 2010 en de eerste helft van 2011 (een beknopt jaaroverzicht zal ter plaatse beschikbaar zijn). Na de koffiepauze volgt dan een overzicht over de belangrijkste ontwikkelingen op wetenschappelijk en politiek gebied met betrekking tot alcohol en alcoholproblemen.

Hierna wordt de bezoekers een broodmaaltijd aangeboden. Voor het middagprogramma zoekt het bestuur nog een spreker/-ster. Gedacht wordt aan een onderwerp in de consumptiesector dat aansluit bij "alcoholvrije leefstijl". Bijvoorbeeld alcoholvrije dranken.

Naast het georganiseerde programma, zal er ook voldoende tijd zijn voor de onderlinge ontmoeting van de begunstigers. De dag is van oudsher ook een contactdag. Deelname is gratis. Het programma start om 11.00 uur, maar u mag ook eerder komen. Vanaf 10.30 uur is er koffie. Wel graag van te voren aanmelden in verband met de inkoop voor de lunch, telefonisch op 072 - 53 35 192 of per e-mail (wrpeereboom@hetnet.nl).

AANVULLING BESTUUR GEZOCHT

In het vorige nummer van dit blad meldden wij reeds het bestaan van een vacature in de bestuurscommissie alcohol van Stichting ANGOB. Tot nu toe heeft zich niemand gemeld. Mogelijk heeft de opsomming van allerlei soorten gevraagde ervaring kandidaten afgeschrikt. Het was de bedoeling dat de kandidaten op één van de genoemde gebieden ervaring zouden hebben. Niet op allemaal.

In verband met de uitvoering van het onlangs goedgekeurde werkplan 2012 van de Bestuurscommissie Alcohol is er vooral behoefte aan een tweede secretaris/-esse. Enige computerervaring en een redelijke beheersing van de Nederlandse taal zijn voldoende voor deze functie.

Natuurlijk mogen gegadigden voor een andere functie zich ook melden, want de zittende bestuursleden naderen allen de pensioengerechtigde leeftijd.

WEBSITE SPOEK GEHEEL VERNIEUWD

Afgelopen winter heeft het Spoek niet alleen aandacht besteed aan het onderhoud van terrein en opstallen, maar ook aan een totale vernieuwing van de website. Daarbij zijn niet alleen de foto's vernieuwd, maar is de website

Bouke Busman Vaardag

Afdeling Enkhuizen van de Ando organiseert op woensdag 7 september een bustocht naar de Bouke Busman Vaardag bij Joure / Woudsend. Deelname staat open voor alle Noordhollandse drankbestrijders. Er zijn twee opstappunten : bij station Zaandam (7.30 u) en bij station Enkhuizen (8.30 u). Op de boot wordt een broodmaaltijd aangeboden. De kosten voor de hele dag bedragen € 27,- per persoon.

Aanmelden graag vóór 31 augustus bij D. Boon (tel. 0566-622231) of S.G.Lub (tel. 0228-312155) onder gelijktijdig overmaken van het verschuldigde bedrag op rekening 660.724 van Ando afdeling Enkhuizen.

DE MEERDERHEID VAN
DE COMAZUIPERS DIE
IN HET ZIEKENHUIS
BELANDEN IS 16 OF 17
JAAR. TEGENGAAN VAN
COMAZUIPEN VEREIST
DUS EEN LEEFTIJD-
GRENZ VAN 18 JAAR

Waarom niet voor alle bestuurders ?

PUNTENRIJBEWIJS VOOR AANPAK DRANK EN DRUGS IN HET VERKEER

De regels voor het puntenrijbewijs voor beginnende bestuurders worden aangescherpt. Drank of drugs achter het stuur gaan strafpunten opleveren. Aldus minister Schultz van Haegen in een brief aan de Tweede Kamer van 12 mei jl.

De besluitvorming in het Kabinet is in dit geval opmerkelijk snel verlopen. Eind maart kwam in de publiciteit dat het ministerie werkte aan de invoering van een puntenrijbewijs voor **beginnende bestuurders**. Ernstige misdrijven tegen de verkeersveiligheid zouden strafpunten gaan opleveren. Gedacht werd aan grove overschrijding van de maximumsnelheid of van de promillagegrens. Te veel strafpunten zou leiden tot intrekken van het rijbewijs.

Met het nu voorliggende voorstel gaat de minister in tegen het advies van het Openbaar Ministerie (OM). Dat had gepleit voor een puntenrijbewijs voor alle bestuurders. VVN heeft dat ondersteund. Maar volgens de minister zijn de voordelen daarvan "niet

evident". Bovendien zou volgens haar zo'n generiek puntenstelsel leiden tot meer bureaucratie ! Alsof het sparen van een mensenleven, het verminderen van gewonden en invaliden en het verminderen van materiële schade niet wat bureaucratie waard zou zijn.

Verder zal de aanscherping van de regels voor het puntenrijbewijs bestaan uit het feit dat het rijbewijs al na twee strafpunten geschorst wordt en niet pas na drie.

Met strafbaar stellen en verzwaren van bestaande straffen is de huidige regering heel vlot. Maar wanneer gaan er eindelijk eens maatregelen getroffen worden tegen de verkrijgbaarheid en de verstrekking van drank, of tegen de alcoholreclame ?

Belgen drinken steeds minder bier

Langzaam maar zeker loopt de bierconsumptie in België terug. In twintig jaar tijd is een daling met één derde opgetreden.

Eens behoorden de Belgen tot de top vier van de Europese bierdrinkers, samen met de Duitsers, de Denen en de (toen nog) Tsjechoslowaken. Bij de lunch was een glas bier standaard, en in de café's werd weinig anders gedronken. Tegenwoordig zijn (mineraal)water en frisdrank, maar ook wijn heel gewoon.

Vorig jaar bedroeg de bierconsumptie in België 78 liter per hoofd van de bevolking. Dat was 2,8 procent minder dan in 2009. Een daling die groter was dan het gemiddelde over de afgelopen twintig jaar. De brouwers wijten de sterke daling aan het weer en aan de economische recessie.

De Belgische bierconsumptie is nu met 78 liter per persoon vrijwel gelijk aan de Nederlandse. Medelijden met de brouwers is echter misplaatst, want maar liefst 58 procent van de productie gaat tegenwoordig naar het buitenland.

Actie tegen horecageweld

Café's zijn van oudsher plaatsen waar veel (alcoholisch) geweld gepleegd wordt. Uit onderzoek is gebleken dat de horeca op de tweede plaats staat van sectoren waar personeel en/of bezoekers last hebben van agressie.

Het geweld in de horeca loopt uiteen van verbaal geweld (intimiderende opmerkingen naar andere gasten of naar de barman) tot ouderwetse knokpartijen. Veel bedrijven bereiden hun personeel te weinig voor op het feit dat zij met agressie te maken kunnen krijgen en beschermen hun personeel daar ook te weinig tegen. De Arbeidsinspectie en de Nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit gaan daarom de komende tijd ruim elfhonderd horecabedrijven controleren.

Volgens de Arbeidsinspectie lopen de zaken vaak uit de hand omdat er niet op tijd halt wordt geroepen. Een simpele zaak als het ophangen van groot gedrukte en duidelijke huisregels, kan soms al voorkomen dat dronken bezoekers kwaad worden als een barmedewerker weigert een zoveelste drankje in te schenken. Soms kan extra verlichting agressie voorkomen. Een anti-agressietraining van het personeel is ook zeer nuttig.

De ruim elfhonderd horeca-ondernemingen die bezocht gaan worden, bevinden zich voornamelijk in de grootstedelijke gebieden, en dan met name in de randstad. Twintig procent van de inspecties zal plaatsvinden buiten genoemde "risicogebieden" op basis van signalen over problemen.

BAAN KWIJT DOOR RIJDEN ONDER INVLOED

Een werknemer van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) is ontslagen nadat hij dronken achter het stuur een verkeersongeluk had veroorzaakt en dat vervolgens had verzwegen voor zijn baas.

Oplettende lezers zal de kop boven dit bericht bekend voorgekomen zijn. Hij stond ook al in het vorige nummer van dit blad. Toen betrof het een politieagent. Deze keer een 47-jarige medewerker van het CBR.

Betrokkene werkte bij het CBR als medisch adviseur. Hij beoordeelde daar mensen op hun medische geschiktheid voor het krijgen van een vaar- of rijbewijs. Ook gaf hij docenten van de EMA-cursus les over alcohol. Hij kon dus geacht worden terdege op de hoogte te zijn van de risico's van alcohol in het verkeer.

Toch liep het mis. Hij ging na een paar drankjes rijden en kwam tot stilstand tegen een boom. De politie liet hem blazen en de uitslag was positief.

Zijn rijbewijs werd ingenomen. Hij werd wegens zijn verwondingen naar het ziekenhuis gebracht.

De politie maakte rapport op. Op grond daarvan veroordeelde de politierechter hem tot het volgen van de EMA-cursus. Daardoor kwam zijn werkgever er achter dat hij in dronken toestand een (éénzijdig) verkeersongeval had veroorzaakt. Bij zijn baas geroepen ontkende betrokkene dat er alcohol in het spel was geweest. Het proces-verbaal wees echter anders uit.

Zijn werkgever stapte naar de rechter voor een ontslagvergunning. Gezien de publieke taak van het CBR en de functie die betrokkene bekleedde, had hij het in hem gestelde vertrouwen zodanig beschaamd dat er een onwerkzame situatie was ontstaan.

De ontslagvergunning werd verleend. De rechter oordeelde: "Aan een werknemer die cursussen over alcohol in het verkeer verzorgt, mogen hoge integriteitseisen gesteld worden bij deelname aan het verkeer". Zowel door het ongeval zelf als door zijn ontkenning ervan, had verdachte die integriteitseisen geschonden.

CANNABIS EEN HARD DRUG ?

Een overheidscommissie heeft minister Schippers geadviseerd om cannabis met meer dan 15 procent THC bij de hard drugs in te delen. De minister heeft laten doorschemeren dat zij wel wat ziet in het voorstel.

In kringen van de gezondheidszorg maakt men zich al jaren zorgen over het toenemende gehalte aan tetrahydrocannabinol (THC) in de cannabis die in Nederland geproduceerd wordt. Had de oorspronkelijke (wilde) marihuana uit het Midden-Oosten een THC gehalte van 8 à 10 procent, tegenwoordig ligt het gehalte in de "nederwiet" op 15 à 18 procent.

Bij dergelijke hoge THC-gehalten is de kans op psychotische stoornissen door het gebruik aanzienlijk verhoogd. Ook zal verslaving zich sneller kunnen ontwikkelen. De commissie Garretsen acht de risico's daardoor onaanvaardbaar geworden. Zij adviseert om cannabis met een gehalte boven de 15 procent te plaatsen op de lijst uit de Opiumwet van drugs met een onaanvaardbaar risico, de lijst van de hard drugs.

Gebruikers van cannabis hebben de bedoeling om in een roestoestand te komen (stoned te worden). Volgens die gebruikers hebben zij zelf goed door dat zij van nederwiet maar half zoveel nodig hebben als van marihuana uit Libanon en omgeving. Zoals zij zeggen "je drinkt toch ook geen jenever uit een bierglas". Daarom komt volgens hen overdosering bij ervaren gebruikers niet voor. Iets wat overigens

door de feiten weersproken wordt. Ook ervaren, jarenlange gebruikers belanden soms met een cannabispsychose in het ziekenhuis.

Plaatsen van sterke cannabis op de lijst van de hard drugs, zou toxicologisch gezien net zo vreemd zijn als het maken van onderscheid tussen zwakalcoholhoudende drank en sterke drank. De alcohol in bier is exact gelijk aan de alcohol in jenever, en heeft bij gelijke gedronken hoeveelheden hetzelfde effect op de hersenfuncties, op de lever, enz. De THC in "wilde" marihuana is exact gelijk aan de THC in nederwiet. Als de gebruiker de hoeveelheid aanpast aan de mate van beneveling die hij wenst te bereiken, maakt het geen verschil of hij het middel in verdunde vorm of in geconcentreerde vorm gebruikt.

Alcohol en cannabis hebben veel gemeen. Sterke cannabis op de opiumlijst plaatsen, versterkt de opvatting dat er een principieel verschil bestaat. Medisch gezien is dat onzin. Beide leiden bij een deel van de gebruikers tot verslaving. Het enige principiële verschil is de wettelijke status van het product: alcohol legaal en cannabis eigenlijk verboden maar wel gedoogd.

Dingeman Korf

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

111-de jaargang no. 5

september-oktober 2011

TWEE JUBILEA VAN ALCOHOL- VOORLICHTING : 25 EN 110 JAAR

Dit jaar zijn op het gebied van de alcoholvoorlichting twee jubilea het waard om er even bij stil te staan. In volgorde van leeftijd : het 110-jarig bestaan van ons blad de GO en het 25-jarig jubileum van de campagnes van "Drank maakt meer kapot dan je lief is".

De start van ons blad de GO was een particulier initiatief. De toen drie jaar bestaande ANGOB ging een eigen blad uitgeven, destijds onder de naam "de Geheel-Onthouder". Het eerste nummer verscheen augustus 1901. Eén van de doelstellingen was om het publiek ervan te doordringen dat bestrijding van uitsluitend jenever, zoals inmiddels al 50 jaar had plaatsgevonden, onvoldoende was om de alcoholproblemen in de maatschappij te verkleinen. Immers, ook bier en wijn bevatten alcohol en kunnen leiden tot dronkenschap, verslaving, geweld en vandalisme.

De opvatting dat alcoholhoudende dranken op dit punt één pot nat zijn, is mede dank zij de steun van medische zijde in de jaren tot 1940 meer en meer aanvaard geraakt. Alleen in de Nederlandse wetgeving is de negentiende-eeuws gedachte nog tot op vandaag blijven voortbestaan, in de vorm van twee verschillende leeftijdsgrenzen voor resp. sterke drank en zwak-alcoholhoudende drank.

September 1986 startte het ministerie van VWS de eerste voorlichtingscampagne van "Drank maakt meer kapot dan je lief is". Die campagne werd niet zonder reden gestart. Immers, van 1955 tot 1980 was het Nederlandse alcoholgebruik in een ononderbroken stijging met ruim 300 procent toegenomen. In 1973 was daarbij het niveau van 1900 overschreden. De volksgezondheid had er onder te lijden en de kosten rezen de pan uit.

De alcoholnota van VWS uit 1986 vermeldde een driedovoudige aanpak van de problematiek : via voorlichting, via wetgeving en via hulpverlening. De voorlichting ging snel van start. Binnen de kortste keren was de slagzin "drank maakt meer kapot dan je lief is" bij een grote meerderheid van de Nederlanders bekend. De hulpverlening werd ook al snel versterkt.

De wetgeving bleef achter, mede als gevolg van tegenacties van de alcoholbranche via beïnvloeding van Tweede Kamerleden. Pas tegen eind 2000 werd de wijziging van de Drank- en Horecawet door de Tweede Kamer aanvaard. Die wijziging schiep een groot aantal mogelijkheden, maar bevatte nog te weinig harde verplichtingen voor de alcoholbranche. Voor effectivering van de geschapen mogelijkheden waren nog uitvoeringsbesluiten nodig. Zo kwam er een verbod op alcoholverkoop bij benzinestations en een verbod op etherreclame tussen 6.00 uur en 21.00 uur. Verder bleef de regulering van de alcoholreclame echter een zaak van het bedrijfsleven zelf.

Tussen 1980 en 1995 is er een geringe daling van de alcoholconsumptie in ons land opgetreden. Sindsdien schommelt het hoofdelijk gebruik rond een constant niveau van ca 8 liter pure alcohol per jaar. Excessief alcoholgebruik door jongeren is sinds 1995 sterk toegenomen. Verhoging van de leeftijdsgrens is desondanks in 2011 opnieuw afgewezen.

Uit dit alles kunnen wij de les trekken dat voorlichting onvoldoende is om de alcoholproblematiek binnen de perken te houden. Voorlichting schept slechts het maatschappelijk draagvlak voor wettelijke maatregelen.

dr.ir. D. Korf

AUSTRALISCHE ALCOHOLBRANCHE WIL REGERING VÓÓR ZIJN

Zwitserland : alcohol bij het werk levert minstens miljard schade

Het Zwitserse Bundesamt für Gesundheit (BAG) heeft laten nagaan hoeveel schade alcohol berokkent aan het bedrijfsleven. De uitkomst : minstens een miljard Zwitserse franken per jaar.

Dagelijks zijn er in Zwitserland minstens 70.000 personen aan hun werk met alcohol in het bloed. Wie direct voorafgaand aan het werk of tijdens het werk alcohol drinkt, presteert minder. Het productiviteitsverlies bedraagt volgens het BAG-rapport circa 15 procent. Daarmee neemt het productiviteitsverlies bijna 80% van de totale schade voor zijn rekening.

Daarnaast zijn drinkers vaker afwezig door ziekte en ongevallen en zijn zij vaker betrokken bij bedrijfsongevallen. Dat veroorzaakt de resterende circa 20%. De omvang van de totale schade voor het bedrijfsleven bedraagt tenminste één miljard Zwitserse franken (ca. 850 miljoen euro).

Het BAG vindt het onbegrijpelijk dat organisaties van werkgevers zowel als van werknemers een dergelijke omvangrijke schade voor kennisgeving aannemen, ja zelfs voorstellen torpederen om die schade te verminderen. Ook vreest het dat het getal van 70.000 werknemers die werken met alcohol in hun bloed, nog wel eens aan de lage kant zou kunnen zijn.

Drankproducenten in Australië zetten sinds begin augustus vrijwillig een gezondheidswaarschuwing op hun flessen. De branche wil zich daarmee indekken tegen door de overheid opgelegde waarschuwingsteksten en tegen het verwijt dat zij niets doet tegen de problemen die alcohol veroorzaakt.

De alcoholproblematiek in Australië is de afgelopen kwart eeuw enorm in omvang toegenomen. Het land staat inmiddels vierde op de wereldranglijst naar bierconsumptie, en de binnenlandse wijn geniet ook grote populariteit. Het is dan ook al jaren duidelijk dat er een matigingsbeleid voor alcohol moet komen. Over de inhoud van een dergelijk beleid zijn de betrokken partijen het tot nu toe niet eens kunnen worden.

Begin dit jaar heeft een adviesraad van de Australische regering de aanbeveling gedaan om op de verpakkingen van drank een waarschuwing tegen de risico's verplicht te stellen. In het advies werden enkele algemeen, voor iedereen geldende teksten als voor-

beeld genoemd, bijvoorbeeld "alcohol kan uw gezondheid schaden" of "overmatig drinken is een gevaar voor uzelf en voor uw omgeving".

Binnen een half jaar na genoemd advies, komt nu de alcoholbranche met drie eigen teksten die zij op vrijwillige basis invoert. Anders dan de teksten van de adviesraad, zijn twee van de drie teksten slechts van toepassing op een beperkt publiek, en is de derde waarschuwing gesteld in de vorm van een vraag. De teksten van de branche luiden : "kinderen en alcohol gaan niet samen", "het is het veiligst om niet te drinken tijdens zwangerschap" en "schaadt je drankgebruik jezelf of anderen ?". Duidelijk zwakkere boodschappen dan die van de adviesraad. De eerste twee zijn niet meer dan algemeen bekende waarheden. Volwassen mannen zullen eraan voorbijgaan als niet op hen van toepassing. En vrouwen boven een bepaalde leeftijd eveneens.

Deskundigen twifelen aan het effect van dergelijke waarschuwingen op de verpakking. Vriendelijk geformuleerde of op beperkte doelgroepen gerichte waarschuwingen hebben gewoonlijk geen effect. Pas confronterende waarschuwingen en afbeeldingen hebben effect. Vaak echter slechts een tijdelijk (schrik)effect, het publiek raakt er na kortere of langere tijd aan gewend. Dan moet er weer een andere, eveneens zeer goed geformuleerde waarschuwing komen.

De waarschuwingen waar de Australische alcoholbranche nu mee komt, moeten dan ook vooral gezien worden als een middel om de publieke opinie tevreden te stellen. Volgens gezondheidsexpert M. Daube van het McCusker Centre for Action on Alcohol is de invoering ervan een PR-actie van de branche. Hij vindt dat gezondheidswaarschuwingen door medici of verslavingsdeskundigen opgesteld moeten worden, niet door de belanghebbende industrie zelf.

ALS DE ALKOHOLINDUSTRIE
BESTRYDING VAN ALKOHOLISME
PREEKT :

PAS DAN OP VOOR EEN
COMMERCIELE ADDER
ONDER HET GRAS

Alcohol en stress vicieuze cirkel

Alcohol en stress hebben beide zowel lichamelijke als emotionele effecten. Een werkgroep van de universiteit van Chicago onder leiding van Emma Childs deed een onderzoek naar de wisselwerking tussen de twee.

Op het emotionele vlak veroorzaakt stress gevoelens van spanning en onzekerheid. Op het lichamelijke vlak uit zich stress door versnelling van de hartslag, verhoging van de bloeddruk en verhoging van het stresshormoon cortisol in het bloed.

Alcohol heeft op het emotionele vlak een effect dat het tegendeel is van dat van stress. Alcohol dempt de angst, vergroot het zelfvertrouwen en kan tot zelfoverschatting leiden (verhoging van de risicobereidheid). Vandaar dat velen een borreltje of een wijntje nemen wanneer zij zich gestressed voelen. Childs en medewerkers deden hun onderzoek met 25 gezonde mannen. Die moesten een stressvolle taak uitvoeren zowel als een stressloze taak. Beide zowel een keer met alcohol in hun bloed en een keer zonder alcohol.

Het bleek dat alcohol een verandering veroorzaakte in de manier waarop

het lichaam met stress omgaat. Het lichamelijke effect van stress werd afgezwakt. De hoeveelheid cortisol in het bloed bleef lager. Maar daardoor duurde de stress wel langer. Het totale lichamelijke effect van stress bleef gelijk, maar werd over een langere periode uitgesmeerd.

Daar stond tegenover dat stress de plezierige effecten van alcohol teniet deed (bij de gebruikte hoeveelheid alcohol). Dat kan er toe leiden dat men nog een extra glas neemt wanneer men niet alleen de stress wil dempen, maar ook wil kunnen genieten van de drank.

Childs benadrukt dat stressreacties een geheel natuurlijk verschijnsel zijn. Daar moet een mens mee leren omgaan. Leren is iets anders dan camoufleren. Van alcoholgebruik om ze te camoufleren leert een mens niets. Maar het kan wel op den duur tot verslaving leiden.

COLOFON

De GO : tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

LEVERZIEKTEN SLOPEN DE BRITTEN

In Groot-Brittannië neemt de sterfte aan leverziekten verontrustend toe. Daarvoor zijn drie oorzaken aan te wijzen: alcohol, overgewicht en hepatitis. De toename van de sterfte is vooral een gevolg van een verslechtering van de Britse leefstijl.

De sterfte aan leverziekten nam in Engeland en Wales in vijf jaar tijd met 13 procent toe, tot 13.672 sterfgevallen in 2009. Vergeleken met 1991 is de sterfte verdubbeld. Groot-Brittannië heeft nu binnen Europa de op één na hoogste sterfte aan leverziekten. Alleen in Duitsland ligt de sterfte nog hoger.

De drie belangrijkste oorzaken van leverziekten zijn tegenwoordig alcohol, overgewicht en hepatitisvirus. Een kwart eeuw geleden was er nog een vierde oorzaak: inademing van de damp van bepaalde chemische oplosmiddelen. Die zijn tegenwoordig echter verboden. In Groot-Brittannië is alcoholische levercirrhose nog de grootste "killer" onder de leverziekten, maar leverziekten door overgewicht zijn sterk in opkomst als doodsoorzaak.

Alcohol veroorzaakt alcoholische leververvetting die overgaat in levercirrhose, overgewicht leidt tot niet-alcoholische leververvetting die leidt tot ontstekingen en functieverlies.

Groot-Brittannië behoort tot de weinige landen waar de sterfte aan leverziekten van jaar tot jaar toeneemt. In landen als Frankrijk, Italië en Spanje is de sterfte aan leverziekten sterk gedaald. Dat waren van oudsher landen met een hoge sterfte aan alcoholische levercirrhose.

De gemiddelde overlijdensleeftijd aan leverziekten ligt in Groot-Brittannië bij 59 jaar. Leverziekten vormen de vijfde doodsoorzaak van alle sterfte. Kijken wij echter naar de **voortijdige** sterfte, dan komen leverziekten bij de vrouwen op de eerste plaats en bij de mannen op de tweede plaats!

Webcam wint terrein voor leeftijdscontrole

In dit blad van mei 2008 berichtten wij voor het eerst over een nieuw systeem van leeftijdscontrole bij de kassa. Het bedrijf HEM uit Breda had een systeem ontwikkeld waarbij de koper van tabak of alcohol met een webcam geobserveerd wordt door een controleur op afstand.

Zodra er door de kassa alcohol of tabak wordt gescand, wordt de kassa geblokkeerd. De caissière kan pas doorgaan wanneer de controleur daar toestemming voor geeft. De controleur kan die toestemming geven op grond van het uiterlijk van de koper of op grond van een voor de webcam vertoond identiteitsbewijs.

Dit systeem maakt de leeftijdscontrole bij de kassa nagenoeg waterdicht. En omdat de controleur op afstand zit, heeft het voor een vijftienjarige geen

Theorie van thuis leren drinken onderuit gehaald

BETER NIET DRINKEN MET JE KINDEREN

Kinderen op jonge leeftijd onder ouderlijk toezicht "leren drinken" behoedt hen niet voor overmatig alcoholgebruik op latere leeftijd. Aldus de recent gepubliceerde uitkomst van langlopend wetenschappelijk onderzoek in Australië en de Verenigde Staten.

Gedurende een lange reeks van jaren is van bepaalde zijde de theorie verkondigd dat ouders hun kinderen thuis matig moesten leren drinken, om hen te behoeden voor overmatig gebruik later. Dat heette opvoeden tot "verantwoord omgaan met alcohol".

Die theorie was ontwikkeld door pedagogen en sociologen op basis van de constatering dat jongeren op enig moment gedurende de adolescentie met alcohol kennis zouden maken. Hen tijdig thuis met (uiteraard matig) gebruik vertrouwd maken, zou de kans verkleinen dat hun alcoholgebruik later uit de hand zou lopen.

Bewijzen voor de juistheid van die theorie zijn nooit geleverd. Het verhaal klinkt aannemelijk, en daar moest men het maar mee doen. Drankbestrijders en geheelonthouders hebben nooit zo geloofd in die theorie, en gaven de voorkeur aan (indringend) waarschuwen voor de risico's en zo lang mogelijk uitstellen van het gebruik. Voor wat de geheelonthouders betreft kwam daar nog bij: zelf het goede voorbeeld geven.

De afgelopen jaren is van medische zijde met kracht van argumenten gewezen op extra risico's van alcoholgebruik door al te jeugdigen. Uitstellen

van alcoholgebruik tot het achttiende of liever nog ééntwintigste levensjaar wordt door hen met klem geadviseerd. De theorie van het thuis op jeugdige leeftijd leren drinken, voordat zij door vriendjes daartoe gebracht worden, is daardoor al ondermijnd.

Een recente publicatie in het Journal of Studies on Alcohol and Drugs heeft laten zien dat onder ouderlijk toezicht leren drinken niet alleen niet werkt, maar zelfs averechts kan werken. De theorie van het thuis op jeugdige leeftijd leren drinken is nu rijp voor de prullenbak.

Onder leiding van onderzoekster B.J. McMorris gingen Amerikaanse en Australische wetenschappers na wat de verschillen in gedrag waren tussen jongeren die volgens het "uitstelmodel" waren opgevoed en jongeren die volgens het model van thuis leren drinken waren opgevoed.

Het onderzoek werd uitgevoerd onder 1945 Amerikaanse en Australische kinderen. Onder hen waren 989 meisjes. Bij de aanvang van het onderzoek in 2002 waren de kinderen rond de 13 jaar oud. Zij werden ondervraagd over hun alcoholgebruik, de houding van hun ouders daar tegenover en de mate waarin ze onder ouderlijk toezicht konden drinken. Het onderzoek werd om de twee jaar herhaald met dezelfde proefpersonen.

De invloeden van gezinsverband, schooltype en leefomgeving op het drinkgedrag waren in de twee landen opmerkelijk gelijk. De cultuur van een land lijkt dus geen verschil te maken. Dat maakt het aannemelijk dat een gevonden verschil in effect tussen de twee verschillende opvoedingsprincipes algemene geldigheidsbezit (althans binnen de Westerse cultuur, in bijv. China zou het wel anders kunnen zijn).

Verrassend was de uitkomst dat in beide landen jongeren die onder ouderlijk toezicht hadden leren drinken, vaker en meer dronken en ook vaker nadelige gevolgen van hun drinken ondervonden dan de jongeren die meer strikt waren opgevoed.

Opvoeden tot "verantwoord omgaan met alcohol" zal dus vooral moeten bestaan uit indringend waarschuwen en het goede voorbeeld geven door de ouders, en streven naar uitstel van het eerste alcoholgebruik tot na het ééntwintigste levensjaar. Ouders zouden bij dit opvoedingsmodel ons inziens gesteund moeten worden door verhoging van de wettelijke leeftijds grens voor alcohol.

Beëindiging verslaving moet uiteindelijk doel blijven

GEBRUIKSRUIMTEN VOOR ALCOHOLISTEN

Voor ongeneeslijke drugsverslaafden kent de verslavingszorg al jaren gebruiksruimten. Die hebben positieve effecten : vermindering overlast en verbetering gezondheid. Reden waarom in de verslavingszorg geleidelijk aan ook gebruiksruimten voor alcoholverslaafden zijn verschenen. Er zijn er inmiddels 17 in ons land.

Gebruiksruimten voor drugsverslaafden zijn bedoeld voor verslaafden bij wie de hoop op herstel min of meer is opgegeven. Het doel ervan is om de verslaafden van de straat en uit de macht van criminele leveranciers te houden. Door gecontroleerde verstrekking van drugs worden de kansen op vergiftiging door overdosering of bijmengselen in de drug, of door besmetting met vuile spuiten weggenomen. De gezondheidstoestand van de verslaafden wordt daar beter door. Zo kunnen zij nog een enigszins redelijk leven leiden. Dat alles leidt tot een aanzienlijke vermindering van de overlast voor hun medeburgers en tot terugdringen van de drugscriminaliteit.

Alcohol is een legale drug. Verslaafden behoeven zich niet tot criminelen te wenden om hun drug te kopen. Het argument van onttrekking aan het criminele circuit, is dus niet van toepassing op gebruiksruimten voor alcoholisten. Vandaar dat velen wat vreemd aankijken tegen dergelijke gebruiksruimten. Alcoholisten, vooral dakloze alcoholisten, kunnen echter wel veel overlast veroorzaken. Hen van de straat houden is dus maatschappelijk zinvol.

Alcoholgebruiksruimten zijn door de verslavingszorg beheerde opvangvoorzieningen. Zij zijn bedoeld voor sociaal gedesintegreerde (bijv. dakloze) alcoholafhankelijke patiënten. Die kunnen er rust vinden en in een veilige omgeving onder professionaal toezicht en gekoppeld aan zorgverlening hun drankje gebruiken. De doelstelling is enerzijds het beperken van gezondheidsschade bij de gebruiker en anderzijds het tegengaan van maatschappelijke overlast.

Voorwaarde voor toelating tot de gebruiksruimte is allereerst het overeenkomen (en ondertekenen) van een zorgplan met de hulpverlening. De hulpverleners moeten getraind zijn in motiverende gespreksvoering. De patiënten moeten 21 jaar of ouder zijn, dakloos, en overlast veroorzakend.

Toelating wordt in principe geboden voor een periode van drie tot zes maanden, met de mogelijkheid van verlenging. In die periode wordt getracht het leven van de verslaafde weer op orde te krijgen en zijn gezondheid te verbeteren. Aansluiting bij een zelfhulpgroep, begeleid wonen, sociale werkvoorziening zijn verder gelegen toekomstperspectieven.

In de gebruiksruimte worden maaltijden, koffie en thee verstrekt. Er zijn mogelijkheden bij voor persoonlijke verzorging en hygiëne, voor ontspanning en voor advisering over werk en/of dagbesteding, inkomen, onderdak en gezonde(re) leefstijl. Verder kennen de ruimten uiteraard een aantal huisregels waar de bezoekers zich aan moeten houden (geen agressief gedrag, geen andere drugs, soms "blazen" bij binnenkomst, beperkt alcoholgebruik).

Gebruiksruimten zijn nuttig om "onbereikbare" alcoholisten binnen het bereik van de hulpverlening te brengen, alcoholisten die zich tot dan toe willens en wetens verre van de hulpverlening hebben gehouden. De drempel naar deze meer vrijblijvende hulpverlening zal namelijk voor velen van hen lager zijn dan die naar opname in een kliniek (medische ontgiftiging plus psychotherapie).

Er zal ons inziens bij deze aanpak gewaakt moeten worden dat het belang van de patiënt voorop blijft staan. Dat belang is om los te komen uit de greep van de verslaving. Dat los komen mag niet tot Sint Juttemis uitgesteld worden doordat er niets tegen de verslaving gedaan wordt. Ook mogen gebruikersruimten niet verworden tot een middel met als eerste doel het tegengaan van overlast op straat.

Dingeman Korf

**NEDERLAND BEHOORT TOT DE TOP
DRIE VAN EUROPA WAT BETREFT
ALCOHOLISCHE GEWELDPLEGING**

In 2011 meer alcoholvrij bier gedronken

De Nederlandse bierconsumptie is in 2011 vergeleken met 2010 nagenoeg gelijk gebleven. De consumptie per inwoner van ons land bedroeg 72 liter bier. Binnen de sector zijn wel verschuivingen opgetreden. Zo steeg de consumptie van alcoholvrij en alcoholarm bier relatief met 18 procent. Dat ging vooral ten koste van het traditionele pilsje.

Volgens brouwerij Bavaria is er al vijf jaar een geleidelijke toename van de consumptie van alcoholvrij bier (malt) gaande. Niet alleen in Nederland, maar

ook elders in Europa. Die populariteit komt niet uit de lucht vallen. Volgens de brouwerij is het feit dat alcoholvrij bier veel minder calorieën bevat dan pils, de voornaamste reden. Ook de Bob-acties van Veilig Verkeer dragen er toe bij.

De populariteit van speciale bieren in het alcoholhoudende marktsegment, heeft enkele brouwerijen ertoe gebracht om ook alcoholvrije varianten van die bieren op de markt te brengen. Zo is er nu ook alcoholvrij rosébier en alcoholvrij witbier te koop.

Alcohol sterker agressieverhogend bij plattelands- jongeren ?

Jongeren op het platteland die alcohol gedronken hebben gaan zich eerder te buiten aan geweld dan leeftijdsgenoten in de stad. Ze drinken bovendien meer. Aldus is gebleken uit onderzoek van de Wageningse wetenschapper D. Weenink.

Weenink is als hoofddocent verbonden aan de vakgroep rurale sociologie van de universiteit van Wageningen. Hij refereert aan diverse uitbarstingen van geweld in kleine gemeenten, en met name aan het geweld tegen de politie. Ook het geweld van de Urker jongeren van afgelopen voorjaar tegen de burgemeester en de politie wordt geanalyseerd. Onder stadsjongeren komt relatief gezien minder geweld voor.

Weenink veronderstelt dat het geweld van plattelandjongeren voortkomt uit een extra grote behoefte om in het weekend los te komen van de arbeidsdiscipline en het zware werk doordeweeks. Een soort "morele vakantie", alle remmen los.

Ons inziens heeft deze verklaring veel van een doorschuiven van de kernvraag naar het waarom. Het zou evengoed een gevolg kunnen zijn van het feit dat plattelandjongeren relatief meer met de handen werken en minder met het hoofd dan stadsjongeren. Ook verschillen van mening worden dan eerder met de handen dan met het hoofd aangepakt.

AANGEZIEN DE ONTWIKKELING VAN DE HERSENEN PAS OMSTREEKS HET DRIËNTWINTIGSTE LEVENSSJAAR VOLTOOID IS, VERDIENT HET AANBEVELING ALCOHOLGEBRUIK TOT NA DIE DATUM UIT TE STELLEN

Half ei beter dan lege dop

HERZIENING DRANK- EN HORECAWET DOOR TWEEDE KAMER AANVAARD

Op 30 juni 2011 aanvaardde de Tweede Kamer het voorstel tot wijziging van de Drank- en Horecawet. Op tal van punten wordt die wet verbeterd in vergelijking met de huidige situatie. Anderzijds laat ook de gewijzigde wet een aantal kansen onbenut om de alcoholproblemen effectief aan te pakken.

De Drank- en Horecawet is enerzijds een wet gericht op de belangen van de volksgezondheid, en anderzijds een economisch ordenende wet voor een bedrijfstak. Die twee aspecten zijn per definitie moeilijk verenigbaar. Soms worden daardoor compromissen gesloten waar het belang van de volksgezondheid weinig bij gebaat is. Ook deze herziening is een compromis.

Decentralisatie

De gewijzigde wet legt toezicht op de naleving, en uitvoering van de handhaving ervan (inclusief het opleggen van sancties) geheel bij de gemeenten. Tot nu toe lag het toezicht bij de inspecteurs van de Voedsel- en Warenautoriteit. Die konden controleren en boetes uitdelen, maar geen vergunningen intrekken. Het verlenen van vergunningen (aan de horeca), en het daaraan verbinden van voorwaarden, berustte bij de gemeenten.

Verder is de administratieve rompslomp voor de horeca (lokaliteitseisen, personeelseisen) met betrekking tot de vergunningen vereenvoudigd.

Strafbaarheid verstrekker van drank

De nieuwe wet geeft de burgemeester de mogelijkheid om een supermarkt in zijn gemeente een **extra** straf naast de wettelijke boetes op te leggen. Dit wanneer die supermarkt binnen één jaar driemaal betrapt wordt op het niet naleven van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop. Die extra straf bestaat uit het moeten staken van alle alcoholverkoop gedurende een periode van minimaal één week tot maximaal 12 weken.

Ons inziens is een sluiting van één week een te lichte straf. Consumenten kunnen gemakkelijk voor meer dan één week drank in huis halen. Wij zouden willen pleiten voor een minimum van drie weken.

Door deze wetswijziging wordt het onderscheid tussen horeca en supermarkten verkleind. Daarmee wordt recht gedaan aan het feit dat niet de horeca, maar de supermarkt de grootste verstrekker van alcohol aan jongeren is. In het licht van het beperken van de mogelijkheden voor minderjarigen om aan alcohol te komen is dit een vooruitgang.

Strafbaarstelling koper

Jongeren onder de 16 jaar worden door de wetswijziging strafbaar wanneer zij in het bezit van alcohol zijn op voor het publiek toegankelijke plaatsen. Hierdoor worden zowel koper als verkoper strafbaar bij overtreding van

de leeftijdsgrens. De verwachting is dat hierdoor het drinken beneden de leeftijdsgrens flink zal afnemen. Een minderjarige kan niet meer aankomen met de smoes dat hij een fles jenever voor zijn vader, of een fles wijn voor zijn oma komt halen.

Vroeger uitgaan

De wetswijziging geeft verder de gemeenten de mogelijkheid om te besluiten de toegangsleeftijden van de horeca te koppelen aan de sluitingstijd. Bijvoorbeeld door te bepalen dat na middernacht geen nieuwe gasten beneden de 18 jaar meer mogen worden toegelaten. De bedoeling hiervan is dat de jongeren minder tijd krijgen om in te drinken voordat zij gaan stappen.

Wij betwijfelen of deze maatregel veel effect zal hebben op de hoeveelheid alcohol die jongeren drinken. Zij kunnen eerder gaan beginnen met indrinken, of zij kunnen in een hoger tempo indrinken. Ons inziens zou een blaastest bij de ingang en toegang weigeren aan iedereen met meer dan 0,8 promille (of 0,5 promille) alcohol in zijn bloed effectiever werken.

Gemiste kansen

De Tweede Kamer heeft niet willen besluiten tot een gelijk trekken van de leeftijdsgrens voor bier en wijn met die van 18 jaar voor sterke drank. Dit ondanks het feit dat de meerderheid van de comazuipers 16 of 17 jaar oud is, en dus legaal bier en wijn mag drinken. Verder in weerwil van het feit dat een zeer groot aantal gemeenten, plus kinderartsen en verslavingsartsen voor een dergelijke verhoging hadden gepleit. Eén van de partijen in de Kamer had die verhoging in een motie bepleit.

Ook het "experimenteerartikel" uit het oorspronkelijke wijzigingsvoorstel, waarbij gemeenten de mogelijkheid kregen om plaatselijk of regionaal één leeftijdsgrens van 18 jaar te verordenen, is uit de wetswijziging verdwenen. Nederland handhaaft hiermee het verouderde en volstrekt achterhaalde systeem van verschillende leeftijds-grenzen voor twee groepen van dranken die dezelfde uitwerking hebben. **De bestrijding van het comazuipen blijft dus dweilen met de bierkraan wijd open!**

Ook andere uit een oogpunt van volksgezondheid welhaast onmisbare bepalingen ontbreken. Zo komt er geen landelijk verbod op "happy hours", ondanks het feit dat in 2005 (!) een kamermeerderheid daarom gevraagd heeft. En een door velen bepleit verbod voor de supermarkten om te stunten met de prijs van bier komt er evenmin. De commercie heeft weer eens gewonnen van de volksgezondheid.

Nu zijn de gemeenten aan zet. Zij zullen met dit ons inziens gebrekkige instrumentarium, het excessieve alcoholgebruik door jongeren moeten terugdringen. Daarbij denken wij niet alleen aan comazuipen, maar ook aan geweldpleging, vandalisme en overlast.

Dingeman Korf

Dingeman Korf

Reguleren alcoholreclame via de ether nodig

RADIORECLAME HEEFT EFFECT

Reclameboodschappen via de radio dringen zelfs door wanneer de radio slechts op de achtergrond meedraait. Aldus de uitkomst van een recent onderzoek van het RAB (Radio Advies Bureau) uitgevoerd door onderzoeksbureau Intomart.

Het onderzoek heeft aangetoond dat radiocommercials effect hebben zelfs wanneer de luisteraars op hetzelfde moment informatie aan het zoeken zijn via internet. Het effect is het grootst als de inhoud van de reclame aansluit bij het zoeken of nuttig kan zijn bij het zoeken.

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van 80 luisteraars van een viertal radiostations. Zij kregen het verzoek om twee zoekopdrachten via internet uit te voeren terwijl op de achtergrond hun favoriete radiozender speelde. Na afloop van de opdrachten werden vragen gesteld over de commercials die te horen waren geweest. Daarbij bleek opmerkelijk veel van de inhoud tot de (onbewuste) luisteraars te zijn doorgedrongen.

Op zichzelf is bovenstaande uitkomst niet opzienbarend. Sinds Vance Packard in 1957 zijn boek "Hidden Persuaders" deed uitkomen, weten wij dat reclame ook onbewust opgenomen kan worden in het menselijk geheugen. Zelfs kleine details in foto's of filmpjes kunnen als boodschap blijven hangen in het menselijk onderbewustzijn.

Bovenstaand onderzoek levert wederom een argument om alcoholreclame via de ether te reguleren. Daarbij zou volgens ons het huidige systeem van "alcoholreclame ja, mits- . . ." moeten worden omgezet in een systeem van "alcoholreclame nee, tenzij . . ." . Bij het eerste systeem is namelijk alles toegestaan wat niet uitdrukkelijk verboden is. Dat schept de mogelijkheid voor slimme reclamejongens om de verboden te omzeilen. Bij het tweede systeem is alles verboden wat niet uitdrukkelijk is toegestaan. Daarbij valt niet te omzeilen, want buiten de toegestane paden is de toegang per definitie verboden.

EINDELIJK ERKENT RUSLAND BIER ALS ALCOHOLHOUDENDE DRANK

Twee jaar geleden noemde de Russische president Medvedev de alcoholproblematiek in zijn land al een "nationale ramp". De bevolking legde die waarschuwing naast zich neer. Nu heeft de regering een speciale alcoholwet aangekondigd om de problemen tegen te gaan.

Dat er iets tegen de enorme alcoholproblemen in Rusland gedaan moest worden, werd al erkend door president Gorbatsjow. Zijn opvolger Jeltsin was echter zelf alcoholist en dat heeft het beleid niet vooruit geholpen. Bovendien zagen de "deskundigen" die de leiding hadden gekregen over het matigingsbeleid, alcoholproblemen vooral als wodka problemen.

Bier werd niet als een probleem gezien. Integendeel, men zag in het propaganderen van licht bier (alcoholgehalte ca. 3,5%) een middel om de wodkaconsumptie terug te dringen. Bier is in Rusland van oudsher als een soort frisdrank beschouwd. Immers, het alcoholgehalte in licht bier is tienmaal

lager dan in wodka. Dat het lage alcoholgehalte wel eens reden zou kunnen zijn om flink wat méér te drinken, kwam niet bij de "deskundigen" op. Zij maakten daarmee dezelfde fout die men in West-Europa in de negentiende eeuw had gemaakt. Destijds werden ook in ons land bierhuizen opgericht om het volk van de "verfoeilijke jenever" af te houden.

Inmiddels is duidelijk geworden dat bier niet als plaatsvervanger van wodka fungeert, maar als een aanvulling er op. Daardoor zijn bier en bierreclame het straatbeeld gaan beheersen. Men drinkt bier inderdaad alsof het frisdrank is. Op straat, in de parken, in het openbaar vervoer, overal zie je mensen die

bier drinken. Openbare dronkenschap is niet langer uitsluitend een gevolg van wodkagebruik, maar evenzeer van biergebruik. Voor overlast, vandalisme en geweldpleging geldt hetzelfde.

De "gemiddelde Rus" drinkt per jaar ongeveer 18 liter pure alcohol. Dat is het dubbele van wat experts van de WHO de "kritische grens" noemen (de gemiddelde Nederlander consumeert bijna 8 liter pure alcohol per jaar). Eén op de zeventig Russen staat officieel als alcoholist te boek. Voortijdige sterfte door alcohol eist ieder jaar de levens van een half miljoen Russen. Zonder drastische inperking van de alcoholconsumptie, blijven verbetering van de volksgezondheid, economische vooruitgang en maatschappelijke veiligheid buiten bereik.

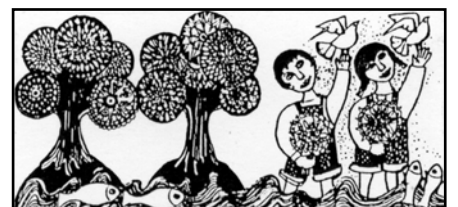
De nieuwe wet stelt de grens van "alcoholhoudend" bij 1,5 volumeprocent alcohol. Bier wordt daardoor eindelijk officieel een alcoholhoudende drank. Rusland sluit zich daarmee aan bij de overgrote meerderheid van de landen (overigens gold in Frankrijk tot ruim na de tweede wereldoorlog wijn niet als een alcoholhoudende drank).

Verder verbiedt de nieuwe wet het drinken van alle alcoholhoudende dranken op openbare plaatsen als pleinen, parken, stranden, bossen, kinderspeelplaatsen (één van de populairste plekken), sportvelden en trappenhuizen van flatgebouwen. Alcoholreclame wordt verboden, en tussen 23.00 uur en 08.00 uur mag geen drank verkocht worden voor consumptie elders.

Doordat bier nu als alcoholische drank geklassificeerd is, mag het niet meer verkocht worden aan minderjarigen. Alleen dranken met minder dan 1,5 procent alcohol mogen nog altijd, overal en aan iedereen verkocht worden. Dat betreft vooral "kwas", een traditioneel Russisch drankje gemaakt door vergisting van oud brood, met een alcoholgehalte van gemiddeld 1,2 procent.

Wij zijn benieuwd hoeveel van de voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk ingevoerd en gehandhaafd zullen worden. Het kan interessant lesmateriaal worden voor de overheden elders in Europa.

Dingeman Korf

En dit...

... was een geval van overmoed na fors alcoholgebruik met bijna fatale gevolgen.

Twee Zweden besloten na het consumeren van een flink aantal drankjes om hun steekbestendige vesten eens uit te proberen. Niet op tafel of aan de kapstok, maar aan het lichaam.

Na de tweede steek moest de ene man zwaargewond met spoed naar het ziekenhuis worden afgevoerd. Zijn alcoholische overmoed voerde hem regelrecht de ambulance in

* * *

... was een geval van vandalisme als gevolg van dronken rijden, met een kunstwerk als slachtoffer.

Een 41-jarige inwoner van Purmerend reed met zijn camper dwars over de rotonde in De Punt (Dr). Daar stond een kunstwerk dat niet tegen het geweld bestand bleek. De politie was snel ter plaatse. De alcomobilist werd meegenomen naar het bureau. Daar blies hij het enorm hoge promillage van maar liefst 2,6 promille. Ruim vijf keer het wettelijk maximum.

De man moest zijn rijbewijs en zijn auto tot nader order achterlaten op het bureau. Een psychologisch onderzoek zal moeten uitwijzen of hij zijn rijbewijs terug krijgt. Zo niet, dan zal hij zijn auto moeten verkopen. Verder eist de gemeente schadevergoeding

* * *

... was zware mishandeling gepleegd onder de invloed van alcohol.

Het gebeurde afgelopen juni in Groningen. De daders waren twee

studenten van resp. 21 en 23 jaar en een man van 30 jaar. In de Oosterstraat sloegen zij een man van 22 in elkaar. Die raakte daarbij bewusteloos en moest per ambulance naar het ziekenhuis worden vervoerd. Daar bleek hij een gebroken oogkas, een hersenschudding en wonden aan het hoofd te hebben opgelopen.

Getuigen vertelden de politie dat zij twee mannen hadden zien wegreppen. Die werden even later in een andere straat aangehouden.

Zowel de daders als het slachtoffer bleken onder de invloed van alcohol te verkeren

* * *

... maakte het de politie wel heel gemakkelijk.

Het gebeurde in juli in IJmuiden. Het gebeurde zoals zo vaak in de nacht van vrijdag op zaterdag. Een zwaar beschonken 62-jarige vrouw uit Haarlem reed een politieauto aan. Zij reed zonder licht en bleek bij nader onderzoek ruim 2 promille alcohol in haar bloed te hebben.

De vrouw moest haar rijbewijs inleveren en kreeg twee processen-verbaal voor rijden zonder verlichting en voor het in dronken toestand veroorzaken van een aanrijding

* * *

... geeft nog weer eens aan hoezeer de Westerse drinkgewoonte terrein wint in ontwikkelingslanden.

In India zijn de afgelopen twee jaar 56 piloten geschorst omdat zij met alcohol in hun bloed op het werk verschenen. Het ministerie van Burgerluchtvaart had besloten tot een strenge controle op de naleving van alle regels omdat kort daarvoor van twee piloten gebleken was dat hun diploma's ongeldig waren. De schorsingen waren het geheel onverwachte gevolg

Verschijsing G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 11 november gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 24 oktober bij de redactie.

Bijeenkomst Noord-Hollandse drankbestrijders in Enkhuizen

Op woensdag 5 oktober organiseert afdeling Enkhuizen van de Ando weer een contactbijeenkomst voor alle Noord-Hollandse drankbestrijders (uiteraard zijn belangstellenden van buiten de provincie ook welkom). De bijeenkomst wordt gehouden in De Nieuwe Doelen, Spoorstraat 2 (hoek Paktuinen).

Programma : zaal open om 10.00 u. Welkomstwoord door voorzitter om 10.45 u. Vervolgens een praatje van Marianne Zwaan over knipkunst. Om 12.00 u. is er een broodmaaltijd met soep. Om 14.00 u. middagprogramma met Bert Tielemans die vertelt over Jules de Corte en liedjes van hem zingt. Einde van de dag om 16.00 u.

Deelname aan de dag is gratis. In verband met de organisatie van de broodmaaltijd heel graag van te voren aanmelden bij Hester Ramkema (tel. 0228 - 316 078) of bij George Lub (tel. 0228 - 312 155).

**STICHTING ANGOB VOOR
EEN ALCOHOLVRIJE
LEEFSTIJL**

GEEN ALCOHOL IN STADIONS BIJ EK VOETBAL

Begin augustus besliste het Poolse parlement dat bij de Europese kampioenschappen voetbal in de stadions geen alcohol gedronken zal mogen worden. Die kampioenschappen worden volgend jaar zomer door Polen en de Oekraïne samen georganiseerd. Polen hoopt met dit verbod het dreigende supportersgeweld in het land tegen te gaan. Voor het verbod wordt de wet gewijzigd.

Tot nu toe zijn dranken met maxi-

maal 3,5 procent alcohol toegestaan bij grote publieksevenementen. Gezien de geweldsuitbarstingen bij eerdere Europese kampioenschappen, en ook bij binnenlandse competitiewedstrijden, achtten regering en parlement het raadzaam om het alcoholgebruik zoveel mogelijk in te perken.

Verder stemde het parlement in met snelrecht tijdens de Europese kampioenschappen en met elektronische bewaking van de hooligans.

Steeds meer eigen drank bij vierdaagse

WANDELFEEST TOT BIERFEEST VERWORDEN

De Nijmeegse wandelvierdaagse is zo langzamerhand van een sportief evenement veranderd in een publieksspektakel. Veel publiek komt uitsluitend als toeschouwer of voor de feesten. En daarmee heeft de commercie zich meester gemaakt van de Vierdaagse.

De Vierdaagse is nauwelijks meer van de wandelaars. Zij vormen nog slechts een minderheid van het bezoek. Drie jaar geleden merkte een kennis al tegen ons op dat het zo langzamerhand meer op een carnaval leek dan op een sportief evenement.

Aan een feestend publiek valt te verdienen. Meer dan aan de sportievelingen die 's morgens al vroeg op moeten, en dus ook vroeg naar bed gaan. Dus heeft de commercie zich meester gemaakt van de vierdaagse feesten. Er is een speciale organisatie

voor de feesten, die los staat van de organisatie van het wandelevenement. Die feestorganisatie wordt gedomineerd door de bierbranche en de horeca.

Dit jaar waren er veel klachten over het zelf meebrengen van bier door de feestgangers. Die wilden wel genieten van de muziek en de acts die de horeca georganiseerd had, maar geen horecaprijzen betalen voor hun bier. Dus namen zij zelf blikjes en flesjes mee in tassen en rugzakken. Een gedrag dat nog gestimuleerd werd door met name supermarkten, die breeduit adverteerden met gekoelde blikjes bier voor prijzen van één euro of iets meer. Minder dan de helft van de prijs die de horeca zegt te moeten rekenen (€ 2,30 tot 2,50).

De organisatie gaat nu bekijken of er voor volgend jaar één vaste prijs afgesproken kan worden.

BEGUNSTIGERSDAG 2011

Zoals wij reeds eerder meldden, houdt Stichting ANGOB zijn jaarlijkse begunstigersdag dit jaar op zaterdag 10 september in de kantine van alcoholvrije camping 't Spoek, op Spoekweg 55 te Beekbergen.

's Morgens wordt begonnen met het statutair verplichte punt informeren van de begunstigers over beleid en activiteiten van de Stichting in het afgelopen jaar (een beknopt jaarverslag zal ter plaatse beschikbaar zijn). Na een koffiepauze vervolgt de voorzitter met een praatje over de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot alcohol op wetenschappelijk en bestuurlijk gebied van het afgelopen jaar.

Vervolgens biedt het bestuur de bezoekers een broodmaaltijd aan. Om 14.00 uur is het woord aan onze gastspreker. Op het moment dat de copij voor dit nummer van de GO ter perse gaat, is nog niet bekend wie dat zal zijn. De ervaringen van voorgaande jaren laten echter zien dat het middagprogramma altijd zeer de moeite waard is.

Vanaf 10.30 u is de kantine open voor een welkom met een kopje koffie of thee. Het ochtendprogramma vangt aan om elf uur, het middagprogramma om twee uur. Vóór de lunch en na afloop van het middagprogramma is er ruime gelegenheid voor onderlinge gesprekken, voor een kijkje op de camping of nog even napraten met de gastspreker.

Deelname aan de dag is gratis. Wel graag van te voren aanmelden bij de secretaris (tel. : 072 - 53 35 192, mob. 06 22 345065, of per e-mail : wrpeereboom@hetnet.nl) in verband met de inkoop voor de lunch.

ALCOHOL EN CANNABIS OMVANGRIJKSTE PROBLEMEN

Het cannabisgebruik onder scholieren en werkende jongeren daalt, maar de hulpvraag blijft toenemen. Alcohol gevolgd door cannabis blijven de twee meest voorkomende oorzaken van verslavingsproblemen. Aldus de Nationale Drug Monitor 2010.

Alcohol bleef veruit het omvangrijkste verslavingsprobleem in ons land. Vorig jaar stonden ruim 34.600 mensen met een primair alcoholprobleem ingeschreven bij de verslavingszorg. Ongeveer eenzelfde aantal als in de twee voorgaande jaren, maar 40 procent méér dan in 2002. Het aandeel van de 55-plussers onder de alcoholverslaafden nam verder toe. Bijna een kwart van de alcoholcliënten viel in deze leeftijdsgroep.

Algemene ziekenhuizen registreerden ruim 5900 opnames van patiënten met een alcoholprobleem als hoofddiagnose en bijna 12.500 met alcoholproblematiek als neven-diagnose. Het aantal opnamen van jongeren nam in twee jaar tijd met 25 procent toe, en bedroeg in totaal 887 gevallen (hoofd- en neven diagnoses gezamenlijk). Het Nederlands Signaleringscentrum Kindergeneeskunde (NSCK) meldde eerder een aantal van 684 opnamen van comazuipers beneden 18 jaar.

Eerdere onderzoeken hebben uitgewezen dat het aantal alcoholverslaafden onder de bevolking ongeveer het tienvoudige bedraagt van het aantal patiënten dat zich tot de verslavingszorg wendt. Dat betekent dat in ons land zo'n 350.000 mensen met alcoholverslaving te kampen hebben!

Eén op de vier Nederlanders van 16 jaar en ouder heeft wel eens gebloed. Eén op de 25 is een min of meer regelmatige gebruiker van cannabis (4% van de volwassen bevolking). Het aantal alcoholgebruikers ligt met ca 85% van de volwassen bevolking veel hoger.

Bijna één derde van de cannabisgebruikers blowt (bijna) dagelijks. Dat zijn er in ons land circa 141.000. Een aantal dat al kleiner is dan het aantal van 350.000 van de alcoholverslaafden. Bovendien zijn niet alle dagelijkse gebruikers van cannabis verslaafd.

In de verslavingszorg blijft het aantal hulpvragenden met een cannabisprobleem toenemen. Vorig jaar waren dat er ruim 8800. Veel minder dus dan de ruim 34.600 met een alcoholprobleem. Maar vergeleken met tien jaar geleden betekent een aantal van ruim 8800 een toename met ruim 5300. Hier komt een lange-termijneffect om de hoek kijken. Jarenlang gebruik zonder problemen, kan op een gegeven omslaan en toch tot problemen leiden. Het aantal probleemgevallen kan daardoor toenemen zonder dat er sprake is van een toename van het gebruik.

Verheugend is het feit dat er de laatste jaren sprake is van een lichte

daling van het aantal cannabisgebruikers onder scholieren. Vorig jaar bedroeg dat 5 procent.

Bij andere drugs is het aantal hulpzoekenden een stuk kleiner dan bij cannabis. Van de volwassen inwoners van ons land heeft 1,3 procent ervaring met GHB. Voor velen blijft het bij een kortstondige kennismaking. Slechts 0,4 procent heeft het afgelopen jaar nog gebruikt. Het aantal dat als gebruiker betiteld kan worden, ligt naar schatting bij circa 22.000 personen. Eenzelfde aantal is gebruiker van amfetamine ("speed").

Ecstasy (XTC) wordt vaker gebruikt dan GHB. Ongeveer 1,4% van de volwassen inwoners van ons land heeft het afgelopen jaar gebruikt. Het percentage recente gebruikers ligt daarmee een stuk boven het Europese gemiddelde van 0,8 procent. Desondanks blijft de hulpvraag beperkt. Minder dan 1 procent van de drugscliënten heeft een primair ecstasyprobleem.

Als wij kijken naar overzicht van de politie over de delicten tegen de Opiumwet, dan zien wij de afgelopen jaren een daling van het aantal harddrugs delicten en een stijging van de softdrugs delicten. Eenzelfde ontwikkeling dus als die van de hulpvraag bij de verslavingszorg, waar ook de harddrugs een steeds kleiner aandeel krijgen. Wel is er rond de harddrugs meer georganiseerde criminaliteit (vooral rond cocaïne). Van de inwoners van de gevangenen, zit 22 procent een straf uit wegens overtreding van de opiumwet.

Dingeman Korf

ALCOHOL EN CANNABIS
VERHOGEN DE
RISICOBEREIDHEID

Kinderen gescheiden ouders vaker aan drugs of drank

Scheiden van de ouders vergroot de kans dat kinderen agressief gedrag gaan vertonen, drugs gaan gebruiken of zich aan drank te buiten gaan. Aldus de uitkomst van een onderzoek door mevr. J. Deforce van de universiteit van Leuven (België).

Voor haar onderzoek ondervroeg mevr. Deforce meer dan 1500 jongeren tussen de 11 en 21 jaar. Bijna één derde van hen had gescheiden ouders. Deze groep vertoonde meer delinquent gedrag dan statistisch gezien verwacht mocht worden. Zo kwamen dochters van gescheiden ouders bijna tweemaal zo vaak met de politie in aanraking als dochters van samenwonende ouders.

Eenzelfde trend was te zien bij alcohol- en drugsgebruik. Kinderen van gescheiden ouders gebruikten bijna tweemaal zo vaak drugs als kinderen van samenwonende ouders. Dit gold voor zowel soft- als harddrugs. Ook gebruik van tabak en verslaving aan tabak lagen hoger bij kinderen van gescheiden ouders.

Bij alcohol was iets soortgelijks te zien. Bijna 42 procent van de jongens met samenwonende ouders had nog nooit alcohol gedronken. Van de jongens uit een gebroken gezin had slechts ruim 25 procent nog nooit alcohol gedronken.

Mevr. Deforce heeft aanwijzingen dat niet de scheiding op zichzelf, maar de toestanden er omheen voor problemen zorgt bij de jongeren. Waar ouders in goede verstandhouding uit elkaar zijn gegaan, blijken jongeren de scheiding beter te verwerken dan waar voorafgaand aan de scheiding verkillung van de sfeer in huis en ruzies hebben plaatsgevonden.

Professor dr. K. Matthijs van het Centrum voor Sociologisch Onderzoek van de universiteit van Leuven geeft als commentaar dat de uitkomst van het onderzoek niet onverwacht komt. Eerder buitenlands onderzoek heeft iets soortgelijks aangetoond. De kans op verslaving of crimineel gedrag daalt naarmate ouders meer betrokken zijn bij hun kinderen. Meer contact, meer controle en meer ondersteuning verminderen de kans op afwijkend gedrag van de kinderen.

Kinderpedagoge M. Bisschop had de uitkomst ook min of meer wel verwacht. "Mensen vergeten al te vaak in wat voor moeilijke situatie kinderen van gescheiden ouders soms leven. Ze worden van de ene ouder naar de andere gesleurd, waar ze allerhande verwijten over mama of papa te horen krijgen. Dat gaat gepaard met woede en onzekerheid en uit zich meer dan eens in uitdagend en moeilijk hanteerbaar gedrag".

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

111-de jaargang no. 6

november-december 2011

ALCOHOLRECLAME OVERSCHADUWT DE FEESTDAGEN

Reclame heeft tot doel de verkoop van een product te stimuleren. Reclame wordt gewoonlijk gemaakt voor materiële, verkoopbare zaken. In reclame-uitingen wordt die materiële zaak gekoppeld aan immateriële zaken. Die laatste worden vaak breeduit geëtaleerd. Met andere woorden de reclame suggereert dat er met de aankoop van het geadverteerde product meer gekocht wordt dan alleen maar het product.

De klant wordt voorgespiegeld dat hij zich trots mag voelen als hij het product heeft gekocht, dat hij zich gelukkiger, vrolijker, succesvoller, gezonder of machtiger zal voelen. De materiële zaak wordt voorgesteld als middel om een immaterieel doel te bereiken. De reclame trekt daarmee immateriële zaken als gevoelens in de materiële en consumptieve sfeer. Kritisch beschouwd verkoopt de reclame ons daarmee echter illusies.

Het besef dat gevoelens van vreugde, van genieten ook bereikbaar zijn met immateriële, soms zelfs gratis zaken, komt in de reclame uiteraard helemaal niet aan de orde. Onze consumptiemaatschappij heeft het gratis genieten met de vuilnisman meegegeven.

Zo probeert de alcoholreclame ons te doen geloven dat zonder het geadverteerde drankje onze vreugde of ons succes maar half is. Alcohol wordt getoond als vaste begeleider bij vreugdevolle momenten in het leven, als vaste begeleider van succesvolle of aantrekkelijke mensen, ja zelfs als vergroter van de feestvreugde. Die reclame probeert onze denkwijze te beïnvloeden. Wij moeten ertoe gebracht worden dat wij ons geen vreugde, succes of aantrekkelijkheid meer kunnen voorstellen zonder drank. Alcohol als de gelukkig makende toverdrank uit sprookjes.

Als wij logisch denken, weten wij wel dat er aan alcoholgebruik ook een andere kant zit. Dat alcohol ook in staat is om vreugde in verdriet te veranderen, vriendschap in vijandschap, huwelijken in scheidingen, succes in debâcle. Dat aspect wordt niet getoond in de reclame. De reclame heeft het altijd over een "goed glas wijn". Dat drukt het "slechte glas" uit ons bewustzijn weg.

De komende tijd worden wij weer overspoeld door reclame voor alcoholhoudende dranken. Die reclame legt een koppeling tussen de komende feestdagen en de betreffende drank. Geen kerstdiner zonder een "goed" glas wijn, ja het nieuwe jaar zal niet beginnen als wij geen champagne in huis halen.

De illusies die de alcoholreclame ons verkoopt hebben een gevaarlijke kant. Mensen die een gebrek aan vreugde of sociaal succes ervaren, kunnen verleid worden om te proberen daar kunstmatig in te voorzien met behulp van drank. Door de invloed van de reclame zijn bij hen oorzaak en gevolg onontwarbaar verstrengeld geraakt. Vreugde en succes kunnen echter slechts bereikt worden door er moeite voor te doen.

In eerste instantie lijkt de vlucht in de drank te werken. Alcohol verzwakt ons waarnemingsvermogen, verzwakt ons logisch denkvermogen, benevelt de helderheid van geest. Door de afzwakking van het waarnemingsvermogen dringen onaangename prikkels minder door tot het bewustzijn. Daardoor voelt men zich wat beter. Men legt soms gemakkelijker contacten, maar ziet niet dat men vaak naar een lager niveau afzakt. De reden waarvoor men alcohol gebruikt, is de slechtst mogelijke reden daarvoor. Zo raakt men ongemerkt op het hellend vlak van de verslaving.

Dr.ir. D. Korf

GROOT-BRITTANNIË VERZUIPT ZIJN TOEKOMST

Polikliniek voor zuipjongeren in Groningen gevraagd

In 2006 startte kinderarts Nico van der Lely samen met kinder- en jeugdpsychologe Mireille de Visser de eerste polikliniek voor jongeren met acute alcoholproblemen. Dat was in het Reinier de Graafziekenhuis in Delft. De goede resultaten die hier behaald werden, waren aanleiding om in de zomer van 2008 een soortgelijke kliniek op te zetten in Eindhoven. In de winter daarop volgden het Medisch Centrum Leeuwarden en het Westfries Gasthuis in Hoorn. Daarna volgden nog Hardenberg en Amsterdam.

Het aantal comazuipers en net-niet-comazuipers die ook medische behandeling nodig hebben, is de afgelopen jaren bijna explosief toegenomen. Daardoor is er behoefte aan een zevende jongerenkliniek. De CU heeft daarvoor Groningen voorgesteld.

Op zichzelf is het een trieste zaak dat er nog een alcoholpoli voor jongeren bij moet komen. Achter de aantallen gaat heel veel menselijke ellende schuil.

De noodzaak van nog een poli onderstreept overigens nog eens dat het Nederlandse alcoholbeleid weinig zoden aan de dijk zet, en dus hoognodig moet worden aangescherpt. Daar voelt de huidige minister echter niets voor.

Alcoholdoden steeds jonger in Ierland

Ziekte en sterfte ten gevolge van alcoholische leverziekten, zijn in Ierland in dertien jaar tijd bijna verdrievoudigd. Bijzonder verontrustend is de toename van twintigers en dertigers die daaraan lijden en sterven. De Health Research Board (HRB) heeft alarm geslagen.

De alcoholconsumptie per inwoner vertoont door de jaren in Ierland en Nederland globaal eenzelfde beeld. In 1960 dronken de Ieren iets meer dan de Nederlanders. In 1985 bereikte het Nederlandse alcoholgebruik zijn hoogtepunt, en dronken wij bijna 50 procent meer dan de Ieren. In 1995 waren de rollen weer omgedraaid, en dronken de Ieren weer iets (ca. 10 procent) meer dan de Nederlanders. Kortom, in beide landen een enorme stijging van de alcoholconsumptie sinds de vijftiger jaren, en een stabilisering vanaf 1990.

De wijze van consumeren is echter verschillend geweest. In Ierland werd traditioneel veel bier gedronken. Dat gebeurde vooral in de pub. Vroeger kwam er in veel huishoudens geen alcohol de deur in. In Nederland is altijd meer thuis gedronken. De opkomst onder jongeren van het "drinken om dronken te worden" heeft de verschillen tussen beide landen verkleind.

De onderzoekers van de HRB hebben geconstateerd dat ziekenhuisopnamen wegens alcoholische leverziekten in dertien jaar tijd zijn toegenomen van

Engelse jongeren zijn samen met hun Nederlandse leeftijdgenoten de jongeren die het vaakst en het meeste drinken van Europa. Dat is al enkele jaren bekend. Maar de problemen beperken zich niet tot de jongeren.

De National Health Service maakte afgelopen zomer bekend dat het aantal ziekenhuisopnamen per jaar ten gevolge van alcoholgebruik tot boven het miljoen was gestegen. Over de afgelopen tien jaar is sprake van een verdubbeling. Alleen al van 2009 naar 2010 trad een toename van 12 procent op.

De ziekenhuisopnamen omvatten zowel lichamelijke ziekten als geestesziekten. De NHS noemt voor de lichamelijke kant met name leverziekten, ongevallen en sommige vormen van kanker. Aan de geestelijke kant betreft het vooral verslaving en psychosen. Twee van de drie gevallen betroffen mannen.

ALCOHOL VERGROOT DE
KANS OP DIVERSE VORMEN
VAN KANKER

De organisatie Alcohol Concern heeft berekend dat bij ongewijzigd beleid in 2015 het aantal van anderhalf miljoen ziekenhuisopnamen bereikt zal worden. Dat gaat de NHS 3,7 miljard Britse ponden kosten.

De alcoholsterfte neemt iets minder snel toe dan het aantal ziekenhuisopnamen. De laatste verdubbeling heeft veertien jaar gekost.

Het onderzoeksbureau YorkTest heeft bij een steekproef van 2000 personen nagegaan hoe vaak de gemiddelde volwassen Brit met een kater te kampen heeft. Dat kwam uit op 24 dagen per jaar. Zij hebben dan zware hoofdpijn, zijn misselijk en veelal niet in staat om te werken. Sommigen hebben daarnaast last van beven (8 van de 10), zware vermoeidheid (7 op de 10) duizeligheid en zweetaanvalen.

De katerdagen zijn zaterdag, zondag en maandag. De helft van de mensen met een kater op maandag meldt zich ziek. Tien procent van hen deed dat meerdere malen en kreeg om die reden ontslag. Ook van degenen die met een kater aan het werk gingen, kreeg een deel ontslag. Wegens onvoldoende arbeidsprestatie.

Uit de gegevens berekent YorkTest dat de gemiddelde volwassen Brit tijdens zijn volwassen leven op 1452 dagen een kater heeft. Afgerond dus vier jaar van zijn leven!

In het licht van het voorgaande is het onbegrijpelijk dat het Britse bedrijfsleven niet in opstand komt, en van de regering maatregelen eist om deze schadepost tegen te gaan.

Het algemene belang van het bedrijfsleven gaat hier lijnrecht in tegen het belang van de alcohollobby. Tot nu toe heeft die lobby namelijk elke aantasting van de positie van de alcohol weten tegen te gaan, inclusief de verlaging van de alcoholgrens in het verkeer naar het Europese niveau van 0,5 promille.

Dingeman Korf

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel. 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

Likorettes opvolgers voor de breezers ?

De weg naar de jeugd loopt via de supermarkt. Dat weet de alcoholbranche maar al te goed. Wil zij jongeren vanaf 16 jaar als klant, dan moeten haar producten in de supermarkt staan. Sinds duidelijk werd dat de teruggang van de breezers blijvend was, werkt zij daarom aan opvolgers. Het lijkt er op dat de likorettes de nieuwe breezers worden.

Het woord likorette is een verkleinwoord van likeur. Een likeurtje dus. Maar niet in de betekenis van een klein glaasje likeur, maar van een minder sterke likeur. Gewone likeur is een zoete sterke drank, met meestal een alcoholgehalte tussen de 15 (het wettelijk minimum) en 35 procent. Een enkele soort gaat boven de 35 procent uit. Er zijn vruchtenlikeuren, kruidenlikeuren, enz.

In Nederland bepaalt de wet dat in supermarkten alleen zwak-alcoholhoudende dranken verkocht mogen worden. De grens tussen zwak- en sterk-alcoholhoudend is getrokken bij 15 procent alcohol. Aangesterkte wijnen als port, sherry en vermouth mogen dus net zo min als likeuren in de supermarkt verkocht worden.

Om het verbod op sterke drank in de supermarkt te omzeilen, heeft de alcoholbranche de likorettes bedacht. Dat zijn likeuren met een alcoholgehalte net beneden de 15 procent. Meestal is het alcoholgehalte ongeveer 14,5 procent, soms net op het randje van het verbod met 14,9 procent.

Breezers zijn zoete drankjes met meestal eenzelfde alcoholpercentage als bier. Zij smaken ongeveer naar fruit, bloemen of kindersnoep. De sterke smaakstoffen en het hoge suikergehalte maken dat de drinker nauwelijks merkt dat hij ook alcohol binnen krijgt. Door dit alles sluiten de breezers naadloos aan bij de smaak van kinderen. Maar door het drinken van breezers raakt de consument wel gewend aan het effect van alcohol op zijn lichaam en geest.

Op grond van hun alcoholgehalte (rond de 5 procent) mogen breezers in de supermarkt verkocht worden. Vanaf

hun ontstaan na de tweede wereldoorlog, hebben de supermarkten nooit veel werk gemaakt van de handhaving van de leeftijdsgrens van 16 jaar voor zwak-alcoholhoudende dranken. Dat had tot gevolg dat de breezers vanaf het moment van hun lancering een doorslaand verkoop succes werden onder de 12- tot 17-jarigen.

In 2002 bereikte de verkoop van de breezers zijn top. Daarna ging het bergafwaarts, mede door het feit dat steeds meer ouders overtuigd raakten van de onwenselijkheid van alcoholgebruik beneden de leeftijd van 16 jaar. Naast de breezers verschenen omstreeks die tijd ook sterkere zoete drankjes in de supermarkten: likorettes als Malibu en Passoa (met ca 14,5 procent alcohol).

Omstreeks 2007 werd duidelijk dat het teruglopen van de verkoop van breezers geen tijdelijke zaak was. De alcoholbranche lanceerde daarop steeds meer drankjes die in de supermarkt verkocht mogen worden, vooral likorettes. Zoet en appellerend aan de smaak van jonge consumenten. Zo kregen wij drankjes als Safari, Royalty, Apfelkorn, Dropshot en dergelijke. Wij schreven daarover reeds in 2008.

ALCOHOL TAST VOORAL VERBALE GEHEUGEN AAN

Er wordt ook in Amerika door jongeren steeds meer alcohol gedronken. Nu is het al heel lang bekend dat alcohol slecht voor je leervermogen is. Amerikaanse onderzoekers wilden heel precies weten hoe slecht, en specifiek bij studenten van 18 tot en met 20 jaar.

De onderzoekers onder leiding van prof.dr. Maria Parada selecteerden 122 studenten van genoemde leeftijdsgroep die als proefpersoon wilden fungeren. Ongeveer de helft van hen dronk regelmatig (vooral in de week-einden) veel alcohol (meer dan 6 glazen op een avond), de andere helft niet. De onderzoekers namen de vrijwilligers diverse tests af, zowel kort na het alcoholgebruik als na geruime tijd.

De belangrijkste conclusie van de onderzoekers was dat alcohol vooral het verbale geheugen aantast. Mondelinge informatie werd heel slecht onthouden. Schriftelijke (visuele) informatie bleef iets beter onthouden, maar altijd nog aanzienlijk slechter dan zonder alcoholgebruik. Dat gold onafhankelijk van de intelligentie van de proefpersoon of van diens druggebruik.

Ook bleek uit het onderzoek dat er op dit punt geen verschil is tussen jongens en meisjes. Bij beiden werd het geheugen, en vooral het verbale geheugen in gelijke mate aangetast. Op dit punt zijn

Onlangs kwam het Diageo concern met de nieuwe likorette "Baileys Variatie". Volgens de fabrikant is het speciaal bedoeld voor vrouwen tussen de 25 en 40 jaar. Als aanbeveling schrijft men er nog bij "door verlaagd alcoholpercentage nu ook verkrijgbaar in de supermarkt. Bezoek aan de slijter is hierdoor niet meer noodzakelijk".

Het is dus duidelijk de bedoeling van Diageo dat ook jongeren beneden de 18 die likorette gaan kopen. Anders had men wel een iets hoger alcoholgehalte aangehouden en de vrouwen waar men op zegt te doelen, gewoon naar de slijter laten gaan.

De slijters voelen zich gepasseerd en zijn boos. Het CBL lacht in zijn vuistje, want er wordt extra omzet voor de supermarkten binnengehaald. Het alcoholbeleid wordt lek geschoten.

De jeugd is de dupe. En de overheid doet niets, want het kabinet wil zoveel mogelijk vrijheid voor ondernemend Nederland.

Dingeman Korf

vrouwen dus niet kwetsbaarder voor alcohol dan mannen.

De onderzoekers verklaren hun resultaten uit aantasting van het hersendeel hippocampus. Dit deel speelt een belangrijke rol bij het leerproces en het geheugen. Op de leeftijd van de onderzochte studenten is dit hersendeel nog volop in ontwikkeling.

Uit onderzoek van de hersenen van overleden alcoholisten, is al een halve eeuw geleden gebleken dat jarenlang fors alcoholgebruik de hippocampus aanzienlijk doet krimpen. Blijkbaar vindt er volgens de onderzoekers ook bij de redelijk hanteerbare hoeveelheid alcohol uit hun onderzoek al enig functieverlies van de hippocampus op.

De resultaten van hun onderzoek geven de onderzoekers aanleiding om te pleiten voor meer informatie over dit effect van alcoholgebruik bij de voorlichting. Nu ligt volgens hen in de VS de nadruk teveel op gevolgen als verkeersongevallen en geweld. De gevolgen voor iemands carrière kunnen aanzienlijk zijn.

Feesten zonder alcohol succesvol

BIEDT JONGEREN ALTERNATIEF VOOR ALCOHOL

De gemiddelde Nederlandse jongere drinkt regelmatig alcohol. In sommige gevallen loopt dat schrikbarend uit de hand. Van diverse zijden wordt daar wat tegen gedaan. Het afgelopen jaar hebben de frisfeesten voor 16-minners terrein gewonnen.

Alcoholgebruik door jongeren onder de twintig jaar leidt al vele jaren tot onaantvaardbare problemen. De overheidsvoorlichting van "drank maakt meer kapot dan je lief is" die in 1986 startte, bleek geen vat te hebben op deze leeftijdsgroep. Al na enkele jaren werden dan ook campagnes opgezet speciaal gericht op jongeren. Het Trimbos Instituut bouwde zijn schoolvoorlichting fors uit.

Enkele jaren geleden bleek uit wetenschappelijk onderzoek dat ouders meer invloed hebben op het alcoholgebruik van hun nog (te) jonge kinderen, dan tot die tijd gedacht werd.

Dus kwamen er voorlichtingsavonden voor ouders van middelbare scholieren. Dat heeft effect gehad. Het

(regelmatig) drinken door jongeren beneden 16 jaar is de afgelopen jaren afgenomen.

Frisfeesten in opmars

Jongeren zoeken gezelligheid, willen graag onder elkaar zijn. Dat zoeken zij vaak in disco's, cafe's, "zuipketen" of sportkantine. Daar staan zij echter bloot aan alcoholreclame en aan sociale druk om mee te doen met het alcoholgebruik. Alcoholvrije alternatieven waren er tot enkele jaren geleden nauwelijks, en zeker niet op regelmatige basis. Het afnemen van het alcoholgebruik door 16-minners heeft de ruimte voor alcoholvrije ontspanning voor jongeren steeds groter gemaakt. Daar zijn diverse exploitanten op ingesprongen.

En dit...

... was grove mishandeling na zwaar drinken. Het gebeurde afgelopen zomer op een vroege zondagochtend rond 4 uur in Eibergen.

Twee Enschedeërs van respectievelijk 25 en 27 jaar hadden de hele nacht flink zitten hijsen. Na het verlaten van het café kregen zij op straat onenigheid met een 26-jarige man uit Groenlo, die ook niet helemaal nuchter was. De vlam sloeg in de pan, één van de Enschedeërs sloeg een fles stuk en gingen daarmee de man uit Groenlo te lijf. Die liep ernstige verwondingen op aan zijn handen en in zijn gezicht en moest in het ziekenhuis worden opgenomen.

De daders werden gearresteerd en zullen zich t.z.t. voor de rechter moeten verantwoorden. Wat maakt alcohol het uitgaan toch gezellig

* * *

... waren alcomobilisten die door hun alcoholgebruik letterlijk de weg kwijt raakten. Wij zagen de afgelopen twee maanden drie gevallen in de krant.

Eind augustus reed een 18-jarige man uit Buren, niet in het bezit van een rijbewijs, veel te hard door Beusichem, raakte van de weg af en belandde dwars door de heg in een tuin. Hij had 1,5 promille alcohol in zijn bloed. In Haren reed een 22-jarige dronken chauffeur uit Hoogezand met zoveel geweld op een huis af dat hij pas in de voorkamer tot stilstand kwam. Hij

mocht zijn rijbewijs inleveren. Het derde geval speelde in Brabant, waar een 26-jarige alcomobilist uit Boxmeer het kunstje van de man uit Hoogezand herhaalde.

Wordt het niet tijd om een alcoholslot op alle auto's verplicht te stellen

* * *

... was een carrière die een forse deuk opliep door alcoholgebruik.

Een Delftse wijkagente werd geschorst nadat zij in privétijd met haar scooter een fietser aanreed. De fietser raakte lichtgewond en kon na behandeld te zijn in het ziekenhuis naar huis.

Een blaastest wees uit dat de agente had gedronken. Haar promillage wilde de politie niet bekend maken.

De korpsbeheerder van Haaglanden neemt de zaak hoog op. Agenten hebben volgens hem een voorbeeldfunctie. Wat er verder gaat gebeuren wordt later bepaald

* * *

... was een geval van door alcohol op hol geslagen fantasie.

Een 35-jarige man uit Oude Pekela belde in de late zondagnacht de politie. Hij vertelde dat zijn auto was gestolen bij het benzinestation. De politie vond zijn verhaal wat warrig, maar ging voor alle zekerheid op onderzoek.

De auto bleek in de buurt in de bosjes te liggen. De motor was nog warm en de portieren waren op slot. De politie ging de man vertellen dat zijn auto gevonden was. Daarbij rook de politie alcohol. Bovendien bleek de man de sleutel van de auto in zijn zak te hebben. Zijn hele verhaal was een verzinsel om te verbergen dat hij dronken de bosjes in was gereden

Zo is er tegenwoordig de organisatie FRIS die alcohol- en drugsvrije feesten organiseert voor jongeren tussen de 12 en 15 jaar. Daarvoor worden sporthallen, disco's of commerciële zalen afgehuurd. Inmiddels heeft FRIS ruim 200 feesten georganiseerd, verspreid over 19 verschillende plaatsen, van West-Friesland tot Groningen en de Achterhoek. Het bezoekersaantal schommelt tussen de 200 en 1000. In sommige plaatsen vindt elke maand zo'n frisfeest plaats.

Ook individuele zaalverhuurders organiseren frisfeesten. Bijvoorbeeld in Barger-Compascuum, waar in De Kloeck een "back to school party" de eerste keer al ruim 300 bezoekers trok. Er kwamen zoveel positieve reacties, van zowel jongeren als ouders, dat de verhuurder meteen besloot het feest voortaan viermaal per jaar te houden.

Naast FRIS zijn er nog enkele andere organisaties, die soms op regionale basis, regelmatig frisfeesten organiseren.

Ook niet-commercieel

Naast de op commerciële basis georganiseerde frisfeesten, lopen er in diverse regio's verspreid over het land, projecten om jonge jongeren een alcoholvrije omgeving te bieden voor hun uitgaan. Zo loopt er in Rivierland een project "niks mis met fris". Daarin wordt samengewerkt met GGD, gemeenten en politie. Hier wordt getracht door afspraken met scholen, sportclubs en dergelijke, alcoholvrije feesten voor 16-minners te realiseren. In andere regio's in Brabant en Gelderland lopen vergelijkbare projecten.

In het Noorden van het land loopt een actie onder de al evenzeer pakkende slagzin "16 min, fris is in". Daarbij wordt het initiatief meer bij de jongeren zelf gelegd. Zij verklaren een jaar lang geen alcohol te zullen drinken. Min of meer vergelijkbaar dus met het "Gouden Boek" van Jan Harders uit de veertiger en vijftiger jaren in Amsterdam.

Te hopen valt dat de kennismaking met alcoholvrij uitgaan, ook zal leiden tot een vermindering van het drinken door 16- en 17-jarigen. Want die leeftijdsklasse levert de meeste comazuipers. Overigens blijven wij van mening dat er één leeftijdsgrens voor alle soorten drank bij minimaal 18 jaar moet komen. Maar daarvoor zullen wij op zijn minst moeten wachten tot er een andere minister van volksgezondheid is gekomen.

Dingeman Korf

POMPHOUDERS GAAN DWARSLIGGEN

Sinds elf jaar mag er geen alcoholhoudende drank verkocht worden bij benzinestations. De tankstationhouders willen van dat verbod af en roepen op om het massaal te overtreden. Het lijkt er gelukkig op dat zij alleen staan. Regering, parlement en zelfs de Stiva reageren afwijzend.

Voorzitter Klok van de Belangenvereniging Tankstationhouders (Beta) meent dat er sprake is van discriminatie. Wegrestaurants mogen wel drank verkopen, zelfs voor gebruik ter plaatse. Dat levert meer gevaar voor het verkeer op dan de lichtalcoholhoudende dranken voor thuisgebruik die hij zegt te willen verkopen.

Hoe hij denkt te controleren of die drank inderdaad thuis geconsumeerd wordt, en niet bij een picknick in het bos, vertelt hij er niet bij. Met betrekking tot het gevaar voor het verkeer, denken wij dat een krat bier van het tankstation, die leeggedronken wordt bij het hengelen of bij een picknick, meer gevaar oplevert dan de verkoop per glas in een restaurant.

Wietpas mist juridische basis

Het leek zo'n mooi plan van minister Opstelten: maak van coffeeshops besloten clubs waar alleen Nederlanders met een lidmaatschapskaart soft drugs kunnen kopen. Daardoor zou het drugstoerisme in de grensstreek tot het verleden behoren. Er zijn echter juridische obstakels.

De minister wil dat coffeeshops verplicht uitsluitend Nederlandse bezoekers toelaten, en wel op basis van lidmaatschap. De leden van de coffeeshop krijgen een clubpas (wietpas) die getoond moet worden bij het kopen van soft drugs. Kopen zonder pas, of verkopen aan iemand zonder pas, is strafbaar.

Om dit plan uit te voeren, zouden allereerst de voorwaarden waaraan de eigenaars van coffeeshops zich strikt moeten houden (de zogenaamde gedoogcriteria) moeten worden uitgebreid. De vraag is of die criteria dan een wettelijke basis moeten krijgen. Als dat gebeurt betekent het een verkapte legalisering.

Als een coffeeshop op die manier een besloten club wordt, komt die overeen met een vereniging. Echter een vereniging met een doelstelling die formeel in strijd is met de wet. De vereniging is daardoor in strijd met de rechtsorde, en kan dus nooit erkend worden. Van de coffeeshops wordt dus geëist dat zij een verboden vereniging oprichten. Dat kan het ministerie wettelijk gezien helemaal niet eisen van de coffeeshops.

Weren van buitenlanders uit de coffeeshops betekent verder discriminatie. Iets wat de Grondwet verbiedt.

Tenslotte: wie lid wordt van een dergelijke besloten en verboden club, geeft zichzelf aan als dader van een strikt genomen strafbaar feit. Dat mag van de leden nooit gevraagd worden.

Overigens heeft de Angob twaalf jaar geleden al te kennen gegeven dat er naar haar mening ook voor wegrestaurants een alcoholverbod zou moeten komen. Wij zijn dan ook van mening dat het bestaande verbod niet ingetrokken moet worden, maar juist uitgebreid. Je moet een kat, c.q. automobilist, niet op het spek binden.

Klok voert verder als argument aan dat in ons omringende landen wel drank in flesjes of blikjes verkocht mag worden door tankstations. Hij noemt met name Duitsland. Daar kun je natuurlijk tegenover stellen dat er in de Skandinavische landen of in de Verenigde Staten een verbod geldt vergelijkbaar met het Nederlandse. Moeten wij de situatie van een ander land hier wel kopiëren? Zo ja, van welk land dan?

Klok hoopte voor zijn pleidooi een gewillig oor te vinden bij de huidige regering. Per slot van rekening heeft die ook de maximumsnelheid ver-

hoogd. Regering en ook het parlement reageerden echter afwijzend. De wet is op democratische wijze tot stand gekomen. Wijziging zal dan ook door het parlement moeten geschieden. De oproep van de pomphouders tot burgerlijke ongehoorzaamheid, is sabotage van het Nederlandse rechtssysteem.

Veilig Verkeer Nederland noemde afschaffing van het verbod absoluut onaanvaardbaar. Sinds 2001 is het aantal drankgerelateerde verkeersslachtoffers met 20 procent gedaald. Daar heeft het verbod op de verkoop van drank in tankstations ook aan bijgedragen. Alcohol en verkeer is simpelweg een foute combinatie.

Ook de Stiva, het samenwerkingsverband van producenten en importeurs van drank, is afwijzend. Men vindt het onbegrijpelijk dat de pomphouders kiezen voor burgerlijke ongehoorzaamheid om hun standpunt naar voren te brengen. De daling van het aantal drankrijders, is alle reden om door te gaan met de gevolgde aanpak. Alcohol voor thuisgebruik is op tal van andere plaatsen verkrijgbaar.

Het ziet er dan ook naar uit dat de pomphouders bakzeil zullen moeten halen.

Dingeman Korf

Fietsongevallen door alcohol toegenomen

Volgens cijfers van de SWOV is het aantal dodelijke fietsongevallen de afgelopen tien jaar gedaald. Het totale aantal fietsongevallen is daarentegen toegenomen. Bij de letselongevallen is het alcoholaandeel gestegen.

Meer dan de helft van de ernstig gewonden in het verkeer is fietser. De afgelopen tien jaar is hun aantal met ruim een kwart toegenomen. Ongeveer 85 procent van die gewonden is slachtoffer van een ongeval waarbij geen motorvoertuig is betrokken. Een groot deel van de laatste groep bestaat uit enkelvoudige ongelukken, waarbij helemaal geen aanrijding met een andere weggebruiker heeft plaatsgevonden.

Van de fietsongevallen waarbij wel een aanrijding heeft plaatsgevonden, betreft ruim de helft een botsing met een andere fietser of bromfietser. Bij ruim 40 procent van de aanrijdingen van fietsers is een motorvoertuig betrokken.

Aanrijdingen met een motorvoertuig hebben direct veel ernstiger gevolgen. Van de fietsongevallen met dodelijke afloop, was slechts bij 2 procent een botsing met een brom- of snorfiets de oorzaak. Botsing met een vrachtauto of autobus veroorzaakte in 22% van de gevallen de dood van de fietser.

Driekwart van de fietsongevallen met dodelijke afloop betrof botsing met een personenauto of bestelwagen. In 2010 bedroeg het totale aantal omgekomen fietsers 162. Dat is ongeveer een kwart minder dan in 2000.

Fietsongevallen met verwondingen leidden in 2009 tot bijna 50.000 behandelingen op SEH-afdelingen

(Spoedeisende Eerste Hulp) van ziekenhuizen. Het grootste deel van hen kon na behandeling naar huis. In zo'n 6500 gevallen was het letsel zo ernstig dat opname en behandeling in het ziekenhuis noodzakelijk bleek.

Van de 6500 ernstig gewonden bleek ongeveer 5 procent alcohol gedronken te hebben. Vooral in de weekendnachten rijden steeds meer fietsers met een slok op. Botsing met een boom, een andere fietser, een gebouw of het wegdek, leidt dan vaak tot verwondingen.

Zo was in 1993 van de weekendongevallen waarbij geen motorvoertuig betrokken was, in de leeftijdsgroep van 18 tot en met 24 jaar, bij een kwart van de gevallen sprake van alcoholgebruik. In 2008 was in deze leeftijdsgroep 58 procent van de ongevallen (mede) aan alcoholgebruik te wijten. In de leeftijdsgroep van 25 tot en met 59 jaar was in 1993 in 21 procent van de gevallen sprake van alcoholgebruik en in 2008 in 44 procent van de gevallen.

De vraag is nu: zijn de fietsers meer gaan drinken, of kiezen steeds meer drinkers ervoor om per fiets te gaan stappen?

Zoals wij vier maanden geleden reeds meldden, heeft de SWOV de overheid opgeroepen om het fietsen onder invloed van alcohol harder aan te pakken.

Dingeman Korf

Verslag begunstigersdag 2011 van Stichting ANGOB

Traditiegetrouw op de tweede zaterdag van september, hield Stichting ANGOB haar inmiddels alweer vierde begunstigersdag. Net als in voorgaande jaren in de kantine van alcoholvrije camping 't Spoek. De voorafgegane regenzomer was geen aanleiding tot optimisme geweest, maar zoals zo vaak in de geschiedenis, trof de ANGOB goed weer op 't Spoek.

Het bezoek lag op hetzelfde niveau als in 2010, dus ook ditmaal een dozijn lager dan in 2009. Lag dat aan het weer, of aan het feit dat de gast-spreker van te voren niet bekend gemaakt was, of aan het feit dat onze begunstigersdag samenviel met Open Monumentendag? We weten het niet, maar zullen proberen de laatste twee redenen volgend jaar te vermijden.

Een kwartiertje na de officiële aanvangstijd opende voorzitter Dingeman Korf de bijeenkomst met een woord van welkom. Ook dit jaar hadden veel begunstigers de moeite genomen om bericht van verhindering te doen. Voorzitter sprak daarvoor zijn waardering uit. Hij vervolgde met te memoreren dat in 2010 op het gebied van de drankbestrijding drie jubilea het waard waren om even bij stil te staan.

In augustus was het 110 jaar geleden dat ons blad "De G O" voor het eerst verscheen. In september bestond de overheidsactie "Drank maakt meer kapot dan je lief is" 25 jaar. Op 1 juni was het vijf jaar geleden dat de Europese Commissie een omvangrijk rapport over de alcoholproblematiek in Europa het licht deed zien.

Stichting ANGOB in 2010

Het jaar 2010, waarover het bestuur op deze begunstigersdag officieel verslag uitbracht, was het derde volle jaar van de ANGOB als Stichting. Sinds de omzetting in een Stichting ressorteren onder het bestuur twee bestuurscommissies, één voor alcoholzaken (de BCA) en één voor de camping (de BCS). In 2010 trad Leo Versnel af als bestuurslid van de BCS. In de daardoor ontstane vacature was echter al in 2009 voorzien door de benoeming van een nieuw bestuurslid. In de BCA werd de vacature ontstaan door het aftreden van Bob Levi nog niet vervuld.

In het voorjaar verscheen een gezamenlijke brochure met Stg. SAB

getiteld "Alcoholvrije leefstijl . . . iets om over na te denken?". Een uitgebreide mailing leidde helaas niet tot bestellingen. Eveneens in het voorjaar werd het speeltuintje op de camping aangevuld met een tweetal nieuwe, eigentijdse speeltoestellen. Dit mede dankzij een subsidie van Stg. SAB.

In de herfst schreven wij een open brief aan de Tweede Kamerfracties met een goed beargumenteerd voorstel tot verhoging van de alcoholaccijns. Het onderwerp sloeg aan bij het Noordhollands Dagblad, dat er een groot artikel aan wijdde. Ook de Leeuwarder Courant besteedde er aandacht aan.

Tenslotte vond een volledige vernieuwing van de website van het Spoek plaats. Hopelijk zal dat leiden tot de zo nodige toename van het aantal bezoekers van de camping. Het bezoek aan de "alcohol-website" van Stg. ANGOB nam iets af. Het aantal vragen dat hier binnenkomt (over drankwet, alcoholgehalte, geneesmiddelen en geneeswijzen tegen verslaving, enz.) bleef ongeveer gelijk.

Alcoholproblematiek in de samenleving in 2010

Na de koffiepauze vervolgde voorzitter met een overzicht over de belangrijkste gebeurtenissen uit 2010 met betrekking tot alcohol.

Belangrijk signaal voor het beleid had moeten zijn dat in het voorjaar van 2010 bekend werd dat drie van de vier jongeren beneden de zestien jaar, er bij de eerste poging in slaagde om drank te kopen in de supermarkt. Alle toezeggingen van het CBL ten spijt, bleek de leeftijdscontrole zo lek als een mandje. De regering nam echter geen maatregelen.

Begin 2010 pleitte VVN voor verlaging van de strafbaarheids grens voor alcohol in het verkeer naar 0,2 promille voor iedereen. Dus niet alleen voor risicogroepen als onlangs geslaagden voor het rijexamen. De regering wist echter niets beters te bedenken dan verhoging van de straffen voor dronken rijden. Een maatregel die zonder verhoging van de pakkans weinig tot geen effect zal brengen.

Alcoholproblemen zijn er vooral in Europa. De WHO riep in 2010 de lidstaten op tot een krachtadiger en effectiever beleid om die aan te pakken. In Nederland pleitten diverse organisaties (WRR, kinderartsen, groot aantal gemeenten, Nat. Denktank) voor verhoging van de leeftijds grens voor bier en wijn (16 jaar) naar die voor sterke drank (18 jaar). Het CBL bleek hier fel tegen, en de regering ook. In 2011 de Tweede Kamer eveneens. De regering denkt met beter handhaven van bestaande wetten en strengere straf-

fen, de problemen onder de knie te kunnen krijgen. Het is echter bewezen dat daarmee slechts een beperkt effect bereikt kan worden.

Ervaringsdeskundige aan het woord

Na de weer voortreffelijk verzorgde uitgebreide broodmaaltijd, was het woord aan onze gastspreker Christian Bombosch. Ervaringsdeskundige op het gebied van alcohol, en vrijwilliger bij De Wending, het ontwenningencentrum van het Leger des Heils te Ugchelen.

Bombosch was in 1985 als alcoholist in behandeling gekomen bij De Wending. Hij kwam tot het inzicht dat hij moest kiezen tussen een leven zonder drank, of iedere keer weer dezelfde ellende te moeten ondervinden. De behandeling bij De Wending was voor hem een zware weg, maar hij staat nu 26 jaar droog. Hij noemt zichzelf nog steeds alcoholist want hij weet dat het begin van nieuwe ellende vlak om de hoek op hem loert.

Bombosch ziet verslaafd raken als het overschrijden van de grens tussen kunnen drinken en moeten drinken. En verslaving bestaat niet alleen uit meer drinken dan je gezondheid aankan, maar ook uit aantasting van sociale relaties. Alcohol tast de totale mens aan, versnelt en verergert klachten op lichamelijk zowel als geestelijk gebied. Zo verliezen veel verslaafden hun zin voor de realiteit en gaan lijden aan ernstige zelfoverschatting ("als ik zou willen, zou ik morgen zo kunnen stoppen") en gaan ontkenningsgedrag vertonen (zij zijn niet verslaafd, en de schuld van conflicten ligt altijd geheel bij de ander). Het eindresultaat is sociale uitval.

Er is echter een weg terug, naar de andere kant van de grens. Men blijft alcoholist, maar kan weer een normaal leven opbouwen, met normale sociale relaties. Allereerst is daarvoor nodig het erkennen van persoonlijke machteloosheid tegenover alcohol en de bereidheid hulp te zoeken. Men moet zijn eigenwijsheid overwinnen en vertrouwen opbouwen in leiding door een ander. Voor Bombosch was dat vooral vertrouwen in de leiding van God. Het motto van het Leger des Heils "God kent geen hopeloze gevallen" is hem op het lijf geschreven.

Met nog een hapje en een drankje werd deze geslaagde begunstigersdag besloten.

VERSCHEIJNING G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 15 januari 2012 gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 26 december bij de redactie.

IN MEMORIAM

Wim Stelte

Op 29 oktober overleed te Utrecht in de leeftijd van 81 jaar Wim Stelte. Gedurende meer dan 25 jaar was Wim secretaris van afdeling Utrecht van de ANGOB. In die lange reeks van jaren was de afdeling heel vaak te gast bij Wim en Rina aan de Rhônedreef voor zijn bijeenkomsten. De laatste jaren, toen Wim minder mobiel werd, was zijn adres de vaste vergaderplaats. Na 2007 toen de ANGOB een stichting werd en de afdelingen werden opgeheven, kwamen wij nog enkele malen als plaatselijke contactgroep bij hen bijeen.

Wij zijn Wim dankbaar voor het werk dat hij voor de ANGOB gedaan heeft. Vele malen prijkte zijn naam onder een ingezonden stuk in de krant. Wim en Rina zijn wij dankbaar voor de zo vaak genoten gastvrijheid. Wij wensen Rina en de overige nabestaanden veel sterkte om het verlies te dragen.

Nieuwjaarsbijeenkomst ANDO

De Ando houdt dit jaar zijn nieuwjaarsbijeenkomst op dezelfde dag als Stg. ANGOB, namelijk op 14 januari in Nunspeet. Deze bijeenkomst begint al 's morgens. Het is dus mogelijk om beide bijeenkomsten te bezoeken. Nadere inlichtingen over tijden, programma en derg. bij Doede Boon, tel. 0566-622231.

De nieuwjaarsbijeenkomst voor begunstigers van de ANGOB en vaste gasten van het Spook, wordt dit jaar op **zaterdag** gehouden. Namelijk op zaterdag 14 januari. En uiteraard in de kantine van alcoholvrije camping 't Spook.

Vanaf 13.00 uur bent u welkom voor een kopje koffie of thee en een oliebol. In de loop van de middag wordt nog kort het woord gevoerd door Bea Holmer, door Wil Matla (voorzitter campingbestuur) en door Dingeman Korf (voorzitter Stg. ANGOB). Einde van de bijeenkomst omstreeks 16.30 uur.

Mochten de weersomstandigheden aanleiding geven om te betwijfelen of het Spook wel bereikbaar is, dan kunt u voor uw vertrek van huis bellen met 06-22-952178 (b.g.g 06-22-345065)

Ongezonde trend in de VS

Steeds meer jonge Amerikaanse vrouwen slaan een maaltijd over in een poging om slank te blijven. Hun alcoholische drankjes slaan zij echter niet over. Dat is precies verkeerdt om volgens wetenschappers van de universiteit van Missouri. Maar dat blijkt pas op langere termijn.

De onderzoekers enquêteerden studentes van hun universiteit over hun eetgewoonten, drinkgewoonten, wens om slank te blijven of te worden, sportbeoefening en eetstoornissen. De meeste proefpersonen bleken te weten dat alcoholhoudende drank veel calorieën levert.

Maar liefst 16 procent van de respondenten bekende overdag calorieën uit te sparen, om 's avonds of in de week-einden te kunnen drinken. Anderen bekenden te besparen op de uitgaven voor maaltijden om meer drank te kunnen kopen.

De onderzoekers zien hierin een

uiterst ongezonde trend. De studentes beseffen niet dat hun leefstijl nadelige gevolgen meebrengt voor hun gezondheid, hun studie en hun sociale contacten, aldus de leidster van het onderzoek Victoria Osborne. Zij noemt met name ook aantasting van het vermogen om zich te concentreren en om beslissingen te nemen. Regelmatig fors alcoholgebruik tast volgens haar de kwaliteit van het proces van de besluitvorming aan. Dat leidt aan de ene kant tot onverantwoorde, impulsieve beslissingen en aan de andere kant tot besluiteloosheid.

Een klein vergelijkend onderzoek deed zien dat besparen op maaltijden onder vrouwen viermaal zo vaak voorkwam als onder mannen.

Eerder onderzoek door dezelfde onderzoeksgroep heeft laten zien dat éénderde van de boulimiepatiënten tevens kampt met een alcohol- of drugsprobleem. De onderzoekers zijn er dan ook van overtuigd dat eetzucht en drankzucht elkaar beïnvloeden.

WIET VAAK TE DICHT BIJ SCHOOL VERKRIJGBAAR (maar hoe staat het met alcohol ?)

Bijna één op de tien "coffeeshops" in ons land bleek vorig jaar te dicht in de buurt van een middelbare school gevestigd te zijn. Volgens het gedoogbeleid moeten coffeeshops ten minste 350 meter loopafstand van een middelbare school verwijderd liggen. Vorig jaar voldeden in ons land 58 coffeeshops niet aan die eis.

Ons land telt een kleine 650 coffeeshops, éénderde daarvan (214) bevindt zich in Amsterdam. Landelijk ligt 9 procent van de shops te dicht bij een school (in totaal 58 shops). Van die 58 die te dicht bij een school liggen en dus gesloten moeten worden, bevindt ruim éénderde zich in Amsterdam. Het beeld in de stad wijkt dus niet af van het landelijke beeld. Rotterdam

en Haarlem zijn samen goed voor nog eens bijna éénderde van de overtreders. Ook daar moeten dus nogal wat coffeeshops dicht.

Vanuit de school bezien: ruim 23.000 leerlingen van 12-18 jaar hebben een coffeshop binnen een te korte afstand van hun school. Merkwaardig genoeg is in het gedoogbeleid nergens sprake van een afstand tot een basisschool. Hebben leerlingen van 12 jaar en jonger geen bescherming nodig ?

In Frankrijk moeten café's een bepaalde afstand tot scholen in acht nemen. Alcohol mag daar niet te dicht bij scholieren verkrijgbaar zijn. Een maatregel die ook in Nederland zou passen binnen een veelomvattend beleid ten aanzien van alcohol en jongeren.

't Spook

Stichting ANGOB zoekt voor
Alcoholvrije Camping 't Spook
in Beekbergen een

BEHEERDER

RECRON cao van toepassing.

Soll. brief met cv sturen aan:
Secr. Stichting ANGOB
p/a Bergeonstraat 1
1851 KB Heiloo

Eventueel verdere informatie:
www.spoek.nl/www.angob.nl
072-533 51 92 of 055-522 52 55

Scheepsramp met vier doden na alcohol

Begin oktober botste op de Maas een speedboot met een vrachtschip. Het gebeurde tegen negen uur 's avonds. Van de zeven opvarenden van de speedboot kwamen vier om het leven.

Zeven vrienden, in de leeftijd van 24 tot 39 jaar, hadden een gezellige bijeenkomst waarbij ook alcohol werd gedronken. Omstreeks half negen besloten zij nog een stukje te gaan varen met een speedboot. Tegen het invallen van de duisternis met een speedboot gaan varen klinkt niet erg verstandig. Mogelijk was die beslissing al ingegeven door alcoholische overmoed.

Even voor negen uur botste de speedboot ter hoogte van Cuijk met een vrachtschip. De speedboot zank vrijwel onmiddellijk. Drie opvarenden wisten de wal te bereiken. De politie controleerde alle betrokkenen op alcoholgebruik. De schipper van de vrachtboot bleek brandschoon. Twee van de drie overlevenden van de speedboot bleken flink te hebben gedronken, zij zaten boven de limiet voor een schipper. Zij waren echter slechts passagiers geweest. De derde overlevende had niet gedronken.

De speedboot werd zo snel mogelijk opgetakeld. Direct na middernacht trof de politie aan boord één lichaam aan. Dat was echter niet van de bestuurder. De lichamen van de drie vermisten, waaronder de bestuurder, werden pas later in de Maas gevonden.

STEEDS MEER VERSLAVING OP DE WERKVLOER

Maar liefst 1,8 miljoen Nederlanders kampen met een verslavingsprobleem. De op straat zichtbare junkies en zwervers, vormen slechts het topje van de ijsberg. Veel verslaafden zijn "onzichtbaar". Zij gaan gewoon elke dag naar hun werk. Volgens het Trimbos Instituut heeft één op de tien werknemers een verslavingsprobleem.

De economische crisis heeft veel werknemers onzeker gemaakt. Blijft hun baan wel bestaan? Heeft hun bedrijf nog een toekomst? Ze zijn bang dat zij in een situatie komen te verkeren waarin zij hun gezin niet meer kunnen onderhouden. Sommigen van hen zoeken hun heil bij drugs of drank.

Verslaving is voor de getroffen personen vooral een persoonlijk en medisch probleem. Voor een land is het ook een economisch probleem. In Europa lijden ondernemingen productieverliezen van ongeveer 59 miljard euro, doordat verslaafden zich ziek melden, ontslagen moeten worden of vroegtijdig sterven. En als ze aanwezig zijn, werken ze niet optimaal. Onderzoek heeft laten zien dat verslaafden op hun werk, tot wel 60 procent van hun tijd met hun probleem bezig zijn. Zij leveren dan dus een prestatie van slechts 40 procent van de prestatie van hun collega zonder problemen.

Ongezonde leefstijl maakt sneller oud

Uit een langlopend Nederlands onderzoek naar leefstijl, gezondheid en overlijdensrisico heeft een team van universiteit Maastricht onlangs een "verouderingseffect" berekend. Het overlijdensrisico van personen met een gezonde leefstijl is daartoe vergeleken met dat risico voor mensen met een ongezonde leefstijl. Het leeftijdsverschil in jaren bij een bepaald overlijdensrisico is het verouderingseffect.

Om de proefpersonen in een beperkt aantal groepen onder te verdelen, werd voor hen een "leefstijlscore" geformuleerd. Die score werd samengesteld op basis van de factoren roken, lichaamsbeweging, voedingspatroon en lichaamsgewicht. De weging van de factoren roken en lichaamsgewicht was eenduidig: wel of niet roken, wel of niet een "body mass index" (BMI) tussen 18,5 en 25.

Bij de factoren lichaamsbeweging en voedingspatroon lag het wat moeilijker. Hoeveel lichaamsbeweging, welke beweging, hoeveel gezonde of ongezonde voeding? De proefpersonen waren tussen de 55 en 69 jaar oud. Daarvan wordt geen lichaamsbeweging als die van twintigers verwacht. Voor een gezond voedingspatroon werd het "mediterrane voedingspatroon" als richtlijn gekozen, en voor een ongezond voedingspatroon één grotendeels bestaande uit vet, vlees en aardappelen (de ouderwetse "snackbarmaaltijd").

Een mediterraan voedingspatroon werd gedefinieerd als één met veel groenten en fruit, peulvruchten, volkoren graanproducten (vooral "pasta"), vis, noten, onverzadigd vet (dus olie, geen harde vetten), weinig vlees en weinig alcohol (0,5 tot 2 glazen voor

een man, de helft voor een vrouw).

Nu is dit een nogal willekeurig gekozen dieet. Bij elk van genoemde groepen vallen kritische kanttekeningen te maken of uitzonderingen te bedenken. Zo bevatten industrieel bereide graanproducten (Italiaanse "pasta's") maar weinig mineralen meer. Verse aardappelen bevatten meer mineralen, en bovendien vitamine C. Ook volkorenbrood is in dit opzicht te prefereren boven pasta. Verder zijn er behoorlijke verschillen tussen peulvruchten onderling, evenals tussen verschillende vissoorten.

Kortom, het als min of meer ideaal afgeschilderde mediterrane dieet, valt op verschillende punten nog wel te verbeteren. Wat echter vooral tot misverstanden aanleiding gaf, was het feit dat alcohol als bestanddeel werd genoemd. Sommige journalisten haalden dit naar voren, en verkondigden dat een gezond voedingspatroon mede een matig alcoholgebruik zou (moeten) omvatten. We zullen maar denken dat voor hen de wens de vader van de gedachte was. Alleen vervelend dat zij hun foutieve conclusie in hun krant publiceerden.

Vervang die mediterrane wijn door druivensap en het voedingspatroon wordt er alleen maar gezonder op.

Bij vrouwen uit de groep met de laagste leefstijlscore, lag het overlijdensrisico even hoog als bij vijftien jaar oudere vrouwen met de hoogste leefstijlscore. Het "verouderingseffect" van een ongezonde leefstijl, bedroeg voor hen dus 15 jaar. Bij mannen had de leefstijlscore minder invloed, bij hen bedroeg het verouderingseffect "slechts" 8,5 jaar. Het lijkt er dus op dat bij vrouwen de leefstijl meer invloed heeft op het overlijdensrisico dan bij mannen.

Daat maakt duidelijk dat het voedingspatroon niet alleenzalmakend is voor een gezond en zo lang mogelijk leven. In de leefstijlscore is de invloed van het roken al in rekening gebracht. Maar het zal duidelijk zijn dat vuile lucht een vergelijkbaar effect heeft. Bij mannen zal mogelijk het fysieke klimaat op hun werk meer gewicht in de schaal leggen dan bij vrouwen.

Genoemd onderzoek maakt nog eens duidelijk dat er een behoorlijke gezondheidswinst en winst in levensjaren te behalen valt door verbetering van de leefstijlscore. Het grootste deel van de Nederlanders zal qua leefstijlscore min of meer in het midden zitten. Daardoor is er minder ruimte voor verbetering dan bovengenoemde verouderingseffecten suggereren. Maar het effect is zo sterk dat ook een relatief kleine verbetering duidelijk zichtbaar zal zijn.

Dingeman Korf